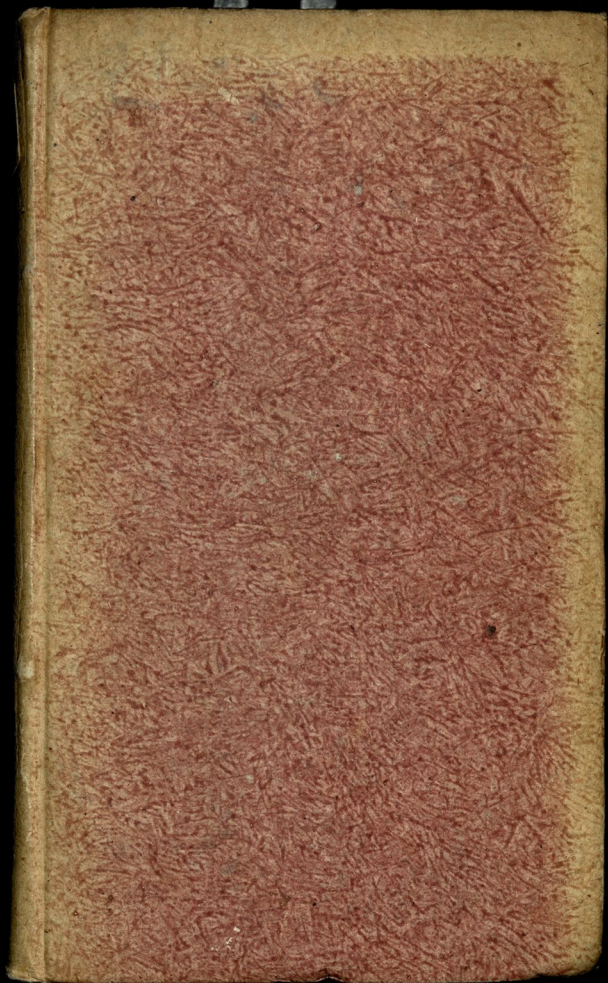

10249 H. C. d. e. 2

NAUK

katolijske zerkve

o d

opravizhenja gresnika.

Sloshil

Gasper Shvab

fajmashter v' Kotedershizi.

V' natif téh bukev so milostlivi Flcht

Gospod Gospod

ANTON ALOJS,

Ljublanfki fhkof 23tiga Listognoja 1830 dovoljili.

V' LJUBLANI 1832.

Natisnil Joshef Sassenberg.

Na prodaj per Adamu Henriku Hónu,
bukvovéu ino kupzhevávzu s' popirjam.

§. 1. Kaj je opravizhenje greslnika?

Bog je zhloveka sato stvaril, de bi njega sposnaval, ga s'ljubesnijo, pokorshino in molitujo zhaštil, mu svešto flushil, ino fkosi spolnenje njegovih svetih sapoved vezhno svelizhanje dosegel. She prvi starisli so bili is tega namena vstvarjeni, in k'dofeshenju tega svetiga zilja ino konza na dufhi ino telesu prav perpravleni, ker jih je Bog v' stanu, svetosti ino pravize stvaril. Um namrezh prvih starishev je bil s' zhišto ljuzhjo resnize rasvitlen, de so Boga svojiga stvarnika in vse prav sposnali, kar jim je bilo k' svelizhanju vediti potrebno. Njih volja je bila dobra, sdra-va, k' dobrimu nagnjena, bres nagnjenja k' hudimu. V' njih je bilo vŕe mirno ino jim pokorno. Njih misli, shelje, pozhut-ki in vsi udje njih shivota so bili pameti ino volji (volja in pamet pa Bogu) podloshni, to je, oni so bili Bogu pokorni. Savoljo njih pokorshine ino ljubesni done-

skonzhne dobrote, svetosti ino pravize je imel Bog nad njimi dopadajenje in veselje, in oni bi bili s' boshjo pomozhjo svoj zilj ino konez, savoljo kteriga so bili stvarjeni, lohko dosegli.

Pa skosi greh nepokorshine v' paradishi so se prvi starishi in vsi njih mlajshi od svojiga tako imenitniga zilja ino konza vernili; vshe prvi starishi so skosi greh nepokorshine Boga, samo dobroto, svetost, in pravizo sapustili, in so hudobni, nesveti, ino krivizhni postali. Kadar je Adam v' paradishi boshjo sapoved prelomil je prez svetost ni pravizo sgubil, v' kteri je bil popred, ali v' kteri je pred shivel. S' greham take nesvestobe si je saflushil jeso ino nejevoljo boshjo, in torej smert, f' ktero mu je Bog vshe popred shugal, in f' smertjo fushnost pod oblastjo tistiga, kteri je potlej zhes smert gospodoval, to je, hudizha, ino skosi ta greh nepokorshine je bil ves Adam po dushi in telesu spriden, ali spazhen. Trid. sbor. sej. V. p. 1. Pamet prvih starishev je skosi isvirni ali rodovinski greh, ki ga mi sdaj poverbaniga imenujemo, slo otamnela, de Boga, nar bolj popolnoma bitje, po zhigar podobi so bili vsstvarjeni, is same pameti niso prav sposnali; njih volja je

bila spridena, ino k' hudimu nagnjena, njih pozhutki jih niso bogali. Bog, kateri je sama svetost, nad njima, tako spazhenima, slepima, ino k' hudimu nagnjenima ni mogel dopadajenja imeti, temuzh bila sta pred njim, neskonzhno pravizhnim, savoljo greha nepokorshine vezhne shtrafnige vredna. Kakorshin je bil Adam po storjenim grehu, lih taki so vfi njegovi otrozi ali mlajshi; vfi njegovi otrozi imajo otamneno pamet, k' hudimu nagnjeno voljo, ktera se boshji volji soperstavi, ino v' kateri napzhina ino pregresfna ljubesen do stvarigospodari; vfi se rodé kakor fushniki hudizha svojiga sovrashnika, ni vfi so vredni vezhniga pogublenja. Adam namrezh s' tem greham ni le sebi samimu shkodoval, temuzh od Boga prejeto svetost ino pravizo je tudi nam vsm sgubil; s' greham nepokorshine omadeshevani Adam je v' ves zhloveshki rod, ne le smert ino shtrafnige trupla islil, ampak tudi greh, kateri je smert dushe. Trid. sbor. sej. V. 1.

Is tega shalofniga stanu greha ino grehovih nastopkov se zhlovek is svoje mozhni ne more reshiti, ne s' pomozhjo svoje slabe nature, ne s' pomozhjo Judam na gori Sinaju dane poslave. Tridentinski sbor pravi: Kdor hozhe nauk od opravi-

zhenja prav ino do zhištiga umeti, mu je treba vediti ino sposnati, de, ker so vsi ljudje v' Adamovi nepokoršhini nedolshnost sgubili, nezhišti, ino kakor Apostel pravi (skosi svoje rojstvo) po natori otrozi jese postali, so bili vsi tako slo fushniki greha, ino pod oblačjo hudizha ino smerti, de is nje niso mogli rešeni biti in vštati ne Ajdje s' pomozhjo natore, ne Judje skosi zherko Mojsefove pošave, deslih prosta volja v' njih ni bilo nikakor vgasnjena, ampak le oslablena in (k' hudimu) prenagnjena. Trid. sbor. sej. 6. p. 1.

Taka nesmoshnost obšeshe tedaj vse ljudi bres raslozhka. Kadar je Bog Jakopove mlajšhe od drujih ljudi v' svoje lastno ljudstvo odlozhil, je bil ves zhloveshki rod v' *Jude* ino *Ajde* rasdelen. Ajdje so bili po vsem svetu rastrefeni, ino niso imeli druge ljuzhi ino pomozhi, kakor svojo pamet. Judje pa so bili sosebno ljudstvo boshjè, ktere je Bog s' možhno roko med velikimi zhudeshi is Egiptovske fushnosti rešhil, ino jim po Mojsefu (ali skosi Mojsefa) svojo pošavo osnanil. Oni so imeli boshje pisma v' rokah, v' tih pismih (ali v' tem rasodenji boshjim) je bilo veliko sapoved, opominanja, obljud, ino zhuganja boshjiga. Tridentinski sbor tedaj

pravi, da se niso mogli is fushnosti hudi-
zha ino greha refhiti, ino zlo nobene stop-
nje proti pravizi (proti Bogu) storiti ne
Ajdje skosi mozh svoje flabe natore, ne
Judje skosi samo pomozh po Mojsefu dane
postave. Pamet je sfer Ajda v' marfikazih
dolshnostih poduzhila, ino sapifana Mojse-
fova postava je she bolj na tanko Judam
kasala dobro, ktero jim je bilo storiti, ino
hudo, kteriga se jim je bilo varovati; pa
vender niste mogle ne pamet, ne po Moj-
sefu dana postava zhloveshke k' hudimu
nagnjene volje k' dobrimu prenagniti. Aj-
dje so po svojim hudim nagnenji shiveli,
in se mu niso nizh v' bran stavili, ker jih
sama pamet ni sadošti poduzhila, kaj je
dobro ino prav, kaj pa greh, in ker jim
njih flaba natora she toliko mozhi ni da-
la, de bi bili to storili, kar so vsaj neko-
liko sposnali, de je prav. — Judje pa so
sfer sposnali, kaj je prav, kaj pa ne, so
si tudi persadevali, po postavi in volji
boshji shiveti, pa je vender niso mogli
spolniti, ker jim je Mojsefova postava do-
bro in hudo le kasala, mozhi jim pa ni
dala, de bi bili dobro storili, hudo pa
opustili. Oni so per gori Sinaju terdno
obljubili, de bodo vse sapovdi boshje spol-
nili, pa so kmalo nar pervo smed njih pre-

lomili, ker so slato tele molili. Boshjiga shuganja! so se sizer fila bali, pa so vender smiraj grefhili. Is tega se zhlovekova nesmoshnoſt is laſtne ſlaboſti ino bres boshje pomozhi kaj dobriga ſtoriti, ozhitno vidi. Ker ſe tedaj zhloveſhki rod is tega ſpazhenja, is ſovraſhtva boshjiga, is dolga ino ſhtrafnige greha, ino is vezhne nefrezhe ſam is ſvoje mozhi ni mogel reſhiti, satorrej mu je bilo na vſe vezhne zhaſe nefrezhnimu biti.

Tode nebeshki Ozhe, ozhe vſmilenja, ino Bog vſiga troſhta je Jeſuſa Kriſtuſa ſvojiga ſina, kteri je bil pred in ob zhaſu dane poſtave mnogim ſvetim ozhakam osnanjen in obljubljen, kader ſe je tiſti ſveti ſrezhni od Boga namenjeni zhaſ ſpolnil, na ta ſvet k' ljudem poſlal, de je Jude, ki ſo bili pod poſtavo, reſhil, ino de bi ſe ajdje, ki doſihmal niſo pravizhno ſhiveli, pravize prijeli, ino de bi bili vſi med otroke boshje vſeti ali poſinovljeni otrozi boshji; tega (Jeſuſa) je Bog ſkoſi vero v' njegovi kervi poſtavit ſpravnika ſa naſhe grehe, pa ne le ſa naſhe, temuzh ſa grehe veſolniga ſveta. Trid. ſbor. v' lej. 6. p. 2.

Ta nebeshki Samaritan ſe naſ je vſmilil, je is nebeſ priſhel, naſho natoro na-

se vsel, ino nam nashe rane sazelil. To boshje sonze je ljudem, ki so v' tami ino senzi smerti sedeli, pamet rasvitilo, ino voljo (ferze) k' dobrimu ogrelo. Jesuf Kristuf, sin boshji, nas je poduzhil od lastnosti in volje boshje, od nashiga vezhniga zilja ino konza, in od perpomozhkov k' svelizhanju. Nasho k' hudimu nagnjeno voljo je s' svojim svetim shivlenjem, s' nauki od vezhniga plazhila pravizhnih in od vezhnih shtrafnig gresnikov, s' boshjo gnado, ktero nam je saflushil, ino s' svetimi sakramenti, ktere je postavil, k' dobrimu prenagnil. On je bil svojimu nebeshkimu Ozhetu, kateri ga je savoljo pregreh svojiga ljudstva vdaril, zlo do smerti na krishi pokoren. On, ki ni imel zlo nobeniga greha nad saboj, je nashe grehe na - se vsel; je dolshno pismo, ktero je bilo soper nas, vsel ino ga na krish perbil. Svoje shivlenje je svojimu nebeshkimu Ozhetu sa nas ofral. Pravizhni je umerl sa nas krivizhne, de je greh, kteriga Mosefova postava ni mogla pokonzhati, isbrisal, ino nam odpuštenje grehov, spravo s' pravizhnim Bogam, gnado boshjo in pravizo do nebeshkiga kraljestva saflushil. On se je radovoljno in is ljubesni sa nas v' smert dal, de si je ljudstvo

ozhivil, ktero njemu dopade, ino po dobrih (Bogu dopadljivih) delih hrepeni, ali shivi; de nas je is tame na ljuzh, is stanu greha v' stan gnade boshje, is smerti v' shivljenje, is sovrashtva boshjiga v' boshjo prijasnost, is sushnosti hudizha v' lepo prostost otrok boshjih prestavil, ino nas od vse krivize odkupil, ino is nas krivizhnih *pravizhne storil ali opravizhil*. Kdor tedaj is stanu greha, ali is tistiga stanu, v' katerim je kakor otrok perviga Adama rojen, v' stan gnade boshje in otrok boshjih skosi drugiga Adama, to je skosi Jesusa Kristusa bodsi per svetim karstu, bodsi per sveti pokori tako pride, de Boga zhes vse, druge rezhi pa le savoljo Boga in v' Bogu ljubi, taki zhlovek je po naukih svetiga pisma, ktere nam mati k. z. raslaga *opravizhen*; ino to prenačenje, prestavljenje, ali prerojenje gresznika is krivize v' pravizo, is smerti v' shivljenje; to spreobernenje, ktero is gresznika, is krivizhnika stori pravizhniga, svetiga prijatla in otroka boshjiga, imenujemo *opravizhenje gresznika*.

Opravizhenje gresznika, pravi Tridentinski sbor, je prestavljenje gresznika is tistiga stanu, v' katerim je kakor otrok perviga Adama rojen, v' stan gnade in o-

trok boshjih skosi drusiga Adama Jesusa Kristusa nashiga svelizharja. To prestavljenje se pa sdaj, kar je sveti evangeli o-
snanjen, bres kopeli prerojenja, ali vsaj bres shelj po prerojenji ne more sgoditi, kakor je pisano. (Jan. 3, 5.) Kdor in pre-
rojen is vode ino svetiga Duha, ne more priti v' nebeshko kraljestvo. Trid. sbor v' feji 6. p. 4.

Opravizhenje greshnika, pravi spet Tridentinski sbor, ni le samo odpuštenje grehov, temuzh tudi posvezhenje in po-
novljenje notrajniga zhloveka skosi rado-
voljno prejemanje gnade ino darov. Sa-
torej postane zhlovek is krivizhniga pravi-
zhen, is sovrashnika prijatel, de je po u-
panji erbizh vezhniga shivlenja ker zhlo-
vek prez per opravizhenji doseshe vero,
upanje ino ljubesen skosi Jesusa Kristusa,
v' kteriga je vsajen. Trid. sbor. S. 6. p. 7.

*§. 2. Kdo je sazhetnik in isvir gres-
nikoviga opravizhenja?*

Opravizhenje greshnika je delo bosh-
je. S. Pavel pravi: Bog je sam pravizhni,
in on tistiga opravizhi, kteri je is vere Je-
susa Kristusa. Riml. 3, 26. Lih ta Apostel
pravi: Is gnade ste svelizhani postali, sko-
si vero, ino to ne is vas, ker to je dar
boshji. Efesh. 2, 8. To je, Bog vas ni

poklizhal k' svelizhanški veri savoljo vaf, in vafhij del, ktere bi bili vi storili pred vero, ino preden ste kako gnado od Boga sadobili, temuzh on vaf je is svojiga vsmilenja, is gnade, bres vafhiga saflushenja k' Jesufovi veri perpeljal. Sveti Apostel Jakop pravi: Vfako nar boljshi darovanje, in vfaki popolnami dar je od sgorej, in pride od Ozheta ljuzhi, per kterim ni premenenja, tudi ne senze kaziga preobrazhanja. Ker radovoljno naf je s' besedo refnize rodil, de smo pervina njegovih stvari. Jak. 1, 17. Zhlovek, kteri je bil s' boshjimi darmi previden, in sa nebefa vstvarjen, kakor sim vshe sgorej rekel, je fkosi nepokorshino na vsm dobrim tako oboshal, de ni sam is sebe drusiga imel, kakor lash ino greh. Araus.sbor v' 2. p. Ljuzh, refniza, modrost ino praviza pridejo zhloveku le od sgorej, le od Boga.

Bog, kteri naf je v' tami nesrezhene nevednosti v' svelizhanških refnizah nafhel, nam da duha modrosti, in rasodenja v' njegovim sposnanji, on nam rasvitli ozhi nafhiga ferza, de vemo, kako je upanje njegoviga poklizanja. Etesh. 1, 17. On nam snano stori pot, po kteri nam je hoditi. Psalm 142, 8. Bog nam da svete mi-

fli. Ker mi sami is sebe nimamo mozhi kako dobro misel imeti, temuzh nafha (sadoſti) premoshnoſt je is Boga. II. Kor. 3, 5. Bog nafho voljo k' ſebi oberne, de po njem hrepenimo, in ſe ga derſhimo. On nam ſerze opre ſa ſvojo beſedo. Djanj. A-poſt. 16, 14. Naſhe ſerze ſvoji poſtavi, ino ſvojim ſapovdam odpre. 2. Makab. 1, 4. S' ſvojo vſigamogozhnoſtjo nam da ino pomnoſhi vero, ſkosi ktero vſe terdno verijemo, kar nam je on raso-del. Luk. 17, 5. Naſ napolni s' veſeljem in miram v' verovanji, de ſmo obilni v' u-panji in mozhi ſvetiga Duha. Riml. 15, 13. Ravno ſkosi tega Duha nam ſvojo lju-besen v' naſhe ſerza vlije. Riml. 5, 5. Na-fho voljo prenagne k' ſebi, de hodimo po vſih njegovih potih, de derſhimo njego-ve ſapovdi, ktere je naſhim ozhetam dal, in de mu flushimo, ino njegovo voljo ſpolnujemo s' mozhnim ſerzam ino voljnim duham. 3. Kralj. 8, 58. 2. Makab. 1, 3. Po ſvoji dobroti ſhe zlo to ſtori v' naſ, de hozhimo ino ſtorimo po (njegovi) dobri volji. Filip. 2, 13. S' ſvojim ſvetim Du-ham naſho ſlaboſt podpira, ino ſazhne v' naſ ſveto sdihoвање molitve; ker mi ne vemo, kaj ino kako nam je moliti, ſatorej ſveti Duh ſa naſ proſi s' nesrezhenimi sdih-

leji. Sadnizh Bog v' nas svoje dari ohrani, nam daje mozh vse sovrashnikove skufhnjave premagati, dobre dela neprenehama delati, in v' njegoviljubesni do konza stanovitnim ostati. — Is tega se vidi, de je opravizhenje gresfnika od perviga shar-ka ljuzhi, kteri ga rasvitle in mu pot k' Bogu pokashe, zlo do konza stanovitnosti, ktera ga s' Bogam sklene, dar boshje milosti in dobrote. Bog, kteri v' nas dobro delo (svelizhanja) sazgne, ga tudi dokonzha (dodela, dovershi) do dne Jesufa Kristusa. Filip. 1, 6.

H' temu sprizhevanju svetiga pisma bom she molitve matere katoljske zerkve perdjal, f' kterimi je ona svojo vero vsaki zhas rasodevala. Zerkuv hozhe, de mitistih dobrot, kterih ona od Boga sa nas prosi, od nikogar ne perzhakujmo kakor le od Boga, ino terdno vervajmo, de nam jih sunej njega nihzher ne more dati. She v' Gospodovi molitvi, ktero je Jesus Kristus sloshil, in ktero maschnik in mi s' njim vred molimo, pravimo: Posvezheni bodi tvoje ime. Sgodi se tvoja volja, kakor v' nebesih tako tudi na semlji. Reshi nas od hudiga. Jesus Kristus nastedaj f' tem uzhi, de je posvezhenje ali zheshenje boshjiga imena ino spolnenje boshje volje na semlji,

in pa premaganje skušnjav ino hudizhalih tako dar zhišle dobrote boshje, kakor sta vsak dajni kruh in odpuščenje grehov nesaflushen dar boshji.

Tudi is drugih molitev katoliške zerkve se lih te rešnize uzhimo. Jes bom le nekte ismed njih v' misel vsel, ktere ob nedeljih molimo, ino ktere lohko v' evangeljskih bukvah berete. V' tistih molitvizah Bogu velikrat pred ozhi stavimo svojo slabost, ker smo bres vse mozhi k' dobrimu; nevarnosti, v' kterih shivimo; sovrashnike, kteri se soper nas vojsknjejo. Mi mu pravimo, de naša slabost bres njega nizh ne more; de ni bres njega v' nas nizh stanovitniga, de mu bres njega ne moremo dopasti; de je le on sam sazhetik ino studeniz vsiga dobriga; de se ne sanashamo na svoje dela, temuzh na mozh njegove gnade. Ga prosimo, nam na pomozh priti, de bi svojo vsigamogozhno roko zhes nas istegnil, ino nas varoval; de bi vse shkodljivo od nas od vernil, ino nam vse dodelil, kar nam k' svelizhanju tekniti samore; de bi nam dal svete misli, ino mozh k' spolnenju dobriga; de bi našho voljo isbudil, varoval, s' mozhjo svoje gnade vishal; de bi nam dodelil ljubesen do svojih sa-

poved, in shelje po svojih obljubah; de bi v' nashe serza ljubesen svojiga imena vsadil, redil, mnoshil in ohranil; de bi nam s' svojo gnado naprej prishel nas spremljal in v' dobrih delih neprenehama ohranil; de bi nam dal gnado, ga sa to profiti, kar je njemu vshezh; de bi vse nashe djanje ino nehanje po svoji sveti volji ravnal, sato de bi saflushili v' imenu in skosi saflushenje njegoviga preljubiga sina Jesusa Kristusa v' dobrih delih bogateti, ni s' obilnim sadam dobrih del k' njegovim obljubljenim dobrotam bres spodtikleja tezhi. Prósimo ga, de naj nas s' svojo vsigamogozhnostjo refshi, de bodo s' pomozhjo njegove gnade vse nashe misli, besede ino djanja le v' spolnenje ojegove svete volje obernjene. Maslnik Jesusu Kristusu per sveti masli pravi: Gospod! daj, de se tvojih sapoved vselej dershim ino ne dopusti, de bi se kdaj od tebe lozhil. Zerkuv s' temi besedami prosi, de bi mi v' dobrim do konza stanovitni ostali.

To sprizhevanje svetiga pisma, ino zerkvenih molitev nas uzhi, de mi vse, kar koli po kerfhanfsko storimo, le skosi mozh ino noterdajanje boshje storimo; pa nam verh tega tudi rasodene, kako mozh

ino kak sad ima to noterdajanje boshje. Bog namrezh, kateri nam s' svojo gnado na pomozh pride, nas ne postavi le samo v' taki stan, v' katerim samoremo kaj do-
briga hoteti, ali pa storiti, kakor postavim kak bogat gospod revesha, kterimu veliko dnarjev da, v' taki stan postavi, v' kterim samore fkosi svoj prid s' tistimi dnarmi velik dobizhek storiti; ampak Bog sam v' nas to stori, de hozhimo ino storimo po njegovi sveti volji. Filip. 2, 13.

Tukej ste fosebno dve resnizi nashe svete vere, kterih ne smemo nikoli ene od druge lozhiti.

Te resnize namrezh, de zhlovek svoje serze in svojiga duha perpravi, de Gospoda ishe. 1. Paral. 22, 19. De zhlovek nagne svoje serze k' spolnenju boshjih sapoved. Psalm 118, 112. De zhlovek sapovdi boshje v' svoje serze sapishe in jih spolnuje. Prip. 3, 3. III. Kralj. 8, 5. 8. Te resnize, pravim, ne smemo od druge, namrezh od te le lozhiti, de Bog zhlovekovo voljo perpravi, in njegovo serze k' sebi ino k' svojim sapovdam nagne. Jer. 31, 33. De Bog svojo poslavo v' zhlovekovo serze sapishe; in Bog stori, de zhlovek po njegovih sapovdih shivi, in njegove povelja ohrani, ino jih stori. Ezech. 36,

27. Zhlovek ozhisti svoje serze. Jak. 4, 8. Ezech. 18, 31, ino Bog vstvari v' zhloveku zhisto serze, in ponovi v' njegovim vserzhju praviga duha. Psalm 50, 11. Ezech. 36, 26. Bog mu odvsame kamnitno serze, in mu da meseno namest kamnitniga.

David je szer svojiga fina Salomona profil, Gospodu s' popolnoma serzam ino s' voljnim duham flushiti, pa je vender Boga profil sa tako popolnoma in tako dobro serze. 1. Paral. 28, 9. 29, 19. Jesus Kristuf nam per s. Lukeshu v' 18, p. 1. v. veli vselej moliti, ino se ne vtruditi, in sveti Apostel Pavel (1. Tefal. 5, 17.) kteri nas opominja bres prenehanja moliti, pravi, de sveti Duh sa nas profi s' neisrezhenim sdihoivanjam. Riml. 8, 26. Sadnizh lih ta apostel v' listu do Hebrejzov v' 13, p. 21. v. Bogam miru profi, de bi Hebrejze k' vsimu dobrimu perpravne storil, sato de bi njegovo voljo spolnili ali storili, ker on sam vse v' njih dela, kar pred njim dopade.

Satorej je szer ref, de zhlovek moli, de on dobro delo dela, ino boshjo voljo spolni, sato ko jo hozhe spolniti, ino ta volja, ino to spolnenje boshje volje je per zhloveku prav frej ali prostovoljno (svobod-

no.) Kar zhlovek hozhe ino flori, bi tudi lohko ne hotel, in bi lohko opustil flori; ino kakor ga Bog polona, kadar s' gnado boshjo kaj dobriga flori, lih tako je shtrafnige vreden, kadar kaj dobriga opusti, ker mu Bog, ki ima zhes-nj oblast, nizh nemogozhiga ne sapove; ino lih sapovdi boshje, opominovanje, obljuje, shuganje in ozhitanje ali protenje boshje sadošti sprizha, de so sapovedane rezhzi zhloveku mogozhe. To je nauk svete vere.

Pa je lih tako tudi nauk vere, de dobra volja in dobro djanje od Boga prideta, in is njega isvirata; de Bog v' nas sazhe ino v' nas dela, kar je njemu dopadljivo, kadar mi njegovo voljo spolnimo; ker nasha volja v' sedajnim stanu nima drusiga nagnenja k' dobrimu, kakor kar ji ga Bog skosi gnado svetiga Duha dodeli.

Kadar tedaj f' katoljsko zerkvijo uzhimo, de nam Bog k' dobrim delam pomaga, in jih s' nami vred dela, ne smemo misliti, de ima on le nekoliko delesha nad nashimi dobrimi delmi, in de nekoliko pa mi k' njim perdenemo, kar ne pride od Boga. Ni ref, pravi sveti Bernard, de gnada boshja le nekoliko nashih dobrih del flori, nekoliko pa nasha pro-

fla volja, temuzh vse nafhe dobro delo je storjeno skosi gnado boshjo, pa tudi vse skosi nafho prosto voljo. Prosta volja vse delo stori, gnada boshja pa tudi vse, pa vender tako, de, ako lih je vse is proste volje storjeno, vender vse is gnade boshje isvira, in pride.

Torej se zhaſt sa dobro, kar mi stori-mo, le samimú Bogu ſpodobi, in mi mu moremo rezhi: Goſpod! vse je tvoje, ino mi ti le to damo, kar ſmo is tvoje roke prejeli. V' dobrih delih ni nizh taziga, ſavolja zheſar bi ſe ſmel zhlovek ſam ſebe hvaliti, ker v' njih ni nizh taziga, kar bi zhlovek ne bil od Boga prejel. Savoljo nobene rezhi ſe ne ſmemo hvaliti, ker (v' dobrih delih) nizh naſhiga ni, kar bi mi ſami is ſebe imeli. Zhlovek ſam is ſebe drusiga nima, kakor greh. Ta je njegova prava laſtina. On tedaj ſamore ljuzh, ktera mu perſviti, od ſebe odgnati, ino noterdajanje boshje ſavrezhi. Ino kdo is med naſ ni te ſhaloſtne reſnize nad ſa-boj ſkuſil? Komu med naſ veſt ne ozhita, de bi ne bil ſvelizhanſkih miſel, dobriga ginenja, ino ſvetih ſhelj gnade boshje v' ſebi ſ' ſvojim ſoperſtavlenjem ſaduſhil? Kolikrat je bilo notrajno opominovanje ſvetiga Duha v' naſ nerodovitno, ker ſmo

se branili dobro storiti, h' kterimu nas je opominjal!

To branenje tedaj, to soperstavljenje, kteriga nihzher ne more isgovarjati, in sakrivati, pride in isvira is nashe proste volje. Mi smo perfiljeni s' prerokam Danijelam rezhi: Gospod! tvoja je praviza, nashe je pa oframotenje oblizhja. Dan. 9, 7.

Kadar pa po pervolenji svoje proste volje gremo, kamur nas gnada boshja napeluje, pa lih to pervolenje nashe volje s' dobrim delam vred od Boga pride, ino je nesaslushen dar boshji, ker kolikorkrat kaj dobra sta storimo, vselej Bog v' nas in s' nami dela, de dobro storimo. Ta je nauk nashe matere katoljske zerkve, v' kterim vse dobro Bogu damo, zhloveku pa nizh taziga, kar bi ne bil od Boga prejel. Is svetiga pisma in od katoljske zerkve smo se nauzhili, pravi s. Zelestin, ozhitno na vse usta sposnati, de je Bog sazhetnik ino sludeniz vsih dobrih misel, vsih dobrih obzhutlejov, vsih dobrih del, vsih svetih shelj in vsih zhednost, f' kterimi po sazhetku vere po njem hrepenimo.

Tridentinski sbor, kteri je per ljuzhi svetiga pisma po stopinjah starih svetih sborov hodil, narovnost uzhi, de mi, kteri

is sebe kakor is sebe nizh ne premoremo, vender vse samoremo f' pomozhjo tega, kteri nam mozh daje. Satorej ta sbor is tega sklene, de se zhlovek nima f' zhem hvaliti, temuzh de je vsa nasha hvala le v' Kristufu. Trid. sbor v' 14. feji, 8. p. De se pa zhlovek ne sme hvaliti, kadar kako dobro delo stori, le od tod pride, ker on nima v' dobrih delih zlo nizh lastniga, kar bi ne bil od Boga sadobil.

Kadar Tridentinski sbor govori od velke zene, ktero imajo dobre dela pred Bogam, de she kosarz mrasle vode, ktero kdo kakimu reveshu v' Jesufovim imenu da, ne bo bres plazhila, she sraven tega perstavi: Pa vender Bog vari, de bi kristjan sam v' se saupal, in se sam v' sebi hvalil, ne pa v' Gospod — Bogu, zhigar dobrota do vsih ljudi je tako velika, de jim svoje lastne dari v' saflushenje sarajtuje. Trid. sbor v' 6. feji, 16, p. Sveti Avgushtin vezhkrat pravi, de Bog, kadar nashe dobre dela krona, le svoje lastne dari krona, ker nam on gnado da, de lih to hozhimo ino storimo, kar je njemu dopadljivo in vshezh. Satorej rezimo f' svetim Pavlam: Vse je od Boga, vse je skosi njega, vse je v' njem; njemu bodi zhasht ino hvala od vekomej do vekomej. Riml.

11, 36. Ker je naš, kateri smo bili savoroljo svojih grehov mertvi, po svoji nefkonzhni milosti v' Kristusu spet oshivil. Efesh. 2, 4. 5. — Zhašt ino hvala bodi Jesusu Kristusu, sinu boshjimu, kateri je bil svojimu nebeshkimu Ozhetu zlo do smerti na krishi pokoren, in je radovoljno sa naš v' smert shel, de naš je od vse krivize odkupil, ino siljudstvo ozhištil, katero nje-mu dopade, in po dobrih (Bogu dopadljivih) delih hrepeni ali shivi. Filip. 2, 8. Tit. 2, 14. — Zhašt ino hvala bodi svetimu Duhu, kteriga je Bog savoroljo saflushenja Jesusa Kristusa ljudem dal, de v' njih duhovno spreobernenje in od mertvih vstajenje dela, ker nam zhišti dushe od madeshev greha; nam reshi voljo is fushnosti hudizha, in posheljivosti; nam daje refnizhno in možhno nagnenje k' Bogu; v' naš vlije ljubesen, ktera naš s' Bogam, f' samo zhišto pravizo in s' shivlenjem dushe sklene. Ljubesen boshja je vlita v' naših ferzih skosi svetiga Duha, kateri nam je dan, Riml. 5, 5.

Nash stari zhlovek je bil f' Kristusam vred krishan, de je bilo telo greha rasdjano, in de bi sanaprej grehu vezh ne flushili. Riml. 6, 6. Opravizheni zhlovek je ponovlen v' snotrajnim svoje dushe; isfle-

zhe stariga zhloveka (shelje ino nagnenje perviga Adama) ino noviga oblezhe (mifli ino shelje drujiga Adama, to je, Jesusa Kristusa) Efesh. 4, 22 — 24. On poslano nova stvar. Gal. 6, 15. Kamnito ferze mu je odvseto, ino Bog mu da meseno ferze, ktero se da od boshjiga navdihovanja omezhati in poduzhati. Ezech. 36, 26. Bog vsvari v' njem zhisto ferze, in ponovi praviga duha. Psalm 50, 12. On sam sapishe in vtisne svojo postavo v' zhloveckovo ferze. Jerem. 31, 33. Opravizheni zhlovek je tempel shiviga Boga ino prebivalshe svetiga Duha. 2. Kor. 6, 16. Je otrok in jerbizh boshji, ino ravn-jerbizh Jesusa Kristusa in ud njegoviga telefa. 1. Kor. 6, 15. Shiv kamen duhovniga tempelna, zhigar dno in vogalni kamen je sam Jesus. Efesh. 2, 20. Ob kratkim, opravizheni zhlovek je deleshin boshje natore, (Efesh. 5, 30. 1. Peter. 2, 5. Efesh. 2, 20. 2. Petr. 1, 14.) Ker je on namrezh otrok boshji, brat Jesusa Kristusa, kteri je Sin Boga ino zhloveka; ker je sveti Duh, Duh Boga Ozheta ino Sina v' njem; ker on skerbno bejshi pred spazhenjem poshelenja, ki je na svetu; ker je poln shive vere ino kershanskih zhednost: sposnanja boshjiga, sdershlivosti, poter-

peshlivoſti, brumnoſti in ljubesni do Boga in bliſhniga; kdor pa v' ljubesni oſtane, v' Bogu oſtane, Bog pa v' njem. 1. Jan. 4, 16. — Sveto piſmo nam ſ' tem popiſuje ſad greſhnikoviga ſpreobernenja in ſpreminenja, ktero le ſam Bog per naſhim opravizhenji ſavoljo neſkonzhniga Jeſuſoviga ſafluſhenja ſkosi gnado ſvetiga Duha v' naſ dela.

Sveto piſmo nam v' Apoſteliſkim djanji nad ſpreobernenjem ſvetiga Pavla zhudo vſigamogozhne gnade boſhje, in ſpreobernenje greſhnika, ktero Bog po ſvoji neſkonzhni miſoſti v' njem dela, ſhivo pred ozhi poſtavi. — Veſoln ſvet le more ſavſeti ino ſtermeti nad zhudeſhem, kteriga je ſveti Duh na Binkuſhtno nedeljo nad ſ. Petram, ino nad drugimi apoſtelnimi ino vernimi ſtoril. Oni ſo bili po prihodu ſvetiga Duha, kakor bi ſ' ozhmi trenil, vſi drugazhi ljudje. Do Binkuſhtne nedelje ſo bili iſ ſtrahu pred Judmi v' hiſhi ſaperti, komej ſo pa ſvetiga Duha prejeli, ſhe ſo v' ſredi Jeruſalema, kjer je bil Jeſuſ k' ſmerti obſojen in krishan, njegovo od mertvih vſtajeenje nepreſtraſheni oſnanoi. Tiſtim Judam, kteri ſo k' Jeſuſovi ſmerti perpomogli, ſo apoſtelnimi naravnoſt povedali, de ſo oni ſazhetnika ſhivlenja

umorili, ino se pred neskonzhno pravizhnim Bogam, Jesufovim Ozhetam, vezhne shtrafnige vredne storili. Sares! to je pazh velik zhudesh spreobernenja! Pa deslih so se Apostelni pred prihodam svetiga Duha bali Jesusu Kristusu ozhitno spri-zhevanje dajati, vender se ni v' njih njegovim svetim naukam nobena rezh soperstavila; Apostelni so verovali, de je Jesus odreshenik sveta, so bili preprizhani, de je res od mertvih vstal, ker so po njegovim vstajenji s' njim jedli ino pili. Apost. djanj. 10, 41. — Nad Savlam pa vidimo v' Judovski veri slo poduzheniga zhloveka, kateri je ismed Farisejov, nar hujshih sovrashnikov Jesusa Kristusa; sa Judovsko vero ves vneta misli, de more Jesusa in njegovo zerkuv na vso mozh preganjati, ino jo pod sonzam satreti. Savel, pravi Apostelsko djanje, 9, 1. je puhtil shuganje ino morijo ali vbijanje zhes Gospodove Jogle. Kmalo je Jerusalemsko mesto njegovimu serdu premajhino. She leti kakor rijovezh lev, is Jerusalema proti Damashku, de bi ondi moshe ino shene, ki v' krishaniga Jesusa verijejo, povesal, ino povesane v' Jerusalem k' smerti perpeljal. Pa k' Savlovi frezhi se je naglo spolnilo, kar je Jakop na smertni posleli

od leva is rodu Juda prerokoval. 1. Mojs. 49, 8. 9. Jesuf Kristuf, ta lev is rodu Juda, je poloshil svojo roko na Savla, svojiga sovrashnika.

Ljuzh ispod neba je na naglim Savla ino njegove tovarshe obšvetila. Savel vef preštrafhen pade na semljo, en glas sašlišhi, štrepeti, ino štermi. Snotraj ga je pa she bolj gnada tištiga Jesufa rasšvitila, kteriga je Savel preganjal. On šposna Jesufa kralja zhašti, ino bersh je is prevsetniga Fariseja ponishin kristjan; is sanizhevavza, in preklinjavza Jesufoviga imena, Jesufov svešt Apostel; ino is nar hujšhiga sovrashnika Jesufa Kristufa, šila priden osnanovavez njegoviga svetiga evangelija. Tukaj je gotovo paršt boshji! pošlušajte Kristufovi soperniki, ino ajdje! poglejte kako velik zhudesh je všigamogozhni Bog škosi svojo gnado nad Savlam štoril. Premišlite narodi, in upajte otoki v' Gospoda našhiga Boga; veselite se, ino šavoljo njegoviga všmilenja od veselja poškakujte! Psalm 30, 8.

Šveto pišmo nam tudi nad vernimi v' Jerusalemu lep isgled notrajniga grešnikoviga špreobernenja pokashe, is kteriga šlehern zhlovek lohko šposna, kako možhna je gnada boshja, kteri v' grešh-

niku tako spreobernenje dela. Kadar je f. Peter na Binkushtino nedeljo v' Jerusalemu pridgoval, se je okoli tri tavshent Judov, kateri so popred nevsmileno upili, de naj bo Jesus krishan, vender tako spreobernilo, de so svoje grehe objokali, in obshalvali; verovali so v' Jesusa, in so bili v' njegovim imenu karsheni. Ino lih tisti Judje, ki so bili popred vsi meseni, na posemliske rezhi vsi natveseni, polni saupanja na svojo lastno pravizo, in hudi sovrashniki Jesusa Kristusa ino njegovih naukov, so bili po svojim spreobernenji vedno per naukih Jesusovih Apostelnov (so jih svesto poslusnali) per lomljenji kruha, in molitvah. Apost. djanj. 2, 42. Oni so bili vsi eniga duha, in vse kar so imeli, so imeli eden do drugiga. So prodali svoje semlje in svoje premoshenje, in so slehernimu smed njih po potrebi podelili. Vedno so bili ene misli, in so v' ravno tistim duhu v' tempel hodili, shivesh s' veseljem in f' ponishnim serzam vshivali, Boga hvalili, in bili vshezh vsimu ljudstvu. Vsa mnoshiza vernih je bila ene misli, in eniga serza. Nihzher smed njih ni mislil, de je njegovo, kar je imel, temuzh vse so imeli eden do drugiga. Apostelni so vslajenju Jesusa Kristusa na vso

mozh prizhevanje dajali, in med vsmi vernimi je bila velika gnada. Pa tudi med njimi ni bil nihzher reven, ker so vse svoje lastine in svoje blago prodali, in njih zeno k' nogam Apostelnov pernesli, de so flehernimu podelili, kolikor je potreboval. Apost. djan. 2, 44. ino na dalej. 4, 32.

Mozh gnade boshje se pa ni le nad Judmi, od kterih sim dosihmal govoril, ozhitno skasala, temuzh tudi nad ajdmi, ker je Bog nektore smed njih f' svojo gnado popolnoma spreobernal, in opravizhil. Ajdje so bili tako flepi, de fhe stvarnika niso is stvarjenih rezhi sposnali, temuzh so namest praviga Boga le revne stvari in fhe zlo pregrehe po boshje zhaslili. Satorej jih je Bog isdal njih spazhenimu nagenju, de so po svojih hudih sheljah ino strastih pokojno shiveli, ker jih niso posnali, de so hude. Oni so bili v' fushnosti greha in svojiga hudiga poshelenja, in so fhe to fushnost slo ljubili. S. Pavel v' listu do Rimlanov na dalej popisuje rasujsdano shivljenje ajdov, nad kterim se more flehern kristjan zhuditi, ino is njega sposnati, kako delez zhlovek bres gnade boshje saide. Pa vender je lih to ljudstvo, ktero je v' taki tami hodilo, veliko ljuzh sagle-

da'lo; ajdam, ki so v' desheli smertne senze prebivali, je ljuzh salvitila. Isai. 9, 2. Bog jim je pokasal ljuzh svoje milosti ino gnade, in jih je napolnil s' svojim svetim Araham, de so sposnali praviga ediniga Boga, in kteriga je on na svet poslal, Jesusa Kristusa. Jan. 17, 3. Narodi, kteri niso Boga posnali, so k' nje-mu tekli. Isai. 55, 5. Njih shivljenje je bilo po spreobernenji vse novo, ker so bili skosi gnado boshjo popolnoma prerokeni. Nad njimi, ki so obilno grehov storili, se je gnada Jesusa Kristusa she obilnishi pokasala. Riml. 5, 20. Kakor so pred svojim spreobernenjem svoje ude v' flushbo nezhistosti ino krivize v' *krivizo* dajali, tako so jih potler v' flushbbo *pravize v' posvezhenje* dali. Riml. 6, 19. Ta zhudesh, kteriga je gnada boshja per spreobernenji in opravizhenji Judov in ajdov storila, je po naukih svetiga pisma ino svetih zerkvenih uzhenikov tako velik, lakor je stvarjenje sveta, in obudenje merlizha k' shivljenju. S. Krisostom she zlo pravi, de je spreobernenje gresnikoviga serza ino njegovo opravizhenje she vezhi zhudesh vsigamogozhnosti boshje, kot je tisti zhudesh, s' kterim je Bog vse rezhi is nizh vstvaril, ino mertve k' shiv-

lenju obudil. Samoremo li, vprašha ta
sveti uzhenik, vezhi zhudesh viditi, ka-
kor ga je Bog nad Savlam storil? Pavlovo
voljo (k' dobrimu) prenagniti in spreober-
niti je bilo vezhi zhudo, kakor pa merli-
zha k' shivlenju obuditi. Per vstajenji
merlizhev je namrezh natora povelju svo-
jiga stvarnika pokorna; per Pavlovim spre-
obernenji pa je bilo v' njegovi prosti volji,
gnadi boshji se soperstaviti, in jo v' sebi
sadushiti; pa lih v' tej rezhi se je vsiga-
mogožhnost tistiga, ki je Pavla spreober-
nil, she bolj skasala, ker je veliko teshej
zhlovekovo voljo spreoberniti, kakor pa
natoro prenarediti. Pavlovo spreoberne-
nje je tedaj smed vsih zhudeshev nar ve-
zhi zhudesh. S. Krisostom. Pa ref, per
stvarjenji sveta ali pa per obudenji merli-
zha se Bogu nobena volja v' bran ne stavi,
kakor pa per spreobernenji in opravizhe-
nji greslnika, zhlovek, kteriga Bog spre-
oberniti hozhe, se nozhe spreoberniti, in
zhe ga Bog hozhe spreoberniti, more she
popred storiti, de se tudi greslnik hozhe
spreoberniti. Bog se tedaj, kadar greslh-
nika radovoljno dobriga stori, she vezhi
mozhi poslushi, kakor takrat, kadar is-
nizh kaj stvari, ali pa kadar merlizha k'
shivlenju obudi.

§. 3. *Bog po navadnim grešnikih le sžalsama, le od stopnje do stopnje k' opravizhenju vodi.*

Kadar pravim, de Bog grešnike po navadnim le pozhasik' opravizhenju vodi, ne rezhem, de jih ne more na naglim, kakor bi s' ozhmi trenil, spreoberniti. Vera mi ne da misliti, de bi Bog, kteri je vsigamogozhin gospodar nashih serz, kteri v' nebesih ino na semlji vse lohko stori, kar hozhe, ne mogel nar hujshih grešnikov na naglim poboljšhati, ino is njih lepih isgledov velike svetosti storiti. Sej je on desniga rasbojnika na krishi, in f. Pavla na naglim spreobernil. To de tako zhudno ino naglo spreobernenje in opravizhenje grešnika je sosebin shark milosti boshje, f' kterim Bog grešnike k' sebi vabi, pravizhnim pa she vezhi mozh k' dobrimu daje, in obojim skashe, de ima on oblast zhes nasho voljo. Pa tukaj ne govorim od tega, kar Bog storiti premore, ampak le od tega, kar on vezhi del, po navadnim per spreobernenji grešnikov dela. Satorej pravim, de Bog vsaziga grešnika, kterimu hozhe milost skasati, ne spreoberne tako na naglim, kakor je una dva spreobernil, temuzh de grešnike vezhi del, in po navadnim le

pozhaši, le od stopnje do stopnje vodi, ino de se taki ljudje slo motijo, kateri is tega, kar Bog per preroku Ezechjelu, (33, 19.) pravi: „Kadar koli bo hudoben svojo hudobijo sapustil, ter bo prav, in pravizhno delal, bo savoljo tega shivel,” bersh fklenejo, de Bog greslnika po navadnim hitro, in bres vse perprave opravizhi. — Bog per tem preroku ne pravi: Jes se bom s' greslnikam prez takrat spravil, kadar on sazhne sam sebe sposnavati, in svoje grehe obshalovati; ampak on le pravi, de bodo greslniku takrat grehi odpustheni, kadar se bo vshe spreobernil, prav ino pravizhno delal. Med sposnanjem grehov ino med spreobernenjem in poboljšhanjem shivlenja je pa grosno velik raslozhik, ker sposnanje greha in sazhetik spreobernenja she ni spreobernenje in opravižhenje greslnika. Gotova je sfer, de Bog spreobernjenimu greslniku grehe prez odpusti, kakor hitro je njegovo spreobernenje resnizhno in popolnoma. Pa spreobernenje ni vselej resnizhno ino popolnoma, de le greslnik fklene k' Bogu verniti se. Skushnja, sveto pismo ino nekdažno sadershanje katoljške zerkve proti spokornim greslnikam naf uzhe, de se greslnik sploh, po navadnim ino vezhi del le fzha-

sama, le od stopnje do stopnje spreobra-
zhajo, in de le pozhaſi k' opravizhenju
pridejo.

I. Skuſhnja. Greſhnik more per
ſvojim spreobernenji ſvojiga duha in ſvo-
je miſli poboljšhati, in veliko ſlabih nau-
kov ino predſodkov ſapuſtiti, in ſe veliko
ſvetih reſniz nauzhiti. Dokler je poln kri-
vih naukov, ſvojih hudih ſtraſt ino ſpazhe-
niga ſveta, ſe ne more ſpreoberniti, ker
ſhe ſam ſebe ne poſna, ino ſvojih grehov
ne vidi, ktere more vender ſapuſtiti, ako
ſe hoſhe poboljšhati. Tako poboljšhanje
ino tako ſpreobernenje krivih naukov na-
ſhiga duha ino ſpazhenih miſel pa gotovo
ni delo eniga ſamiga dneva. Sej vemo,
de ſe zhlovek, kteri ſe navadi hudo in
pregreſhno miſliti, govoriti ino delati,
ne prenauzhi tako hitro dobro miſliti, go-
voriti ino delati. Kar ſe zhlovek v' mla-
doſti navadi, vezhi del tudi v' ſtaroſti de-
la; to nam priſha, de ſe greſhnik vezhi
del na naglim ne ſpreoberne. Pred ſpre-
obernenjem in opravizhenjem ſe mu je
ſhe veliko reſniz naſhe ſvete vere nauzhi-
ti, kterih morebit ſhe nikoli ni vedil, ali
pa jih je vshe poſabil; in ſzer tako ſe jih
more nauzhiti, de jih dobro ume, v' mu-
seg in kri ſpremeni, in s' njimi ſvoje ſla-

re misli preslene, in nove, svete misli, sveto govorjenje in djanje sazhne. Verh tega more she serze ino nagnenje svojiga serza prenoviti. Mozhna ljubesen do Boga more namest ljubezni do stvaru v' njem gospodovati, de sam sebe sanizhuje, ker je popred sam sebe tako slo ljubil, de je Boga sanizheval; f' zhisto ljubesnijo do Boga more zhlovek vse svoje hudo nagnenje premagati. Njemu je sosebno v' tistih zhednostih rasti, ktere so njegovim graham nasproti, in se v' njih dobro vkoreniniti, ker se mu je po spreobernenji f' poshelenjem, spazhenim svetam in f' hudizhem she slo vojskovati. Per takim vojskovanji bi mu le same dobre misli od zhednosti pazh malo pomagale, ko bi v' njem stanovitna in mozhno vkoreninjena ljubesen do Boga in do zhednosti ne gospodovala, ker nasho pamet take sasterane ino le na pol vgasnjene hude strasti kmalo omamijo ino premotijo. Serze, njegova ljubesen, ino njegovo nagnenje se pa ne prenarede tako hitro, ino ne tako lohko, kakor pa nekteri gresniki v' svojo shkodo mislijo. Skushnja nas uzhi, de se more zhlovek slo perpravljati, vojskovati, ino truditi, preden se tako spreoberne, de sanizhuje, sovrashi in sapu-

sti, kar je popred s' veliko skerbjo iskal, dolgo zhasa s' veseljem vshival, ino s' veliko gorezhnostjo ljubil. Lakomnik, postavim, se gotovo svojiga nagnenja do blaga ne snebi bres truda, bres dolsiga ino teshkiga vojskovanja; on, ki je svezher she ves na zhasno premoshenje navesan, se ponozhi ne spreoberne, de bi prez sju-traj blaga ne ljubil, ino de bi bil rado-delni (radodeliven.) Napuhnesh ali prevsetnesh, kateri je le po velikih in visokih flushbah, po shlahtnim stanu, in po nizhemurnostih tega sveta hrepenil, se v' dveh minutah ne poboljsa, de bi vse te molike svojiga napuha s' nogami tarl, in se le s' krishem Jesufa Kristusa hvalil. — Mehkushniki, nezhistniki ino preshestniki niso v' desetih urah sdershni, framoshli-vi, ino tako zhisti, de bi svoje posheljivo meso s' postam ino s' drugimi spokornimi delmi v' fushnost svojiga duha spravljali. Se li vidi, de bi pijanez svojo pijanost, mashovavez svojo jeso in togoto na naglim sapustil, de bi bil v' enim hipu krotak, pohleven, poln ljubeshni do blishniga, poterpeshliv ino spravin? Premislite vse hude strasti, eno sa drugo, postavim, lakomnost, jeso, togoto i. t. d. in bote mogli sposnati, de se jih njih fushniki le szha-

fama, le od stopnje do stopnje, ino gro-
sno teshko snebé. Per tej refnizi smem
skusihnjo sleherniga zhloveka saprizhati.

II. Sveto pismo. Sveti Duh nam
v' svetim pismu pové, de se greslniki tesh-
ko spreobernejo. Pridgar 1, 15. De je
zhloveku, kteri se je hudih del (greha)
navadil, ravno tako teshko dobro storiti,
kakor je samorzu ali Etijopzu teshko, do
beliga oprati se. Jerem. 13, 23. De mla-
denezh po svoji poti hodi, in je she ta-
krat ne sapusti, kadar se postara. Pripov.
22, 6. Ko bi greslnik po navadnim is-
greha k' opravizhenju naglo, lohko in v'
enim hipu ali dnevu prishel, bi sveti Duh
od opravizhenja gotovo tako ne govoril;
tudi Jesus Kristus bi ne rekel, de je voska
pot, ktera k' shivlenju pelje, in de jo le
malo ljudi naide. Mat. 7, 14. Jes bi mo-
gel tako rekozh, polovizo svetiga pisma
prepisati, ko bi hotel vse v' misel vseti,
kar nam v' njem sveti Duh od teshkiga ino
pozhasniga spreobernenja in opravizhenja
greslnikov pove.

Le to hozhem spomniti, de Bog po
navadnim posamesne greslnike lih tako k'
opravizhenju vodi, kakor je on svoje ljud-
stvo vodil, de ga je is greha in grehovih
naslopkov refnil, in k' opravizhenju in k'

vezhni frezhi perpeljal. Bog pa svojiga ljudstva ni prez po Adamovim grehū rešil, ampak ga je pozhal, od stopnje do stopnje po treh stopnjah ali staneh vodil, preden ga je skosi opravizhenje v' zheterti stan vezhniga miru perpeljal.

1) Bog ni svoje postave ljudem vezh ko dva tavshent let dal, de so skufili, v' kakke smote zhloveshka pamet sama od sebe sabrede, dokler je Bog s' ljuzhjo svoje resnize in svoje postave ne raslviti. Ta je bil prvi stan zhloveshkiga rodu, ali stan pred postavo (bres postave) in je bil od Adama do tistiga zhafa, kadar je Bog ljudem po Mojsefu svojo postavo dal. Ta zhaf so ljudje (vezhi del) v' strashni tami shiveli, in v' posablivosti na Boga, v' nevednosti boshjih lastnost in boshje volje; niso posnali hudobije in velikosti svojih grehov, ne spazhenosti svojiga poshelenja; se niso svojimu hudimu nagnenju v' bran stavili, so bili v' nesrezheno veliki nesrezhi, pa she niso vedili, de so nesrezhni. Kadar s. Pavel od tega stanu govori, pravi: Jes greha nisim (drugazhi) sposnal, kakor skosi postavo, ker nisim vedel sa poshelenje, (de je poshelenje greh) ako bi mi postava ne rekla: Ne smesh sheleti. Riml. 7, 17, ino v' 3, 9. verslizi pravi: Jes sim nekdej

bres postave shivel. S. Avgushtin pravi: Grefhnik shivi pred postavo po sheljah svojiga mesa, ino se s' njimi zlo nizh ne vojskuje, ker misli de prav dela, kadar greh dela.

2) Po tem zhasu tame ino nevednosti natorne in boshje postave je Bog ljudem ozhi odperl, dal jim je svojo postavo, ktera je njih nevednost osdravila. (Nevednost je namrezh perva rana, f' ktero naf je Adamov greh ranil.) Ta postava boshja, ktero je Bog Israelzam po Mojsefu dal, je ljudem kasala, v' kaki tami ino nevednosti so dosihmal shiveli. Rasodela jim je hudobo greha, in spazhenost hudiga nagnenja. (Hudo nagnenje je druga rana, f' ktero naf je poverbani greh ranil.) Ta postava je pa le ljudem dala sposnanje hudiga, ali greha, potrebne gnade jim pa ni dela, de bi se bili samogli greha varovati; satorej je hudo poshelenje in hudo nagnenje zhloveka v' tem stanu pod postavo premagalo; on se je szer sazhel f' svojimi hudmi strastmi vojskovati, ktere mu je postava prepovedala, pa je bil vender she od njih premagan. Ta je bil drugi stan, kterimu se stan *pod postavo* pravi, in v' kterim je zhloveshki rod od Mojsefa do Jesufa Kristusa shivel.

S. Pavel drugi stan zhloveshkiga rodu, ali stan pod postavo s' temi besedami v' misel vsame, rekozh: Sposnanje greha pride skosi postavo. Riml. 3, 20. Ino na drugim kraji pravi: Jes greha nisim sposnal, kakor skosi postavo... greh je pa od sapovdi (postav) perloshnost vsel (ktera je mojemu poshelenju mejnike stavila,) de je v' meni vse poshelenje obudil. (Kakor je voda takrat veliko mozhnejshi, kadar jo kdo gradi, de bi na voshim tekla) ... greh je namrezh od sapovdi perloshnost vsel, in me je sapeljal, ino skosi njo umoril. Riml. 7, 7. Apostel hozhe rezhi: Dokler ni bilo postav, sim sfer po svojim poshelenji shivel, pa vender nisim vedil, de s' tem greh delam, ker sim mislil, de mi je vse storiti perpusheno; kadar je bila pa postava dana, sim pa sposnal, de ona mojemu poshelenju mejnike stavi, ino de ne smem vsiga storiti, h' zhemur me moje shelje vlezhejo. Takrat se je moje poshelenje s' vso mozhjo k' dopernafhanju greha vsdignilo; nash spazheni natori so namrezh, prepovedane rezhi prijetnishi, vkradena voda slajshi, ino skriti kruh boljshi. Pripov. 9, 17. Od tega stanu pod postavo s. Avgushtin tako le govori: V' stanu pod postavo se greschnik s' svojim hu-

dim nagnenjem vojskuje, pa je od njega premagan. On sizer sposna, de je greh kar dela, pa ga hudo nagnenje preмага, ker mu sbe gnade manjka: v' tem stanu sagledamo, kako leshimo, ino kadar hozhimo vstati, ino spet na tla pademo, se pa sbe bolj ranimo. Satorej pravi s. Pavel: Postava je v' mejf prishla, de je greh obilnisthi postal. Kadar tedaj zhlovek vidi, de leshi, ino sposna, de sam is svoje mozhi ne more vstati, naj odreshenika pomozhi profi. S. Avgusthin.

3) Is drusiga stanu je zhloveshki rod v' tretji stan, ali v' stan gnade prishel. Kadar je namrezh pred postavo nevednost svoje pameti sposnal, in ob zhasu dane postave nesmoshnost svoje volje, kaj dobriga storiti, skusil, takrat je zhutil, de mu je kake druge, ptuje pomozhi potreba, ktera bi mu pamet rasvtila, in pokasala, kaj mu je storiti, verh tega pa tudi njegovo voljo k' dobrimu prenagnila, in podpirala, de bi samogel po sposnani resnizi shiveti. Satorej so dobri Israelzi odreshenika nesrezheno dosheleli, ino perferzhno po njem sdihovali rekozhi: Nebesa! doli rosite, oblaki! deshite pravizhniga; odpri se semlja ino rodi svelizharja. Isai. 45, 8. Odreshenik je prishel

na svet okoli shtiri tavshent let po Adamu, ino je skosi mozh svetiga Duha stan nove saveše, ali stan gnade sazhel, kateri bo do konza sveta obšal. S. Pavel tretji stan spet v' listu do Rimlanov (7, 24.) v' misel vsame rekozh: Jes nefrezhni zhlovek! kdo me bo od teleša te smerti rešhil? Gnada boshja skosi Jesusa Kristusa Gospoda našiga. Jes tedaj s' duham flushim postavi boshji, s' mešam pa postavi greha. Ino v' osmi postavi pravi: Postava (svetiga) Duha, kateri v' Kristusu Jesusu oshivlja, me je rešhila od postave greha ino smerti.... de se je opravizhenje postave nad nami spolnilo, kateri ne shivimo po mešu, temuzh po duhu. Riml. 8, 2. 4. S. Avgushtin pravi: Gnada boshja se je perkasala, ktera pretezhene ali storjene grehe odpufha, zhloveka v' ljubesni podpira, ljubesen do pravize daje, ino strah odjemle. Deslih se v' tem stanu nektere shelje meša v'el zhaš shivlenja soper zhlovekoviga duha vojskujejo, pa vender zhlovek vsaj greshiti neha, ker njegov duh, kateri je poln gnade ino ljubesni boshje, v' take hude shelje ne pervolji. S. Avgushtin.

4) Sa tretjim stanam bo prišhel zheterti, namrezh *stan miru*. Kadar bo Jesusu vse podversheno (kadar bo Jesus vse svo-

je sovrasnik, sopernik namrežh svojiga kraljestva, mozh hudizha, in posvetnjakov, mozh greha ino smerti pod svoje noge spravil) takrat bo tudi on sam (po zhloveshki natori) temu podvershen, kteri mu je vse podvergel, de bo Bog vse v' vsih rezheh. 1. Korin. 15, 28. Po zhe-tertím stanu s. Pavel sdihuje rekozh: Vsa stvar shelno zhaka na rasodenja boshjih otrok. Stvar je nizhemurnosti podvershe-na, pa ne is svoje volje, temuzh savoljo tistiga, kteri (ji) jo je v' upanji podvergel. Ker bo tudi sama stvar is sushnosti troblivosti reshena ino k' zhasti boshjih otrok prosta storjena. Sakaj mi vemo, de vsa stvar zlo do sdaj (smiraj) sdihuje ino stoka, kakor shena na porodu. Ne pa le ona, ampak tudi mi, ki imamo pervine Duha (boshjiga,) tudi mi sami per sebi sdi-hujemo ino zhakamo na govorivsetje k' otrokam boshjim, ino na odreshenje svojiga telefa, ker smo le po upanji svelizha-ni. Riml. 8, 19 — 23.

Tukaj govori S. Pavel od velike skriv-nosti nashe svete vere, od neisrezhene ljubeshni namrežh, ktero bo Bog svojim is-voljenim takrat skasal, kadar bo tudi njih telo posvetil, ino s' njih telefam vred tudi stvari (vso stvar) premenil. Beseda stvar,

tukaj pomeni vse telesne ali vidne rezhi, nebo ino semljo, ino vse, kar je na nebu ino na semlji. Ta stvar tedaj shelno zhalika na rasodenje boshjih otrok. — Sperviga so bile namrežh vse stvari dobre, ker sveto pismo pravi: Bog je vidil, kar je vstvaril, in vse je bilo prav dobro, to je, vse stvari so bile po svoji natori popolnoma, in v' dofeshenje svojiga zilja ino konza, savoljo kteriga jih je Bog vstvaril, f' potrebnimi mozhmi in lastnostmi previdene ino perpravne. Kadar sta pa Adam in Eva v' paradishi greshila, in si jeso boshjo, fhtratnigo zhasne ino vezhne smerti, veliko nadlog, ino prekletistvo boshje saflushila, je bila tudi semlja, ino fleherna stvar od Boga prekleta, kera je bila savoljo zhloveka, v' njegovo ohranenje ino veselje vstvarjena. Bog je Adamu rekel: Ker si posluschal glas svoje shene, ino si jedel od drevesa, od kteriga sim ti sapovedal, de ne smesh jesti, sato bo *semlja prekleta* v' tvojim delu. V' trudu se bosh od nje shivil vse dni svojiga shivljenja. Ona ti bo ternje in osat rodila. 1. Mojses. buk. 3, 17. 18. Satorej pravi s. Pavel, de je vsa stvar nizhemurnosti, trohlivosti, ino flushnosti podvershena (tode ne is svoje volje, temuzh savoljo tishiga, ki jo je nizhemur-

nosti podvergel) v'upanji, de bo tudi ona is flushnosti trohlivosti reshena, ino h' zhasi otrok boshjih prosa storjena. Otrokam boshjim je pa Bog to - le veselo obljubo storil, kadar je kazhi rekel: Sovrashtvo bom storil med tabo ino med sheno, ino med tvojim ino njenim sarodam. Ona bo tvojo glavo starla ino ti bosh njeno peto salasvala. 1. Mojs. 3, 15. To je: Ismed Evinih mlajshev bo *nekdo* prishel, kteri bo vse popravil, kar so od kazhe sapeljani prvi starishi s'greham nepokorshine v' paradishi skasili, ino sgubili. Ino vsa stvar popolnoma spolnenja lih te od Boga dane obljuje shelno zhaka. Kadar je bil tisti od boshje milosti namenjeni zhas ispolnjen je Bog Ozhe svojiga preljubiga Sina Jesufa Kriitusa na svet poslal. Ta drugi Adam, kteri je bil ves drugazh, kot je bil prvi Adam, je bil sato na svet poslan, de je v'novizh saflushil, ino popravil, kar je prvi Adam spridil ino sgubil; ino on bo posledni dan spet prishel soditshive ino mertve, in de bo vse ponovil, kar je na nebu ino na semlji. Efesh. 1, 10. S. Peter pravi: Po njegovi (boshji) obljubi noviga neba ino nove semlje (ponovljenja, in premenenja nebes, firmamenta ino semlje) zhakamo, v'kterih praviza pre-

biva. 2. Petr. 3, 13. Bog tudi per Isaiju pravi: Lejte! jes bom nove nebesa stvaril ino novo semljo; poprejshino ne bo vezh v' spominji. Isai. 6, 3. 17. Ino f. Janes pravi: Jes sim vidil novo nebo ino novo semljo. Ino ta, ki je na sedeshi sedel, je rekel: Lej! jes bom vse novo naredil. Skriv. sasod. f. Janesa. 21, 1. 5. — Tako se bo tedaj po Jesusu Kristusu tudi vsa stvar s' veliko trumo isvoljenih ljudi ino angelov nekda j v' novi svitlobi in v' premenjeni lepoti vso vezhnost svitila. —

S. Avgufhtin od zhetertiga stanu pravi: Shelje mesa (ktere se soper duha vojskujejo) isvirajo is umerjjozhnosti nashiga telefa, satorej jih toliko zhasa ne bo konez, de bomo obljubljeno spremenjenje skosi gorivstajenje mesa saflushili, kadar bomo v' zheterti stan prishli, kjer bo popolnoma mir.

Is tega se vidi, de je Bog svoje ljudstvo (ali zhloveshtvo) od stopnje do stopnje, is stana v' stan, le fzhasama h' gnadi spreobernenjain opravizhenja, in v' frezhni stan vezhniga miru peljal. Ino kakor je Bog s' svojim ljudstvom delal, lih tako s'he dan danashni greshnika, kterimu milost skashe, po navadnim, po redu le fzhasama k' opravizhenju per-

pravljja. Satorej ne more po navadnim noben gresfhnik v' stan gnade ali k' opravi-
zhenju priti, dokler popred *stanov pred*
postave ino pod postavo ne preide. Ka-
ko se pa to godi, vam bom takrat bolj na
tanko rasloshil, kadar bom od stopinj go-
voril, po kterih Bog gresfhniko po navad-
nim k' opravizhenju vodi.

*III. Nekdajno obnafshanje ino sa-
dershanje katolshke zerkve proti spokor-
nim gresfhnikam.*

Defilih je sveti karst k' svelizhanju po-
trebin, vender je nafsha ljubesniva mati,
katolshka zerkuv odrashenze dolgo zhasa
fkushala, ali v' refnizi shelé ta sakrament
prejeti ali ne, preden jim ga je dodelila.
Zerkveni sbor v' Nizeji nektore fhkofe,
kteri so sveti karst sgodaj delili, ozhitno
krega, ino sfer sato, ko je dolgo zhasa
potreba, pravi ta sbor, preden se zhlo-
vek ajdovfkiga shivlenja odvadi, ino ker-
shanfkiga navadi.

Zhe je pa zerkuv she odrashene ajde
k' prejemanju svetiga karsta dolgo zhasa
perpravljala, koliko ojsrejsfi, in koliko
dalje je she le odrashene kristjane fkusha-
la, kteri so po svetim karstu ozhitno v' kak
smertin greh padli in drugim pohujshanje
dali! Ino she le potler, kadar se je fkosi

dolgo skušnja od njih spreobrnjenja in poboljšanja po zhloveshko preprizhala, jih je k' svetimu obhajilu pustila. Sej so vam snane *shtiri stopnje*, po katerih so se nekda veliki gresniki pokorili, preden so sveto odveso ino sveto reshnje telo pre-jeli, ino spravo f' zerkvijo in s' Bogam sadobili.

Te stopnje so bile: Stopnja *jokanja*, *poslušanja*, na *obradi leshanja*, ino *stanja*. Ker je gresnik skosi greh shiv ud katoljške zerkve biti nehal, sato je bil od nje odlozhen, de s'he ni smel v' zerkuv molit hoditi, temuzh taki gresniki so mogli v' spokornih oblazhilih pred zerkvijo stati, ino druge v' zerkuv memo gredozhe kristjane ponishno profiti, de so sanje molili. V' tem stanu ali na tej stopnji jokanja so bili gresniki eno ali pa vezh let, po velikosti svojih grehov, in po pridnosti, f' katero so se tukej jokali, in pokorili, in svojo shalost savoljo storjenih grehov, in pa poboljšanje svojiga shivljenja kasali.

Kadar so vikshi duhovni pastirji nad gresniki is njih spokorniga shivljenja njih resnizhne shelje, poboljšhati se, prav sposnali, so jim dovoljili s' drugimi vernimi vred h' kershanfskim naukam hoditi,

de bi gresfniki prav sposnali, kako svet more kristjan biti, kateri hozhe vezhno svelizhanje dosezhi. Zerkuv je namrezh mislila, de oni kristjanove velikosti in imenitnosti sbe nikoli prav sposnali niso, ker so jo tako predersno napravili. Dokler so bili gresfniki na drugi stopnji, ktera se je *stopnja poslushanja* imenovala, sbe niso smeli po zerkvi dalej iti, kakor sa vrata, kjer je bil sa - nje in sa ajde kraj odlozhen. Pa so mogli sbe pred darovanjem s' ajdmi vred is zerkve iti. Tudi na tej stopnji so bili eno ali pa sbe vezh let.

Potler so prishli na tretjo stopnjo, kateri so sato stopnja *na obrasi leshanja* rekli, ker so gresfniki na tej stopnji takrat klezhali ali pa na obrasi leshali, kadar so masfniki roke na - nje pokladali, ino nad njimi molili. Tukej jim je shkof ali kak masfnik greham permerjene spokorne dela naloshil. Daru svete mashe pa sbe niso bili deleshni.

Is tretje stopnje so se gresfniki po previdnosti in s' perpushtenjem duhovnih pastirjev v' zheterto stopnjo *stanja* prestopili, kjer so smeli per sveti mashe ali na fosebnim kraji ali pa med drugimi vernimi stati, pa k' svetimu obhajilu sbe ne per-

stopiti, dokler se niso po sodbi masfnikov k' njemu vredno perpravili.

Tako je katolijska zerkuv s' spokornimi ozhitnimi gresfniki dolgo zhasa, vezh sto let ravnala. Ona se je proti takim gresfnikam sato tako obnasfala, *pervizh*, de jih je s' takim dolgim odlasfhanjem skosi spokorne dela ad grehov odvrazhevala, ino tako rekozh v' bersdah dersfala, ino varnisfhi in zhujezhnisfhi florila; de so gresfniki s' spokornimi delmi ofsfanke grehovi sbrisovali, in se hudih navad, kterih so se s' grehmi navadili, skosi zhednosfne dela, ktere so poprejsfhnim greham naravnost nasproti, spet odvadili, se Jesusu poenazhili, rane svojih dush sazeli, resnizhno in sfanovitno spreoberneje dosegli, in tako per Gospod - Bogu saflusheno sftrafingo od sebe odvernili.

Drugizh, de se je zerkuv sama sebe od gresfnikoviga resnizhniga spreobernija preprizhala. To preprizhanje jo je varovalo, de ni bifarjev ali drajih kamnov svinjam metala, temuzh de je sfvete sakramente, kolikor je bilo mogozhe, prav perpravljenim kristjanam delila. Is tega se prav ozhitno vidi, kako slo je katolijska zerkuv preprizhana, de se gresfnik po navadnim le pozhasi resnizhno spreo-

berne in opravizhenje doseshe; in de veliko zhasa potrebuje, preden svojo poboljšano voljo s' dobrimi delmi na snanje da.

§. 4. *Sakaj Bog greshnike po navadnim le po stopnjah, in pozhasi k' opravizhenju vodi?*

Bog greshnike sato po navadnim le pozhasi k' opravizhenju vodi, de pervizh greschnik zhuti, v' kako nesrezho je skosi dopernafhanje greha prishel. Zhloveku se taka nesrezha ne sdi velika, is ktere je lohko ino hitro refhen. Satorej nam boshja praviza v' poprejshin stan, is kteriga smo skosi greh padli, vezhi del ne pusti nasaj priti, kakor le po dolgim in velikim terplenji. Zhloveshki rod je v' Adamu greshil, in lej! teshak jarm je na Adamovih otrozih od dne njih rojstva, do dne njih smerti. Sirah. 40, 1. Ta jarm, kteriga ljudje neprenehama nosijo, jih sili sposnati, v' koliko nesrezho so skosi greh sashli, in jih uzhi po nekdamnim srezhnim stanu nedolshnosti sdihovati. Sakaj je Bog zhloveshki rod bliso shtirih tavshent let k' spreobernenju in opravizhenju vodil? Sakaj? Ali ne sato, de so po tako dolgih shtrafnigah ino nastopkih greha sposnali, v' koliko nesrezho jih je greh sapeljal, ino

de so s'gorezhimi molitvami po Odreshe-
niku od takih nadlog sdihovali.

Israelzi so v' pufhavi gres'hili, pa de
bi sposnali hudobo svojiga greha, morejo
shtirdefet let po pufhavi semtertje hoditi,
ino ne smejo popred v' obljubleno deshelo,
dokler Israelski otrozi svojih grehov, ino
grehov svojih staršev ne sposnajo. Pa tudi
v' obljubljeni desheli niso gres'hiti nehali,
sato jih je Bog v' Babilonsko sushnost dal.
Ondi so sedemdefet let shtrafinge svojih
grehov terpeli. Ino nekonzhno milostivi
Bog jih je sadnizh po dolgim terplenji,
jokanji ino sdihovanji spet v' deshelo per-
peljal, is ktere so bili savoljo svojih gre-
hov pahneni.

Ino zhesea hozhe Bog dan danashni
Jude s' to sushnostjo uzhiti, v' kteri so she
sedajne zhase po vesolnim svetu raskrople-
ni? Zhesea drusiga jih hozhe uzhiti, kakor
te le resnize, de so namrezh nesrezheno
gres'hili, kadar so Sinu boshjiga krishali
in umorili? pa se tudi ne bodo popred
spreobernili, kakor takrat, kadar bodo s'
dolgimi shtrafnigami svoje sushnosti utru-
deni svojo pregreho sposnali, ino per Je-
susu Kristusu sinu boshjimu, kteriga so kri-
shali, pomozhi in odpushtenja grehov iska-
li.

Kaj porezhem od Nabuhodonosorja, zhes kteriga je ta - le sodba sklenjena: Tvoje kraljestvo poide od tebe (ti bo vseto) ino ismed ljudi te bodo pahnili, in med shivino in sverino bosh prebival; travo bosh jedel kakor vol, in sedem zhassev (let) se bo nad taboj premenilo, dokler ne bosh sposnal, de nar vikshi (Gospod) zhes zhloveshko kraljestvo gospoduje, in de ga da, komur ga on hozhe. Dan. 4, 28.

Drugizh: Bog greshnike po navadnim sato pozhasi k' opravizhenju perpravljaja, de tiste dobrote ne sanizhujejo, ktero skosi spreobernenje doseshejo. Kar kdo dolgo zhasa sheli, tudi s' vezhim veseljem prejme; nad tem mu pa ni veliko leshezhe, kar naglo doseshe. Ishi, profi, ino terkaj, pravi s. Avgushtin. S' iskanjem in s' profhnjo storish, de dosesesh, kar profish. Bog ti le perhrani, kar ti nezhe bersh dati, de se isuzhish velikih dobrot slo in perferzhno sheleti. Satorej moresh neprenehama moliti, ino nikdar nehati. Taka je le; zhesar dolgo shelimo, nam je drago; malo pa zhislamo, kar hitro sadobimo. Bog vé, de smo take natore, satorej nam velikih darov svoje gnade ne da, zhe jih dolgo zhasa ne shelimo. Tako je dal svetu vshe vezh tavshent let

sheleniga Odrefhenika. Abrahamu obljudlene deshele ni popred dal Abrahamovim mlajshem, de so je she shtirideset let, ki so po pufhavi hodili, serzhno sheleli. Zhi-mu je vezh isgledov? Ljudje smo sploh take nature, de raji take rezhi visoko zhi-flamo, kterih smo dolgo zhasa in s' veli-kim trudam iskali. Kako slo zhifla vbogi najemnik saflusheno plazhev (ali lon) kte-ro je v' enim dnevu, tednu, meszu ali letu saflushil! Kako malo jo pa taki bo-gatinzi zhiflajo, kteri vse bres truda loh-ko dobe, kar koli poshele! Kako prijetin je dobrimu otroku pogled njegovih star-shev, kteri jih vshe sdavna; ni vidil! Ka-ko malo pa taki otrok sa pogled svojih sta-rishev mara, kteri jih lohko vsako minuto vidi! Ino kakor je v' telefni rezheh, lih tako je tudi v' duhovnih; sato Bog po svo-ji neskonzhni modrosti gresnikam gnado spreobernenja vezhi del le po dolgim tru-du, jokanji in sdihovanji dodeli, de bi te gnade premalo ne zhiflali.

Tretjizh: Bog gresnike po navad-nim sato pozhasi k' opravizhenju perprav-lja, de sadobleniga sdravja svoje dushe skerbnejshi variijejo. Dobri in uzheni sdravniki ne gledajo le v' to, de bi bol-niku sgubleno sdravje spet sadobili; te-

muzh fosebno tudi sa to fkerbé, de bi bolnik sadobleniga sdravja kmalo spet ne sgubil. Satorej se ne poslushijo takih sdravil, ktere bi bolnika nar hitrejshi osdravile, temuzh tazih, ktere ga nar dalej per sdravji ohranijo, zhe si ga lih pozhasi sdravijo. Tako tudi dela neshonzhno modri sdravnik nashih dufh. Deslih bi lohko nar vezhi greshnike na naglim osdravil, vender se nezhe take naglize poslushiti, sato de bi greshniki ne bili savoljo nagliga osdravljenja v'ohranenji sdravja leni ino nemarni. Te resnize nash. Avgustin uzhi rekozh: Kdor se lohko osdravi, svojiga sdravja malo varije; kdor se pa teshko osdravi, sadobleno sdravje toljkajn fkerbnejshi varije. Ino s. Gregor pravi: Kolikajn teshej se sdravje dofeshe, tolikajn fkerbnejshi se sadobleno varije.

Zhetertizh: Bog greshnike po navadnim sato k' opravizhenju pozhasi perpravlja, de greschnik gnade spreobernenja in opravizhenja ne perlastuje sam sebi, in svoji lastni mozhi. Zhlovek sam sebe rad hvali, in se baha, ako s' veliko mozhjo, s' velikim pridam in s' veliko umetalnostjo kako rezh dofeshe. Bog zhlovekovo spazhenno voljo dobro posna, tudi dobro vé, de bi se zhlovek s' darmi gnade boshje lih

tako rad bahal, kakor s' lastnostimi svoje
nature, ako bi se lahko in hitro spreober-
nil, satorej je Bog po svoji neskonzhni
modrosti tako storil, da greslnik velki dar
gnade boshje ali opravizhenje po navad-
nim le skosi dolgo terplenje dofeshe. S.
Avgushtin pravi: Vojshak, kteri se voj-
skuje, tako le govori: Gospod! vsmili se
me, ker sim slab; osdravi me Gospod!
ker so se moje kosti pretrefile, in moja
dusha je slo smotena. Pa Gospod! koliko
zhafa? Sej vidish, de sim v' vojski! Pa
vender Gospod! koliko zhafa bom she v'
njej? Toliko zhafa (bosh she v' vojski,
pravi Gospod) dokler ne zhutish, de ti
jes na pomozh pridem. Ako bi ti jes bersh
na pomozh prishel, bi ti vojske ne zhu-
til, ko bi nje ne zhutil, ino ne skufil, bi
se s' svojo lastno mozhjo bahal, in s' ta-
ko prevsetnostjo bi sovrashnikov nikdar ne
premagal. Takej nas s. Avgushtin uzhi,
de se morejo vojshaki popred vojfkovati,
preden sovrashnika premagajo, in de mo-
rejo tudi k' Bogu klizati: Gospod! vsmili
se nas, ker smo slabi; in sfer tako dolgo
klizati, dokler sami ne zhutijo, de jim le
Bog pomozh k' premaganju sovrashnika
da.

Petizh. Bog gresfnike po navadnim sato k' opravizhenju le pozhasi vodi, de se gresfnik s' gorezhim sheljami szhasama na veliko gnado opravizhenja perpravi. S. Avgushtin pravi: Bog nam ne veli sato moliti, de bi nasho voljo, ktera mu ne more nesnana biti, she le skosi molituv sposnal, temuzh sato nam veli moliti, de bi se nashe shelje skosi molituv vadile in perpravile sprejeti, kar nam je Bog dati namenil. To, kar nam je on dati namenil, je grosno veliko, tode mi smo she majhni ino preslabi, de ne moremo sprejeti. Pa sa prejemanje velikih boshjih darov smo tolikajn perpravnisthi, kolikor svestjshih jih verijemo, kolikor terdnejshih jih upamo, in kolikor gorezhnisthi jih shelimo. S. Avgushtin v' drugim kraji pravi: S' iskanjem in f' proshnjo israstesh, de doseshesh, kar proshsh. Bog ti sato perdershuje, kar ti nezhe bersh dati, de se nauzhish sa velike dobrote slo ino gorezhe profiti.

Nauk f. Avgushtina ino katoljshke zerkve je tedaj, de od Boga nobeniga daru gnade boshje ne sadobimo, dokler se nashe ferze s' dobrimi sheljami sa njegovo prejemanje ne rashiri ino ne rasprosti. Ino kolikor voshej je zhlovekovo ferze,

ino kolikor vezhi je dar boshji, kateri je zhloveku namenjen, tolikajn dalej se more njegovo serze skosi vero, upanje ino ljubesen rasshirjati. Tode od tega bomo posnejshi na dalej govorili.

Shestizh. Bog greshnike po navadnim sato pozhasi k'opravizhenju perpravljaja, de sposnajo, pravi s. Avgushtin, kakafhtrafniga she le takih greshtnikov zhaka, kateri se nezhiyo spreoberniti, ker she ti toliko terpe, kateri se spreobernejo. Sato pravi s. Peter v' 1. listu, 4. p. 17. v. Zhaf je, de se sodba od boshje hishe sazhne. Zhe se pa (sodba) sperviga per nas sazhne, kako bo pa she le s' unimi, kateri evangelju ne verijejo? Ino zhe bo pravizhni komej svelizhan, kako bo pa s' krivizhnim ino greshtnikam? To je, zhe Bog nar pred svoje otroke ino domazhe tepe, kaka bo she le s' ptujzi, in s' sovrashniki boshjimi, kateri v' Boga ne verijejo? Ino zhe bo pravizhni in isvoljeni *komej*, to je, po ostrisodbi boshji, vezhno svelizhanje dosegel, kako bo samogel krivizhni greshtnik per sodbi boshji obstati, de bi ne bil k' vezhnim fhtrafnigam obsojen? Tudi s. Pavel Tesalonzhanam pravi, de terpé preganjanje ino nadloge v' *isgled pravizhne sodbe*

boshje. II. Tefal. 1, 5. To je, de se ljudje is pravizhnih uzhe, kako ostra sodba boshja gresnikov zhaka, ker Bog she pravizhne v' tem shivlenji f' takim preganjanjem in terplenjem skusha ino zhisti. Zhe Bog she pravizhnim na tem svetu ne spregleda, bo she manj gresnikom na unim svetu spregledal. — Sdaj lohko vidite, sakaj Bog gresnike po navadnim le pozhasi po stopnjah k' opravizhenju vodi.

§. 5. *Stopnje, po katerih Bog gresnike po navadnim k' opravizhenju vodi.*

Gresniku, kateri se resnizhno poboljšhati sheli, je grosno dobro sposnati zhudno pot, po kateri ga gnada boshja k' spravi s' Bogam, k' resnizhnimu spreobrenjenju in opravizhenju pelje, ker je le ena sama pot, dobra, svelizhanska, ino polna ljuzhi ino troshta.

To pot Tridentinski sbor nar bolj na tanjko popishe ino rasloshi. Ta sbor od poti ino stopinj k' opravizhenju tako le pravi: Odrasleni gresniki tako le k' opravizhenju pridejo: Skosi gnado boshjo sbujeni ino s' njeno pomozhjo podperti dobe *vero* is poslushanja (besede boshje) ter se prostoovoljno k' Bogu prenagnejo in verijejo, de je vse res, kar nam je od Boga rasodeto in obljubleno, ino losebno

to, de Bog grešnika opravizhi škosi svoj
jo gnado savoljo odreščenja, ki je v' Kri-
stusu Jesusu; ino kadar sposnajo, de so
grešniki (ali kadar se grešnike sposna-
jo) *se od strahu* pred boshjo pravizo, kte-
ri jih svelizhansko presune, k' premišlo-
vanju milosti boshje podajo, ter *upanje*
sadobe, in se terdno saneso, de jim bo
Bog savoljo Kristusa milostiv, ino sazhno
Boga, kakor studeniz ali isvir vse pravize
ljubiti, ino savoljo tega se *usdignejo ali*
spuntajo zhes grehe s' nekakim sovrash-
tvam ino zhertenjem, to je, s' tako poko-
ro, kakoršhino je pred karštam delati tre-
ba; sadnizh sami per sebi *sklenejo* karšt
prejeti, novo shivljenje sazheti, ino sa-
povdi boshje spolnovati. Sa tem terdnim
naprejšetjam, ali sa to perpravo pride
pravizhenje grešnika. Trid. sbor v' 6. se-
ji, 6 ino 7. p.

Te nauke Tridentinskiga sbora bolj
na tanjko premišlimo!

Sveti sbor takej ne govori od otrok,
kteri so per svetim karštu bres vse lastne
perprave opravizheni, temuzh od odra-
štenih ljudi, ktere Bog s' svojo gnado is-
tame ino greha k' opravizhenju perpelje.
Ino deflih takej zerkuv le od opravizhenja
adrašenzov škosi sakrament svetiga karšta

govori, vender se ta nauk lih tako lohko na opravizhenje gresnikov skosi sakrament svete pokore oberne; sakaj pravizhnost, ktera se ali per s. kerstu ali pa per s. pokori dobi, je le *ena*; torej morejo tudi perprave k' pravizhnosti per odrasenzih ene forte biti.

I. V e r a.

Vera je prva stopnja ali perprava k' opravizhenju gresnika.

Dokler je gresnik v' svojim pregresnim stanu, je v' grosovitni tamoti ino nevednosti sakopan. On shivi bres vse skerbi, in bres vsiga strahu, kakor de bi ne bilo ne Boga, ne vezhnosti, ne nebes, ne pekla. On se svojimu hudobnimu nagnju popolnoma vda, in spolnuje bres vojskovanja hude shelje svojiga spazheniga serza; je nepokorin, nebogliv, samopashin, in ves rasujsdan; se ne da uzhiti, se svarjenju soperstavi, in vse opominovanje v' nemar pusti; ino deslih je tako rasujsdan, vender ga vest malo ali pa zlo nizh ne pezhe. Dokler je taki gresnik mlad, ljubi posvetne nizhemurnosti, prepovedano igre, pojedne, pijanzhevanje,

pregreschno dopadajenje nad sabo; bi bil rad vřim ljudem vshez, nerad moli, nerad dela, se pohajkovanju, postopanju in lenobi isda, is kterih veliko drugih grehov isvira. Kadar pa taki greschnik bolj odraste, je prevsetin, svojoglavin, zhařti lakomin, na Boga posabi, je vel v' zhasno blago samaknen, lakomin, skop, krivizhen, poln pregreschniga, nesramniga poshelenja ino djanja; shivi na svetu bres Boga in bres vse vere.

Vera je tedaj po nauku Tridentinskega sbora, perva řtopnja ali perprava k' opravizhenju, skosi ktero greschnik verovati sazhene, de je vse ref, kar je Bog rasodel, in obljubil. Tako vero greschnik navadno le skosi poslušhanje besede boshje, in s' pomozhjo boshje gnade sadobi. S. Pavel pravi v' listu do Rimlanov v' 10. p. 14. v. Kako bodo v' Boga verovali, od kteriga niso flisnali? Ino kako bodo pa flisnali bres pridgarja ali osnanovavza? Vera tedaj pride is poslušhanja, poslušhanje pa skosi Kristuřovo besedo. Riml. 10, 14. 17. Satorej more greschnik de bi se spreobernil, besedo boshjo řkerbno in svesto poslušhati in jo sam per sebi premislovati, ker mu je poduzhenje v' verskih in djanških resnizah grosno potrebno, kterih ref-

niz morebiti s'he nikoli ni vedel, ali pa jih je v' stanu greha vshe posabil. Torej je vshe to velika gnada boshja, zhe Bog svojo besedo takimu zhloveku osnani, kteri je s'he v' stanu in v' temi nejeverstva, ali pa kteri je po svetim karstu smertno gres'hil. Ona je s'he sato tolikaj vezhi, ker je Bog nedodeli sleherminu zhloveku; sej vemo, de je s'he veliko tazih ljudstev, kterim Jesus Kristus dosihmal s'he ni osnanjen. Pa deslih je osnanenje Jesusovih naukov velika gnada, vender je ona sunajna gnada. Ona se s'zer po nashih ushesih raslega, tode sama is sebe nashiga serza ne samore omez'hati. Ker je namrezh zhlovek savorljo greha v' stanu smerti ino na dus'hi gluh ino slep, satoraj bi ga le samo osnanenje besede boshje od njegovih dus'hnih bolestin ne osdravilo, ko bi Bog ozhi njegoviga duha, ino vs'hes njegoviga serza ne odperl. Judje nas od te resnize do dobriga preprizhajo. Zhe vam jas resnizo govorim, jim je Jesus Kristus rekel, sakaj mi ne verijete. Janes. 8, 46. Jesus je svoje nauke s' velikimi zhudeshi poterdoval, pa deslih je v' prizho njih toliko zhudeshev storil, vender nekteri smed njih niso va-nj verovali. S. Janes. 12, 37. — Ker je osnanovanje besede boshje le svunajni dar

boshji, sato sveti Duh taziga greslnika, kteriga misli spreobniti, lih med poslushtanjem besede boshje od snotraj skosi noterdajanje svoje gnade isbudi, rasfviti, ino prenagne, de se k' Bogu verne. Sveti Duh sfer she ne prebiva v' greslniku, tomuzh mu le ferze omezhi ino k' Bogu oberne. To veliko gnado le Bog greslniku skashe, in ona je sazhetik greslnikoviga opravizhenja. Tridentinski sbor pravi: Sazhetik opravizhenja per odrashtenih greslnikih je gnada boshja skosi Jesusa Kristusa, ktera jim naprej pride, to je, boshji pokliz, skosi kteriga so bres vfiga svojiga saflushenja poklizani, de, ker so se s' grehi od Boga vernili, jih pa vender sbudejzha in pomagajozha gnada boshja perpravi, de se skosi radovoljno pervolenje ino skosi svesto delanje ravno f' to gnado savoljo svojiga opravizhenja k' Bogu vernejo. Pa kadar Bog zhlovekam ferze skosi rasfvitlenje svetiga Duha gine, ne smemo rezhi, de zhlovek, kteri to rasfvitlenje sprejme, ako lih bi ga lohko savergel, s' gnado boshjo zlo nizh ne dela. Nasproti pa tudi ne smemo rezhi, de se zhlovek pred Bogam bres vse gnade boshje, sgol is svoje lastne mozhi lohko k' pravizi verne. Satorej nas sveto pismo na na-

she prosto voljo spomni rekozh: Vernite se k' meni ino jas se bom k' vam obernil, Zahar. 1, 3. Kadar pa odgovorimo: Gospod! oberni nas k' sebi, ino bomo obernjeni, pa sposnamo, de nam gnada boshja naprej pride. Trid. sbor. v' 6. feji. 5 postavi.

Tridentinski sbor nas f' temi besedami fhtirih refniz uzhi:

1) To rasvitlenje, f'kterim sveti Duh grefhniku naprej pride, je nesaflusheni dar milosti boshje fkosi Jesusa Kristusa; zhlovek je s' nobenim dobrim delam ne saflushi, ker ga gnada boshja savoljo greha mertviga, od Boga odlozheniga, in fovrashnika boshjiga naide.

2) Zhlovek ne more is svoje proste volje, bres tega rasvitlenja svetiga Duha, nobene stopnje proti pravi pravizi storiti.

3) Kadar zhlovek to rasvitlenje svetiga Duha sprejme, ga is svoje proste volje sprejme, ino s' njim vred dela, zhe je lih samo na sebi she tako mozhno. Ino she tudi takrat, kadar po noterdajanji in rasvitlenji svetiga Duha dela, ima vender she mozh, to rasvitlenje po svoji prosti volji savrezhi, in v' sebi sadushiti.

4) Kadar je zhlovek s' gnado boshjo, ktera mu naprej pride, tako sbujen, de

s' njo vred dela, in se k' Bogu verne, je gotova resniza, de se je *on* spreobernal, ker nam sam Bog pravi: Vernite se k' meni. Pa je tudi gotova resniza, de je *Bog* greslnika spreobernal, ker mi k' Bogu kližemo: Gospod! oberni nas k' sebi, ino mi bomo obernjeni.

Sad poslušanja besede boshje ino noterdajanja svetiga Duha je prava shiva vera. Greslniku se odpro ozhi njegove dushe, de sploh vse sa resnizo verije, kar ino kakor je Bog rasodel ino obljubil, ino kar nas nasha mati katoljšhka zerkev uzhi. On sposna krivizhnost ino hudobijo greha, ino shtrafnige, ktere ga v' vezhnosti zhakajo; nizhemurnost sveta; nesrezho posvetnjakov ino srezho prijatlov boshjih. Sosebno verije tisto neismerno ljubesen boshjo do nas, in jo per ljuzhi vere premishluje, is ktere ljubeshni je Bog, ako lih bi bil lohko vse Adamove mlajshhe, kakor hudobne angele, na vse vezhne zhase savergel, vender temu svetu svojiga ediniga sina Jesusa Kristusa dal, de nebo pogubljen, kdor va-nj verije, temuzh de ima vezhno shivljenje. S. Janes. 3, 15. Vera ga sosebno uzhi, de je greslnikovo spreobernenje in opravizhenje f' perviga do sadniga sadgnade boshje, ktere greslh-

nik ne more saflushiti, in ktero nam je le Jesus perdobil ino na snamnji svetiga krisha saflushil; de ta gnada boshja v' gresniku noviga duha ino novo serze vstvari, njegovo voljo od posvetnih ino posemliskih rezhi k' duhovnim ino nebeshkim dobrotam povsdigne, ga po navadnim od stopnje do stopnje h' pravizi pelje, in v' njej vstanovi. On verije, de je njegova dolshnost Boga v' imenu ino skosi saflushenje Jesusa Kristusa, kateri je edini srednik med Bogam ino med nami, sa opravizhenje ino sa vse h' temu potrebne perpomozhke ponishno profiti. Vera mu pokashe, de ni v' nikomur, kakor v' Jesusu svelizhanja, ino de ni ljudem pod nebam drusiga imena daniga, kakor ime *Jesus*, v' kterimsamorejo svelizhanje dosezhi; Apost. djan. 4, 12. de se njegoviga neskonzhniga saflushenja le skosi vero v' njegovo sveto ime vdeleshimo, bres ktere vere ni bil nikoli nihzher opravizhen. On verije, de samoremo od Boga sa svoje svelizhanje vse dosezhi, kar koli ga v' kershanskim saupanji na neskonzhno saflushenje ino srednistvo njegoviga preljubiga finu Jesusa Kristusa prosimo. Ob kratkim, tak gresnik sploh vse verije, kar je Bog rasodel, in obljudil, losebno pa to resnizo, de Bog

greshnika skosi svojo gnado savoljo saflushenja Jesusa Kristusa opravizhi.

II. Svelizhavin strah.

Svelizhavin strah pred pravizo ino sodbo boshjo, je druga stopnja k' opravizhenju greshnika. Tridentinski sbor pravi: Kadar (greshniki) sposnajo, de so oni greshniki, jih strah svelizhansko presune. Ta strah v' greshniki svira is strashnih resniz, kterih ga sveta vera uzhi. Ona mu postavi take le resnize pred ozhi stavi:

Pervizh. Zhlovek! ti bosh umerl, nekdej se bosh is tega sveta lozhil, in se spet v' prah spremenil, is kteriga si vset. Tvoja dusha se bo od telesa lozhila, in Bog, kteri jo je vsivaril, jo bo hotel spet imeti. Tako se bo nad taboj sodba spolnila, ktera je bila po storjenim pervim grehu nad Adamam ino nad vsimi njegovimi mlajshi sklenjena; tako bo sodba ispolnjena v' zhasno shtrafnigo sa poverbani greh, kteriga je nash prvi ozhe Adam storil, v' kterim smo tudi mi vsi greshili. Kteri dan koli bosh (prepovedani sad) jedel, je Bog Adamu rekel, bosh umerl; ker prah si in v' prah se bosh vernil.

1. Mos. buk. 2, 17. ino 3, 19. Shivimo tedaj tako, pravi f. Amon pušharnik, kakor hudodelniki, kateri v' tamni jezhi svoje smerti, h' kateri so obsojeni, neprenehama zhakajo. Kakor je greh, pravi f. Pavel, po enim zhloveku na svet prishel, f'kosi greh pa smert, tako je tudi smert po tistim, v' katerim so vsi gres'hili, zhes vse ljudi prishla. Riml. 5, 12.

Drugizh. Smert te bo morebit prehitela, bo prishla, kadar si bosh nar manj domishloval. Vi ne veste ne dneva ne ure. Gospodov dan bo prishel kakor tat po nozhi (kadar si bote nar manj svesti) Mat. 25, 13. 1. Tefal. 5, 2. Posledni dan, pravi f. Pavel, bo neprevidama prishel, kakor postavim porodne bolezhine sheno na naglim primejo 1. Tefal. 5, 3, ali pa kakor mresha, katero ribizh po ribi vershe, in jo na naglim vjame. Zhujte tedaj, pravi Jesus Kristus, varite se, bojte se posledne ure.

Tretjizh. Ti bosh le enkrat umerl. Vsim ljudem, pravi f. Pavel, je enkrat umreti. Herbej. 9, 27. Is uniga sveta se tedaj vezh ne pride na tega. Kadar ti bo smert ozhi satisfnila, bodo vedno satisfnjene. Kralj Ezekija je rekel v' bolesni, ktera ga je vshe bliso smerti perpeljala:

Ne bom vidil Gospod - Boga v' desheli shivih, ne bom vezh vidil zhloveka ino prebivavza v' pokoji. Isai. 38, 11. De le zhlovek v' hifho svoje vezhnosti pride, vshe Angelz boshji te le strashne besede govori: Zhafje minil, sanaprejga vezhne bo. Skriv. rasod. 10, 6.

Zhetertizh. Po smerti bosh bersh sojen. Vsim ljudem, pravi s. Pavel, je enkrat umreti, po tem (po smerti pride) pa sodba. Hebrej, 9, 27. Dusha stopi prez po svojim lozhenji od telefa pred sodni stol svojiga vsigavedozhiga, ino neskonzhno pravizhniga sodnika, de da rajtingo (odgovor) od vsih svojih misel, shelj, ino del, ino de prejme plazhilo, zhe je dobro storila, nasproti pa shtrafingo, zhe je hudo ali greh delala. Velik strah zhloveka prepade, kadar na uni svet pride, ino spominj na ta strah bi mogel vshe na tem svetu slehernigazhloveka svelizhanfko presuniti. Bati se moresh, kadar sam per sebi tako le mislish: Jas she nisim Boga nikol vidil; takrat pa, kadar se bo moja dusha od telefa lozhila, ga bom pervizh sagledal; vidil ga bom svojiga sodnika; jas sam bom pred Bogam stal, sam bom Bogu odgovor dajal. Is ust svojiga ojstriga, vsigavedozhiga ino nesprosliviga sodnika

bom svoje obsojenje slišhal. Sveti Job pravi: Boga sim se vselej kakor nad mano rasbijajozhih valov bal, ino njegove tešhe nisim mogel nešti. Job. 31, 23.

En svet mosh je rekel: Treh rezhi se bojim, namrezh, svojiga lozhenja od telesa, prihoda pred sodni stol boshji, ino sodbe, ktera bo zhes - me sklenjena.

Petizh. Kakorshin is tega sveta poi-desih, tak bosh na vse vezhne zhase (zhe se v' vizah kaj ne ozhišish.) Kadar bo drevo proti poldnevu, ali proti polnozhi padlo, kamur koli bo padlo, ondi bo obleshalo. Pridgar 11, 3. Ta obstojezhnost v' vezhnosti te more prestrašhiti, zhe imash kolikaj vere.

Sheftizh. Na konzu sveta bodo vsi mertvi vstali, Angelzi boshji bodo pravizhne od krivizhnih lozhili; une bodo postavili na desnizo, te pa na levizo Jesusa Kristusa, kteri bo na svitlim oblaku sedel, in vse ljudi sleherniga stanu, vsake storosti in vsaziga spola sodil. Pravizhni bodo obsojeni in poidejo v' vezhno shivljenje, greshniki pa poidejo v' vezhni ogenj. Kadar greschnik posledno sodbo prav premishluje, mu more trobenta, ktera naš bo k' sodbi klizala, vshe sdaj po ushesih strašno buzhati.

navado hudih del, ino sa ljubesen pot ino prostor perpravi. (Kakor mojshkra s' shivanjko v' platnu pot stori, de nit va-nj potegne in ga sofhije.) Po sadusheni pregresfni navadi, strah boshji tudi sunajne dobre dela rodi, ktere se gresfniku smiraj loshji sdé; ino take dela, ktere so bile posheljivimu zhloveku soperne, so mu sdaj, kar je strah v' njegovim serzu, prijetne ino sladke. Kdor se Boga boji, pravi sveto pismo, bo dobro storil. Sirah 15, 1. Strah boshji je prav dober uzhenik brumnosti ino bogabojezhnosti. On gresfnika k' dopernafhanju dobrih del perganja, ker ga uzhi, de svojiga svelizhanja ne more dosezhi, zhe se hudih del ne isdershi, ino zhe dobrih del ne dela. Is tega lohko sklenemo, de je strah pred boshjo sodbo k' opravizhenju gresfnika filno dober ino potrebin. Pa deslih je dober ino potrebin, vender gresfnik s'he ne sme misliti, de je pred Bogam vshe opravizhen, kadar na stopnjo *strahu* pride, ino tudi ne sme le per samim strahu oñati, kteri ga sam ne more opravizhiti, ampak bi ga prav lohko v' obupanje, ali zagovitnost sapeljal, temuzh more s'he na dalej po stopnjah svefsto ino serzhno iti, po kte-

rih ga sveti Duh s' svojo gnado k' opravi-
zhenju pelje.

III. U p a n j e.

Keršhansko upanje je tretja stopnja ali perprava k' opravizhenji gresfnika. Tridentinski sbor pravi: Gresfniki se od strahu pred boshjo pravizo, kateri jih svelizhansko presune, podajo k' premishlovanju milosti boshje, ter upanje sadobe, in se terdno saneso, de jim bo Bog savolj Kristusa milostiv.

Od strahu gre dvojna pot; ena proti obupanji, druga pa proti upanji. S' straham pred sodbo boshjo presunjeni gresfnik tedaj stoji na raspotji, od kodar se poda ali po poti proti upanji, ali pa proti obupanji. On ishe poti, po kateri bi saflushenimu pogublenju odshele, ki mu ga vera napoveduje. Vidi, de se mu vezhniga terplenja drugazh ni mozh ogniti, kakor skosi poboljšhanje pregresfniga shivlenja, ino skosi spolnenje boshjih sapoved. Saupliv na svojo lastno mozh si persadeva svoje pregresfhne navade sapustiti, rasujsdanimu poshelenju se superflaviti, hudo nagnenje premagati, spazheni meso in pozhutke v' bersdah der-

shati in krotiti, ino sploh svoje shivljenje poboljšhati. Pa lih sdaj mozh svojiga hudiga poshelenja, in hudih navad nar bolj zhuti. Hudo poshelenje sdaj greshnika, ki ga hozhe premagati, she veliko bolj v' greh shene, kakor pa preden se je sazhel soper tisto vojskovati. Greschnik she le takrat prav shivo zhuti, kako mozhne so svesi greha in poshelenja, kadar jih hozhe rastergati; takrat prav do tanziga sposna svojo slabost ino nesmoshnost, greha odvaditi se, kadar hozhe svojim hudim navadam slovo dati, zhlovek se szer sam rani, sazeliti se pa sam ne more; on sam v' greh sabrede, in se pogubi, poboljšhati pa in svelizhati se ne more is svoje mozhi.

Per tem sposnanji lastne slabosti greschnik filno trepezhe, in ferze mu vpada, ker mu is ene strani vera njegovo hudobijo in pekel kashe, kteriga si je s' svojimi grehi saflushil; is druge strani pa on sam svojo nesmoshnost ino slabost k' dobrimu vidi, in ozhitno sposna, de svojiga hudiga poshelenja islastne mozhi ne more premagati, zhe si lih she tako slo persadeva. Ako bi gresniku v' takim shalostnim stanu Bog s' svojo sveto gnado na pomozh ne prishel, bi mogel greschnik popolnoma

obnemagati, in po tisti poti iti, ktera is
Abrahamu pred ojsiro pravizo boshjo v' obu-
panje ali zagovitnost gre. (Po tej poti jih
veliko hodi, ker je veliko gresnikov, kte-
ri se sizer boje ojsire sodbe boshje in vezh-
niga pogubljenja, pa se vender ne spre-
bernejo.) Tode Ozhe vsiga vsmilenja, kte-
ri je gresniku po svoji neskonzhni dobro-
ti vshe dar shive vere dal, in mu serze f'
svetim Abrahamu napolnil in prebodil, ga
tudi sdaj f' svojo sveto gnado po tisti poti
pelje, po kteri se h' kerfhaniskimu upanju
pride, in mu serze f' terdnim saupanjem
na svojo neskonzhno milost, ino na Jesu-
sovo saflushenje napolni, f' takim gres-
nikom se lih tako godi, kadar se k' opra-
vizhenju perpravlja, kakor se je s' vsm
zhlovefshkim rodam godilo, kadar ga je
Bog pred prihodam Jesusa Kristusa na
gnado nove postave perpravljal. Bog
je ljudem, kterim je postavo dal, od
zhasa do zhasa preroke poshiljal, kte-
ri so jim Odreshenika s' velikim vesel-
jem osnanoi, in jih tako le tolashili:
Veselite se, veselite se moje ljudstvo! Jeru-
salem! tvoje terplenje ima konez, tvoja
pregreha je odpuhena. Isai. 40, 1. 2.
Ravno tako Bog gresniku, kteri je f' sve-
tim Abrahamu presunjen, svojo pomozh

poshlje, ktera mu je namešt preroka; v njegovo dušho terdno saupanje vlije, ker stori, de greslniki take svete resnize flisli ali pa bere, ktere mu boshjo neskonzhno milost osnanujejo. Postavim, priliko od sgubleniga sinu, ali pa take le resnize: Bog, kteri je bogat v' vsmilenji, nas je savolj svoje obilneljubesni, s' ktero nas je ljubil, kadar smo bili v' grehih mertvi, spet oshivel v' Kristusu (skosi zhi-gar gnado ste svelizhani) Efesh. 2, 4. Zhe so vasli grehi, pravi Bog, kakor fhkarlat, bodo belikakor sneg. Isai. 1, 18. Sdravi ne potrebujejo sdravnika, ampak bolniki. Mat. 9, 12. Sin zhloveka ni prishel dušh pogubljat, ampak reshit (ali svelizhat) Luk. 9, 56. Otrozhihzi moji! pravi s. Janes, to vam pisnem, de bi vi ne greslili, ampak zhe bi tudi kdo greslil, imamo besednika per Ozhetu, Jesu-fa Kristusa pravizhniga; on je sprava sa nashe grehe, pa ne le sa nashe, ampak tudi sa grehe vsiga sveta. 1. Janes. 2, 1. Pridite k' meni vsi, ki se trudite in ste oblosheni, jas vas bom poshivel. Mat. 11, 28. Saupaj sin! tvoji grehi so ti odpus-heni. Mat. 9, 2. V'nebesih je vezhi veselje savoljo eniga greslnika, ki pokoro stori, kakor savoljo devet ino devedeset

pravizhnih, ki pokore ne potrebujejo. Luk. 15, 7. Sploh, vera greslnika sraven strahlnih tudi veselih resniz uzhi, de namrezh Bog greslnike k' upanju na svojo milost in dobroto vabi, ino sam per sebi perfeshe, de bo vse njih grehe isbrisal, ino posabil, in jim svoje dobrote delil, zhe se le is zeliga serza k' njemu spreobernejo, in sato shalujejo, ko so s' grehi njega shalili. Bog she zlo oblubi, de jim bo on take spokorne misli dal, in jim tolikajn vezhi mozh k' premaganju sveta ino pregreslnih skuslnjav dodelil, kolikajn bolj bodo va-nj upali, po njem hrepeneli, in ga sa pomozh profili. Vera tudi greslniku pové, de je Beseda, ktera je bila od sazhetka per Bogu, ino ktera je Bog, is neismirne ljubesni do nas, savoljo nashega svelizhanja meso postala ino med nami prebivala; de je sin boshji, Jesus Kristus nashe grehe na-se vsel, boshji pravizi sanye sadosi storil, ino nas spet s' Bogam spraval. On je s' neskonzhno mozhjo svoje kervi nashe dolshno pismo na krish perbil, in isbrisal, nam odpushtenje vsih naslih grehov, spravo s' Bogam in vse k' svelizhanju potrebne gnadesaflushil. Nam k' svelizhanju je svete sakramente postavil, skosi ktere se samoremo gnade boshje

vdeleshiti. Nam je saflushil pravizo, de smemo v' njegovim imenu nebeshkiga Ozheta vse profiti, in od njega tudi vse upati. Te ino take resnize delajo gresniku veliko potolashenje in upanje, deslih posna svoje grehe, svojo slabost k' dobri-mu, ino svojo nevrednost, tako veliko gna-do opravizhenja dosezhi. Gresnik si pa sme le savoljo neskonzhne milosti boshje, ino savolj neskonzhniga saflushenja Jesu-sa Kristusa upanje delati. Sej se na svoje lastne dela ne sme ino ne more sanashati, in odpushenja svojih grehov savoljo njih od Boga upati, ker on, kakor gresnik, kakor sovrashnik boshji, nima per Bogu nobeniga dobriga saflushenja, ktero bi mu vtegnilo upanje delati. Tudi na svo-jo mozh se ne sme sanashati, ker je vshe velikrat skupil, de sam is sebe nizh dobriga ne premore. Tak zhlovek je preklet, pravi prerok Jeremija, kateri na zhloveka saupa, in ima meso sa svojo mozh, in se s' svojim serzam od Boga lo-zhi. On bo kakor resje v' pushavi, ino ne bo vidil, kadar kaj dobriga pride, pre-bival bo na suhim kraji v' pushavi, v' flani ino neprebivalni desheli. Nasproti pa je frezhin zhlovek, kateri na Gospoda sau-pa, in zhigar upanje je Gospod. Ino bo

kakor per vodi safajeno drevo, ktero v' mokrotno semljo svoje korenine poganja, in se ne vstrašhi, kadar vrozhinja pride. Ino njegov list bo selenel, in ob zhasi s'fhe ne bo v' fkerbi, ino tudi nikoli ne bo nehalo sad roditi. Jerem. 17, 5. Kdor v' tami hodi, ino nima svitlobe, naj upa v' Gospodovo ime, ino naj se na svojiga Boga naflanja. Isai. 50, 10. Bog je vsa gres'hnikova pomozh, Bog je podpora njegoviga upanja. Ino kako velika je ta pomozh! kako nepremakliva je ta podpora! Gres'hniki ino gres'hnize! f'zhem se bote s'he isgovarjali, de bi v' Boga ne upali? Merebit porezhete, de je vas'hih grehov bres'fhtevela veliko, ino de savoljo svojih prevelikih grehov niste odpus'hjenja vredni? Ali pa ni milost boshja s'he veliko vezhi, kakor pa so vas'hi grehi! Ni li milost boshja nes'konzhna? Lih f'tem bi se nad njo pregres'hili, ko bi mislili, de samore vas'ha krivizhnost vezhi biti, kakor pa je ona. Zhe bote s' vezhi ponishnostjo tes'ho svojih pregreh zhutili, bolj se bote preprizhali, kako neismerno se bo milost boshja nad vami fkasala. Njeno s'osebno veselje je, ponishne dus'he tolashiti, takim ljudem, ki se svoje nevrednosti dobro savejo, dobrote deliti, ino res'nizhno

sgrevanim ino spokornim gresnikam grehe odpushati. — Morebit porezhete, de nizh dobriga ne premorete, de hude strasti v' vas divjajo in gospodarijo, de so vashe hude strasti premozhne, ino de imate snotrajne ino sunajne teshave, ktere se vashimu spreobernenju soperstavijo? — Sej je milost boshja vsigamogozhna, ktera vam roko podaja; ona bo vashi slabosti pomagala, vashe hude strasti v' bersdah dershala, vashe stare hude navade saterla, vse sadershke vashiga isvelizhanja is pota istrebila ino premagala; ona bo storila, de boste vse ljubili, kar ste dosihmal sovrashili, ino pa sovrashili ino studili, kar ste dosihmal pregreshno ljubili. Vam ne bo spominjna vsigamogozhno milost ino gnado boshjo upanja delal? —

Morebit porezhete: Mi nimamo Bogu kaj taziga ofrati ali v' dar pernesti, kar bi ozhi njegove milosti na nas obernilo. — Kaj ne veste, de je sin boshji nasho zhloveshko natoro, po kteri je terpel in umerl, f' svojo boshjo natoro sklenil, in de so bile savoljo te sklenitve vse njegove dela na svetu, sosebn pa njegova grenka smert na krishi *neskonzhniga saflushenja*? Jesus Kristus pa svojiga *neskonzhniga saflushenja* ni le sa nektere, ampak *sa vse lju-*

di nebeshkimu Ozhetu ofral. Sa grehe *vsih ljudi* bres raslozhka je na krishi terpel in umerl.

Vsim ljudem je k' svelizhanju potrebnih gnad saflushil. Bog je tudi obljudil, de bo to neskonzhno saflushenje svojiga Sina sa spravo ino plazhilo nashih grehov vsel. Preroki so to resnizo osnanoi, in sam nebeshki Ozhe jo je poterdil rekonzh: Ta je moj ljubi Sin, nad kterim imam dopadajenje. Mat. 3, 17. Ni nobeno drugo ime (kakor ime Jesus) pod nebam ljudem dano, v' kterim bi mi ime-li svelizhani biti. Apost. djanj. 4, 12. — Povsdignite tedaj sgrevani gresniki! svo-je ozhi k' sedeshu milosti boshje, poglejte Jesufa, svojiga velikiga duhovna, kteri se svojimu nebeshkimu Ozhetu sa nashe grehe, in sa grehe vfiga sveta neprenehama daruje; poglejte vfigamogozhniga frednika med nami ino med Bogam, kteri sa nas potrebne pomozhi profi; poglejte svojiga poglavarja, kteri vam v' nebesih kraj perpravlja, vam pot v' nebesa kashe, ino mozh daje, de bošte na tishi kraj k' njemu prishli. Ker imamo tedaj nad Jesusam, sinam boshjim, velikiga duhovna, kteri je pot, resniza, ino shivljenje, kteri je kakor nasha glava vshe v' nebesa shel, sato-

rej poimo tudi mi, ki smo udje njegoviga duhovniga telefa, s' saupanjem k' sedeshu gnade (boshje) de milost doleshemo, in gnado najdemo, kadar nam je pomozhi potreba. Hebrej. 4, 14. 16. — Grefhniki ino grefhnize! dershite se, vam spet rezhem, tih dveh stebrov kershanskiga upanja, milosti boshje namrezh ino Jesufovi-ga neskonzhniga saflushenja, ker Bog nezhe vashe smerti, ampak de se k' njemu spet verneti ino shivite. Ezech. 18, 32. Pa kakor vas h' kershanskimu upanju spodbadam, lih tako vas is gorezhe ljubesni do vashiga svelizhanja na vfo mozh svarim pred pregrefhnim, predersnim, in Bogu sopernim saupanjem. Grefhnik! savoljo tega, ko je Bog neskonzhno milostiv, nikar v' svojih grehah ne oštajaj, boshja milost naj ti nikar ne daja pravize, greh na greh nakladati, in Boga predersno neprenehama shaliti. Nikar ne rezi: Usmilenje boshje je veliko; on (Bog) se bo vsmilil zhes obilnost mojih grehov. Sakaj njegga serd se tako hitro perblisha kakor vsmiljenje, ino na grefhnika se njegov serd osira. Ne odlashaj se h' Gospodu spreobertiti, ino ne odkladaj od dneva do dneva. Sakaj njegova jesa bo naglo prishla, in ob zhafi moshtovanja te bo rasdjat. Sirah.

5, 6 — 9. Ne sanizhuj bogastva boshje dobrote, in poterpeshlivosti, in dolgo sanashanja. Ali ne vesh, de te boshja dobrota h' pokori vabi ali napeluje? po svoji terdovratnosti pa, in po svojim nespokornim serzu si jeso (boshjo) na kùp spravljasz na dan jese ino rasodenja pravizhne sodbe boshje. Riml. 2, 4:5. — Bog, kateri nam veli na njegovo milost saupati, kakor smo sgorej slisnali, tudi terdovratnim ino nespokornim gresznikam tako le shuga rekozh: Jas se bom k' vashimu pogublenju smejal, ino vaf osramotil, kadar bo to zhes vaf prishlo, zhesar ste se bali. Kadar vaf bo nadloga na naglim obshla, in bo pogublenje kakor vihar perderlo: Kadar bo britkost in teshava zhes vaf prishla; tedaj bodo oni (greszniki) nam klizali, pa jih ne bom vslisnal, oni bodo sgodaj vsnali, pame ne bodo nashli, sato, ker so svarjenje sovrashili, in Gospodoviga strahu niso na-se vseli; tudi niso vbogali moj svèt, in so vse moje svarjenje sanizhevali. Oni bodo tedaj sad svoje poti jedli, in bodo od svojih svetov nasiteni. Neumne bo njih neobogljivošt konzhalo, ino nespametne njih frezha pogubila. Pri-pov: 1, 26 — 32. Ino Jesus je terdovratnim Judam shugal, rekozh: Jas grem (od

vas) in vi me bošče iskali, in bošče v' svojim grehu umerli. Jan. 8, 21. To shuganje je Bog vshe nad Savlam, Antijoham, in Faraonam ispolnil. Ali pa vesh, de ga ne bo tudi nad tabo ispolnil? Bog je szer milostiv, ali pa ni tudi pravizhin? ali grehov ne shtrafuje? Ali mislish, de bo Bog nespokorne nezhištnike, posvetnjake, togotneshe, moshtovavze, lakomnike ino napuhneshe svelizhal, kakor brumne, zhišče ponishne, in bogabojezhe dushhe? Kaj ne vesh, de v' nebesa nizh nezhištiga ne poide? Bog ti je vshe veliko dobrot skasal, in lih savolj tega moresh svojo pretezheno nehvaleshnost sposnati, ino savoljo svojiga prihodniga shivlenja v' fkerbi biti. Sposnaj svoje dushne potrebe, pomankanje posvezhijozhe gnade bo-shje, sposnaj, de nifi vreden gnado bo-shjo, in odpushenje svojih grehov dose-zhi, in v' saupanji, de te bo Bog vslishal, ga ponishno s' gorezho molitvijo prosi sa odpushenje svojih grehov, pošli se, in dajaj po svojim premoshenji vbogajme, delaj s' straham in trepetanjem sa svoje svelizhanje; s' besedo: Spreoberni se k' Bogu, delaj (refnizhno) pokoro zhes vse svoje hudobije, in potler ti tvoja hudobija ne bo v' pogublenje. Ezech. 18, 30.

IV. L j u b e s e n.

Zheterta ino nar potrebnishi perprava k' opravizhenju greshnika je gorezha ljubesen do Boga. Kaj se pa pravi: Ljubiti koga? Ljubiti koga, se pravi, nad kom savoljo njegovih dobrih lastnost vesele ino dopadajenje imeti, ino serzhno sheleti, de bi tudi on nad nami veselje in dopadajenje imel, in si persadevati take dela delati, ktere so unimu vshezh, kterimu shelimo dopasti. Bog pa ima nar boljshi lastnosti ino vse popolnamosti, torej more greschnik, kteri sheli gnado opravi-zhenja sadobiti, nad Bogam, neskonzhno popolnama bitjam naj vezhi veselje in dopadajenje imeti, ino si na vso mozh persadevati, de bi tudi Bog nad njim veselje ino dopadajenje imel, to je, greschnik je dolshan Boga bolj kakor vse stvari, ali zhes vse ljubiti. Bog je namrezh zhlovekovo ferze sato vsivaril, de bi vsako bitje po njegovi vrednosti ino imenitnosti njegovih lastnost ljubilo. Dokler tedaj zhlovek svojo ljubesen le po popolnamosti sleherniga bitja méri, ino Boga, kteri je naj bolj popolnama bitje, tudi naj bolj, bolj kakor rezhi, ali zhes vse ljubi, ostane med mejniki, kteri mu je stvarnik poslaval, da

flehernimu bitju, kar mu gre, je pravi-
zhen, brumen, ino Bogu vshezh. Kadar
pa zhlovek kako drugo bitje bolj ljubi,
kakor pa Boga, takrat prestopi svoje od
svarnika poslavljene mejnike, na krivo,
ino napzhino pot sajde, poslane krivizhen
ino greschnik, ino je pred neskonzhno pra-
vizhnim Bogam shtrafnige vreden; ker si
zhlovek le takrat shtrafnigo saflushi, ka-
dar svojo ljubesen narobe oberne, ino
Boga toliko ne ljubi, kolikor ga je dolshan
ljubiti, kaki svari pa vezhi ljubesen ska-
she, kakor jo gre ljubiti. Nafhi grehi
drusiga niso, kakor napzhina, ino narobe
obernjena ljubesen. Greh, pravi s. Av-
gushtin, je napzhina ino krivizhna lube-
sen. Ker tedaj le napzhina ino krivizhna
ljubesen zhloveka pred Bogam krivizhniga
ino greshnika stori, torej more greschnik,
ako hozhe gnado opravizhenja dolezhi,
nagnenje svojiga ferza spreoberniti, svo-
jo ljubesen na pravo pot obernti, ino Bo-
ga, naj bolj popolnama bitje, kterimu je
s' graham dolshno ljubesen vsel, spet naj
bolj ali zhes vse ljubiti. Te dolshnosti ga
nebo ino semlja uzhit, ker ga od Boga
prejetih dobrot opominjata. Ta dolshnost
mu je v' s. pismu stare ino nove savese
vklasana

Mosef pravi v' boshjim imenu : Poslušaj Israel ! Gospod naš Bog je le en sam Gospod.

Ti imaš ljubiti Gospoda svojiga Boga is vliga svojiga serza, is vse svoje duše, in is vse svoje mozhi. Te besede, ktere ti jas danes sapovem, naj bodo v' tvojim serzu, ino pravi ali perpoveduj jih svojim otrokam, in premišluj jih, kadar v' svoji hiši sediš, ino popoti gresih, kadar gresih lezh, ino vstaneš. Ino naveshi jih na svojo roko kakor snamenje, ino one bodo stale, ino med tvojimu ozhmi visele. Tudi jih sapiši na prage, in vrata svoje hiše. V. Mos. 6, 4 — 9. Tudi Jesus Kristus v' novi saveši lih tako govori, rekozh : Ljubi Gospoda svojiga Boga is vliga svojiga serza, is vse svoje duše in is vse svoje misli. Ino še pravi, de je ta nar vekšhi ino perva sapoved, ino de je v' tej in uni sapovdi. (Ljubi svojiga blishniga, kakor sam sebe) sapopadena vsa postava ino preroki. Mat. 22, 37.

S. Apostel Janes pravi : Ljubimo Boga, ker naš je Bog (še) pred ljubil. 1. Jan. 4, 19.

Zhe premislimo, kako je katoliška cerkev odraščenze k' svetimu karstu perpravljala, prav lahko spoznamo, de je

lošebno grešni kristjan dolshan Boga is
všiga svojiga serza ljubiti, ako hozhe od-
pusjenje svojih grehov, spravo s' Bogam
ino gnado opravizhenja dosezhi. Katoljšh-
ka zerkuv si je per perpraljanji odrashe-
nih ljudi k' svetimu karstu lošebno persa-
devala is njih shivlenja, is njih djanja ino
nehanja sposnati, ali Boga ref bolj ko vse
rezhi ljubijo, ino po tem sposnanji jim je
še le sakrament s. karsta dodeljila.

Kristjan pa je bil per s. Karstu vshe
rasvitlen, je okusif nebesški dar, ino je
postal deleshin svetiga Duha, pa je ven-
der spet padel, ino Sinu boshjiga spet
sam sebi krishal ino sašramoval (Hebrej, 6,
4) je karstne oblube prelomil, sam sebe
tempel s. Duha omadesheval, Jesufovo s.
kri ognusif, ino s. Duha shalil, torej je
njegova pregreha ino nehvaleshnost še
vezhi. Kdo bi tedaj mislil, de katoljšhka zer-
kuv s' takim pregresnim kristjanam pre oj-
stro dela, kadar od njega lih take perprave k'
opravizhenju terja, kakoršhine je od aj-
dov imeti hotla, kteri so sheleli sakrament
s. Karsta prejeti? Sej je kristjan lih sato
gresnik postal, ker ni Boga zhes vse lju-
bil, kdo tedaj porezhe, de ni on lih sdaj
dolshan vsaj sazheti Boga zhes ljubiti,
kadar sa samero in odpusjenje prosi, de

se je nad naj vezhi sapovedjo v' poslavi, nam-rezh nad ljubesnijo do Boga pregreshil, ino kedar profi, de bi ga Bog spet med svoje otroke, med svoje prijatle vsel?

Katoljshka zerkuv naravnost in ozhit-no uzhi, de je gresniku ljubesen do Boga k' opravizhenju potrebna, torej lju-besen med stopnje k' opravizhenju poslavi, ter pravi: Gresniki, kateri upajo, de jim bo Bog savoljo Jesusa Kristusa milostiv, sazhno Boga kakor studeniz ino sazhetik vse pravize ljubiti.

Ta ljubesen se v' gresniku yname, kadar on poln saupanja na boshjo milost k' Bogu sdihuje, moli, se v' spokornih de-lih trudi, ino s' gnado svetiga Duha per ljuzhi vere premishluje, kaj je Bog sam na sebi, ino kaj je fosebno sa nas.

Pervizh ga vera uzhi, de je Bog nar bolj popolnoma bitje, ker ima vse nar boljshi lastnosti nad saboj. Vera pravi: Bog je nebo ino semljo, ino vse, kar je, vstvaril, on samore vse storiti, torej je vfigamogozhin: Bog ima naj vezhi sastop-nost ino naj boljshi voljo, shivotapa nima, torej je on nar bolj popolnoma, nar zhi-stejshi duh; Bog vse tako obrazha, de vsa-ka rezh zilj ino konez doseshe, savoljo kteriga je vstvarjena, ino si h' temu nar

perpravnishi perpomozhke isvolji, torej je on neskonzhno moder; Bog vse dobro ljubi, vse hudo pa zherti ino sovrashi, torej je neskonzhno svet; on je neskonzhno dober, milostiv, pravizhen, svest i. t. d. ker je zhloveshko serze tako vstvarjeno, de rado ljubi, kar je imenitniga, svetiga, visoziga, lepiga ino dobriga, torej tudi greshnik sazhne Boga, kateri ima vse dobre lastnosti nad saboj, isnoterdajanja svetiga Duha zhes vse ljubiti.

Drugizh. Greshnika premishlovanje dobrot, ktere je she od Boga prejel, k' ljubesni do njega perganja. On mislisam per sebi: Bog me je po svoji neskonzhni dobroti is nizh vstvaril, mi truplo ino neu-merjozho dusho dal, me s' takimi udmi previdil, de silohko potrebni shivesh flushim; on me je po svoji podobi vstvaril, mi dal um ino pamet, de dobro od hudiga lozhim, ino prosto voljo, de bi samogel dobro ljubiti, hudo pa sovrashiti ino zhertiti. On me she sdaj dobrotlivo ohrani, me po ozhetovo variije pred nevarnostjo, bolesnijo ino shkodo. Pa zhe mi lih vzhasih kake zhasne nadloge, krishe ino teshave poshlje, mi jih vender le sato poshlja, de bi me s' njimi pred vezhno nefrezho ali pred vezhnim terplenjem obva-

roval. On me f' zhasnimi nefrezhami, ino nadlogami is spanja mojih pregreh budi, me uzhi nezhimurnost ino neobstojezhnost posemljifkih stvari sposnati, moje serze od njih lufhi, v'meni shelje, po boljshih ino bolj obstojezhnih dobrotah vnema, mi perloshnost h' poterpeshlivoſti, ponishnosti ino refnizhni pokori daje, ino me tudi f'tem, kar je mojim pozhitkam soperno, k' sebi, k' moji vezhni frezhi dobrotlivo klizhe. — Bog je svojiga ediniga sina Jesusa Kristusa na svet poslal, de je sa-me ino sa moje grehe na snamnjiſ. krisha terpel in umerl, me od vezhniga pogublenja refhil, ino mi pravizo do nebeshkiga kraljestva saflushil. Bog me je tudi per ſ. karſtu (ako je greſhnik ta sakrament vshe prejel) v'zerkuv Jesusa Kristusa vsel, ino me s' gnado ſ. Duha prerodil, posvetil, ino k' svojim posinovlenim otrokam perdrushil, ino delih fim karſno nedolshnost f' svojimi djanjſkimi grehi sapravit, ino gnado boshjo predersno sanizheval, vender me je sdaj ſpet f' svojo gnado is spanja mojih grehov isbudil, mi gnado vere, svelizhanskiga ſrahu ino kerſhanskiga upanja dodelil, ino zhe bom njegovim povelji ino s'njegovo ſveto gnado sa ſtorjene grehe refnizhno pokoro ſtoril, me bo po zhasnim

shivlenji k' sebi v' vezhno shivljenje vsel, on bo v' nebefih moje shivlenjo ino moje veselje. O neisrezhena ljubesen mojiga Boga do mene! kaj hozhem Gospodu sa vse prejete dobrote poverniti? Ljubiti ga hozhem is vliga svojiga serza, is vse svoje dushe in is vse svoje misli, vse moje misli, shelje, besede ino dela, vse moje duszne ino telesne mozhi bodo odsihmal le v' spolne- nje njegovih svetih sapoved obernjene; Boga, svojiga naj vezhiga dobrotnika hozhem sato zhes vse ljubiti, ker je sam na sebi neskonzhne ljubeshni vreden, ker je proti meni ino v' sim stvaru tako dobrot- liv, pa tudi sato, de mi bodo vsi grehi odpusheni, ker me Jesus uzhi, de se od- pushenje grehov po ljubeshni meri, ktero ima zhlovek do Boga; kdor namrezh Boga slo, ali veliko ljubi, temu bo veliko gre- hov odpushenih, kdor pa malo ljubi, temu bo pa malo grehov odpushenih, ino kdor pa Boga zlo nizh ne ljubi mu ne bo nizh grehov odpushenih. (Luk. 7, 47.) Jesus me she te le vesele resnize uzhi, rekozh: Kdor mene ljubi, bo od mojiga Ozheta ljubljen, ino jas ga bom ljubil ino se mu bom sam sebe rasodel ... ino mi bomo k' njemu prishli ino per njem prebivali. Janes. 14, 21. 23. Poln saupanja na to

veselo obljudo bom tedaj Boga is vsiga svojiga serza zhes vse ljubil, ino vse njegove sapovdi svešto spolnoval. Sej mi bo lih ta gorezha ljubesen spolnenje boshjih sapoved islajshala, ker zhlovek savoljo tega, kteriga ljubi, vse lohko stori ino preterpi (1. Kor. 13, 7.) Ljubesen do Boga bo tudi mojim nar manjšim dobrim delampred Bogam veliko zeno dala; ona bo vsako molitvizo, vsak dober sdihlej, vsak kosarz mrasle vode, ktero bom kakimu reveshu podal, v' bukve shivlenja sapisala, ino Bog tazih del ne bo bres plazhila pustil. Tistim, ki Boga ljubijo, vse k' dobrimu (v' vezhno svelizhanje) perpomore, pravi s. Pavel. Riml. 8, 28. Szer pa, ko bi jas lih jesike vsih ljudi ino angelov govoril, ljubezni pa bi ne imel, bi bil kakor buzhezhi bron, ali sgonezhi sgonzhek. Ino ko bi prerokovati snal, in vse skrivnosti vedil, in vso uzhenost imel, ino ko bi vso vero imel, tako, de bi gore prestavljaj, ljubezni pa bi ne imel, nisim nizh. Ino ko bi vse premoshenje vbogim v' shivesh rasdelil, ino svoje telo tje dal, tako, de bi gorelo, ljubezni pa bi ne imel, bi mi nizh ne pomagalo. 1. Kor. 13, 1 — 3. Zhe imam tedaj sveto ljubesen, je vse Bogu dopadljivo, kar koli is ljubezni do njega storim,

zhe je lih she tako malo; zhe pa ljubeshni do Boga nimam, mu pa nizh ne dopade, ako lih je she toliko. Satorej bom tako shivel, de se bo is vfiga mojiga djanja ino nehanja sveta ino gorezha ljubeshen do Boga rasodevala. — S' takim premishlovanjem boshjih popolnamost, ino dobrot, ino naukov svete vere sveti Duh v' spokornim gresniku oginj gorezhe ljubeshni do Boga vshge. On she gresnika zlo perpravi, de Boga tudi sato ljubi, ker je Bog sam v' sebi neskonzhno pravizhen, ino ker je on tudi v' sva-reh sazhetik ino studeniz vse pravize. Bog je namrezh sama, gola, zhisha praviza, to je, vse je prav ino dobro, kar Bog je, kar on ima, kar on hozhe ino ljubi, ino kar koli on stori. Njegova volja je vezhna ino nespremenliva poslava, po kateri bi imele vse pametne stvari shiveti, ino svoje sadershanje ravnati. Kar koli Bog hozhe ino ljubi, je sato prav, sveto ino pravizhno, ker njegova volja lih tako, in le kar je prav imeti hozhe, ljubi ino veli; kar koli pa volja boshja savershe, je sato hudobno ino pregreshno, ker volja boshja, ktero smo bogati dolshni, tisto savershe ino prepove. Kar se po boshji volji sgodi ino se s' njo isgliha ali sklene, je prav, dobro ino pravizhno, kar je pa njej na-

sprotniga, je pa hudobno, pregresno ino krivizhno.

Zhlovek je tedaj pravizhin, kadar se njegova volja v' vsih vsaj imenitnih rezheh s' boshjo voljo isgliha, ali sklene, to je, kadar zhlovek to hozhe, kar Bog hozhe, ino pa sovrashi, kar Bog sovrashi ino zherti; zhlovek pa krivizhin postane, kadar to ljubi, kar Bog sovrashi, uno pa sovrashi, kar Bog ljubi, ino kadar opusti, kar mu Bog storiti sapove. Ta gnada pa, de zhlovek svojo voljo s' boshjo voljo sklene, le is Boga, kakor is studenza vse pravizhnosti isvira; mi smo toliko pravizhni, kolikor nam Bog is svoje pravize dodeli, ino nasho hudobno voljo poboljsa, in jo svoji sveti volji podvershe.

Bog je pa posebno sato neskonzhno pravizhen, ker slehernimu da, kar, ino kakor si saflushi; ker vsm brumaim ino svetim ljudem po njih dobrih delih povra-zhuje, in vse gresnike po velikosti ino shtevilu njih grehov shtrafuje. (Kaj se pa pravi: *Ljubiti koga*, smo she sgorej flishali)

Kadar tedaj pravim, de sazhne gresnik, kateri se k' opravizhenju perpravlja, Boga kakor sazhetik, isvir ali studenz vse pravize is vsiga serza, ino zhes vse ljubiti, hozhem to le rezhi: Spokorni gres-

nik ima nad Bogam sato nar vezhi veselje ino dopadajenje, ker is Boga vse dobro, vsa svetost, vsa praviza isvira, ino ker je Bogu le to vshezh ino dopadljivo, kar je prav, dobro, sveto ino pravizhno, ino ker on tudi vse dobro polona, vse hudo pa shtrafa. Spokorni gresnik se Bogu, sazhetniku ino dokonzhavzu svojiga opravizhenja ino svelizhanja, ino njegovi sveti volji v' vsih rezheh podvershe, ino si na vso mozh persadeva, de bi po boshji volji na tanjko shivel. On se svoji lastni spazheni volji odpove, ne gleda na svoje domishlovanje, ne na svoj zhasin dobizhek, ne na zhloveshke sodbe, ampak le na sapoved, na voljo boshjo. Bogu je smiraj vdan, ino nizh bolj ne shelji, kakor njemu v' vsih rezheh dopasti, njega ljubiti in s' njim vekomejsklenjen biti. On je boshji volji tudi takrat pokorin, ino je vesel, kadar mu Bog krishe, ino teshave poshilja, ker vé, de si je s' grehi take, ino she vezhi in ojskrejsi shtrafnige saflushil.

V. Grevinga, stud ino sovrashtvo greha.

Peta stopnja ali perprava gresnika k' opravizhenju je grevinga, stud, ino so-

vrashtvo greha. To sovrashtvo is ljubeshi do pravize ali do Boga isvira. Tode ljubeshi pravize ali ljubeshi do Boga ino sovrashtvo greha nista na naglim tako slo popolnoma, kakor je k' opravizhenju treba, ampak vzhafih sta dolgo zhafa she tako slaba, de se greshnik grehu she ne odpove, kakor se mu je dolshan odpovedati. On takrat sfer ljubi vezhno ino prelepo pravizo, sdihuje po njej, serzhno shelji s' njo sklenjen biti; to de njegovo voljo njena lastna tesha h' svarem, ktere zhlovek she bolj kot Boga ljubi, spet nasaj potegne. Greshnik sdihuje zhes svojo slabost, bi bil rad toliko mozhan, de bi se od nizhemurnih rezhi odtergal, in po poti vezhne resnize ino pravize hodil; si sam sebi svojo mehkoto ino slabost ozhita, svoje ketne od sebe otresa, jih narasen terga in se hozhe is njih reshiti, tode tak greshnik je vender tako dolgo sushnik greha, ino svojih pregreshnikh navad, dokler ni sveta ljubeshi do Boga v' njem mozhnejshi, kakor pa posheljivoft. Do tistiga zhafa ima greshnik le shelje poboljshati se. Takrat zhuti v' svojim notrajnim veliko vojsko med nagnenjem stariga zhloveka, ino med nagnenjem noviga zhloveka, kteri se v' njem sdaj spozhenja. Sadnizh

ljubesen do Boga spazheno ljubesen do stvari premaga; novi zhlovek premaga stvariga zhloveka, ino spokorni greschnik se odpové grehu. Is take ljubesni do Boga isvira v' greschniku dvojna perprava k' opravizhenju, de namrezh greschnik pervizh greh is vfiga svojiga serza, kakor naj vezhi hudo obshaluje, sovrashi ino zherti, ino de drugizh sklenc poboljshti se ino po kershansko shiveti. (Od shalosti nad greham ali od grevinge ino od sovrashtva ino zhertenja greha bomo sdaj, od naprej vsetja poboljshti se, pa v' prihodni postavi govorili.)

Tridentinski sbor pravi: Savoljo tega (to je, savoljo ljubesni do Boga, kateri je zhišna praviza) se greschniki vsdignejo (ali spuntajo) zhes grehe s' nekakim sovrashtvam ino zhertenjem, to je, s' tako pokoro, kakorshino je pred kersham delati treba.

Doshmal ta sbor she ni nizh govoril od sovrashtva greha, temuzh je popred ljubesen do Boga v' misel vsel, ino potler she le spomni in govori od študa nad greham ino she zlo pravi, de spokorni greschniki greh le sato sovrashijo, ker Boga kakor sazhetik ino študeniz vse pravize ljubijo. Is tega se nam je dveh resniz uzhi-

ti; pervizh, de zhlovek ne more Boga, kakor sazhetik ino študeniz vse pravize ljubi, zhe greha ne sovrashi, kateri Boga shali, ino kteriga tudi Bog sovrashi ino zherti. Drugizh, de zhlovek greh, kateri Boga shali, le toliko sovrashi, kolikor Boga ljubi. Zhe Boga bolj ljubi, bolj greh sovrashi. Kako slo pa more gresnik greh obshalovati ino sovrashiti, ali pa, kaj je grevniga nad greham, ino kake lastnosti more imeti?

Grevinga, pravi Tridentinski sbor, je ferzhna shalošt ino štud nad storjenim greham, s' naprejšetjem v' prihodno ne vezh greshti. Trid. sbor. Sess. 14, cap. 4, de poenit.

Gresniku kateri shelji gnado opravizhenja dosezhi, more pervizh bolj shal biti, de je Boga shalil, kakor ko bi, ne vem kako frezho sapravit, ali pa si she tako nefrezho saflushil.

2) Gresnika more vse pezhi, vse grevati, kar koli samore Boga shaliti.

3) Gresniku more smirajshal biti, de je enkrat Boga shalil; ali pa s' drugimi besedami: Gresnikova grevinga more biti rešnizhna, splohna, ino šlanovitna.

Pervizh. Gresniku more bolj shal biti, de je Boga shalil, kakor pa ko bi bil,

ne vem, kako frezho sgubil, ali pa si še tako nefrezho saflushil, (refnizhna grevinga.) To je, gresnikova shalošt nad greham more biti a) *notrajna*, ktera ref is ferza pride. b) *Zhesnatorna*, de gresnik savoljo rashaleniga Boga shaluje. c) *Graham permerjena*, zhe so vezhi grehi, vezhi more biti gresnikova shalošt.

a) Kaj je notrajna grevinga ali shalošt? Notrajna shalošt je preprizhanje uma, ginenje volje, shalošt nashiga duha, svet štud nashiga ferza nad rasshalenjem boshjim, pezhenje vesti, ktero savoljo rasshaleniga Boga is globozhine nashe dushe pride. Sovrashtvo greha, pravi f. Bonaventura, je k' odpushtenju grehov slo potrebno. Ta nauk je zerkuv smiraj uzhila, ino pravoverni kristjani so ga smiraj verovali. Trid. Sess. 14, c. 4.

V' ferzu se hudo nabira, is ferza hudo poganja, is ferza pridejo hude misli, pravi Jesus, ubijanja, preshestvanja, loternije, tatvine, krive prizhevanja ino preklinovanja. Mat. 15, 19. Torej se more tudi pokora v' ferzu perzheti, kjer je greh prebival, na tem altarju se more spravni dar sashgati, na kterim je popred nezhisti ogenj gorel. Serze se je naj pred od Boga lozhilo, ker se je na stvari nave-

salo, torej se more tudi serze naj pred od stvari lozhiti, de bo spet Bogu prijetno in dopadljivo. Serze je sosebno vshivalo veselje greha, kteriga je ljubilo, torej more sosebno serze grenkoto savoljo tega obzhutiti, de je Boga, isvir ino studeniz vsiga troshta sapustilo, ino si kalne vodnjake kopalo, is kterih se je do smerti napilo. Bog je Gospod gresnikoviga serza, ino se nozhe pravizam odpovedati, ktere ima do nashiga serza; serze more tedaj te pravize boshje sposnati, ino se Bogu popolnoma vdati ino isrozhiti. Gresnik svojiga serza ne sme deliti med Bogam ino med stavrem, ino taki spokornik bi bil pregresni hinavez, kteri bi kako stvar lih tako rad, ali pa she raji imel, kakor pa Boga. Kadar bosh Gospoda svojiga Boga iskal, ga bosh nashel, pa vender le (takrat) ako ga bosh is *vfiga* svojiga serza iskal, in is vse britkosti svoje dushe 5. Mos. 4, 29. Iskali me bote ino nashli, pravi Bog, ker me boste is *vfiga* svojiga serza iskali. Jerem. 29, 13.

Spokorni gresnik more sato Boga is *vfiga* svojiga serza iskati, ako ga hozhe najditi, ker ne more nizher dvema gospodama flushiti, sakaj, ali bo eniga sovra-shil, eniga pa ljubil, ali se bo eniga der-

shal, eniga pa sanizheval. Mat. 6, 24. Kdor hozhe shiviga Boga v' duhu in v' refnizi moliti ino njemu dopasti, ne sme nobeniga domazhiga molika per sebi perkrivati; kdor si Gospoda v' svoj delesh isvolji se ne sme na obé strani obeshati ino majati; s' besedo, tak zhlovek Boga ne ljubi, kateri greha ne sovrashi; greha pa ne sovrashi, komur se nad njim popolnama ne studi, ker v' serzu savoljo njega ne shaluje. Rastergajte svoje serza, pravi Bog, ne pa svojih oblazhil, ino spreoberte se h' Gospodu svojimu Bogu, ker je dobrotliv, ino milostiv, poterpeshliv, in veliziga vsmilenja, in hudobijo rad odpuisti. Joel. 2, 13. Pa komu Bog pregreho rad odpuisti? On take ljudi osdravlja, kateri so *pobitiga serza*, in saveshe njih rane. Psalm. 146, 3.

b) Kaj je *zhesnatura grevinga* ali shalost? Je shalost, ktero zhlovek sato v' svojim serzu ima, ker je s' greham *Boga* shalil. Ta shalost je sofebin dar boshji. Shalost nad greham, ktera greshnika pred Bogam opravizhi, more is gnade boshje isvirati, ne pa is natore, to je, zhlovek more skosi gnado svetiga Duha omezhen svoje grehe obshalovati, ne pa savoljo zhasne srezhe, ali nesrezhe. Nepokoj,

kteri se v' gresfniku is studa nad njegovi-
mi grehi spozhenja, more biti *nevidin*
sad svetiga Duha, kteri gresfnika per-
ganja vse sovrashiti, kar koli je Bogu so-
perno; more biti *pogled vere*, f' kterim
gresfnik v' grehu Bogu storjeno krivizo,
ino tudi nesrezho sposna, v' ktero je sa-
voljo greha prishel; more biti *sazhetik*
nove ljubesni, ker on pregresfno ljube-
sen do stvaru v' gresfniku pokonzha ino
rasterga, ino stori, de gresfnik sazhne
Boga, edino, resnizhno dobroto zhes vse
ljubiti. Nihzher, pravi f. Avgushtin, si
noviga shivlenja ne isvolji, kdor staro
shivlenje ne obshaluje. K' novimushivle-
nju je pa tudi nov duh potrebin, ino ta
duh more *duh boshji* biti, kteri je *duhu*
tega sveta, po kterim je gresfnik dosih-
mal shivel, naravnost nasproti, duh boshji
pa ni drusiga, kakor duh ljubesni. Ka-
dar nam gresfnik pravi, de nekak *no-*
trajn nepokoj v' ferzu savoljo svojih gre-
hov zhuti, ne smemo vselej misliti, de je
tak nepokoj *sad svetiga Duha*. Gresfnik
je morebit le nepokojin is *nejevolje*, ker
imajo njegovi grehi sa njegovo zhasht, sre-
zho, ino sa njegovo sdravje hude nastop-
ke; ali pa is *studa*, ker se mu greh sato
gerd sdi, ko se mu sdaj vezh tako ne per-

leshe; ali pa is *framoshlivoſti*, ker mu teshko dene, ga teshko ſlane, kakſe ſlaboſti ſpovedniku rasodeti; ali pa is *zago-vitnoſti* ali is *ubupanja*, ker vshe ſam ſpoſnava, de ſe natora teshko ſpreoberne, de ſe hude navade ſkorej ne dajo ſapulliti. Sploh, marſikak nepokoj ſavoljo greha iſvira le is laſne ljubesni in is natornih nagibov, ne pa is ſvetiga Duha, ali pa is reſnizhniga duha pokore. Gnada boſhja ſna ſzer tak nepokoj tako oberniti, de ſ'njim greſhnika na pravo pot perpelje, pa je vender tudi gotova, de nam grevin-ga, ktera le is natornih nagibov iſvira, ne more gnade opravizhenja dodeliti. Tu-di hlapzhévſki ſtrah pred Bogam, ſtrah pred peklam, pred zhaſnimi ino vezhni-mi ſhtraſnigami, groſa nad ſmertnim ri-njanjem, trepetanje pred vſigavedozhim ſodnikam ſo tako rekozh *perprave* ſa lju-besen, ktera ſe v' greſhniku ſazhenja, ino ktera greſhnika na poti pokore ſpet v' pri-jasnoſt boſhjo, in v' pravize boſhjih otrok preſtavi. Strah pred peklenſkim terple-njem je neſrezheno dober, ker greſhniku k' opravizhenju, kakor ſmo ſgorej rekli, ſlo pomaga ako lih ga ſam od ſebe ne mo-re opravizhiti. De bi pa grevniga, kte-ra is ſtrahu pred vezhnim terplenjem iſvi-

ra gresfniku k' svelizhanju pomagala, ga ne sme v' obupanje sapeljati, kakor je Judesha Ifkarjota sapeljala, temuzh more s' saupanjem fklenjena biti, de mu bodo njegovi grehi savoljo boshje milosti in Jesusoviga neskonzhniga saflushenja odpustheni, ino more f' takim terdnim saupanjem sdrushena gorezhi ljubesni do Boga pot v' gresfnikovo serze napraviti. Sej nam je snana najvezhi ino perva sapoved v' postavi, ino kako hozhe gnado opravi-zhenja dosezhi, kdor nje ne izpolni? Jesus pravi: Kdor ozheta ino mater vezh ljubi, kakor mene, ni mene vreden; ino kdor sinu ali hzher vezh ljubi od mene, ni mene vreden. Mat. 10, 37. Ako kdo k' meni pride, ino ne sovrashi svojiga ozheta, ino matere, ino shene, in otrok, in bratov, ino sester, ja tudi svojiga shivlenja (ali vfiga, kar je ljubiti mogozhe) ne more moj joger ali uzheniz biti. Luk. 14, 26.

Is tega vidish, de she nifi resnizhen, spokornik, zhe greha ne obshalujesh zhes vse, ali bolj kakor vse rezhi, ki so na svetu, zhe ga ne obshalujesh savoljo Boga, ino zhe nifi resnizhno perpravljen vse storiti, in vse, tudi smert raji terpeti, kakor pa Boga, neskonzhno, in vse ljubesni

vredno dobroto s' kakim smertnim greham shaliti.

c) Kaj je, *greham permerjena grevniga*? Je shalošt in ginenje dušhe, ktera shtevilo ino velikost grehov zhuti, je duh pokore, kteri je perpravljen sa vse grehe sadoštovati, ino storjeno krivizo poravnati, in vse pokorila ino sdravila na-le vseti. Kdor je veliko dolga (grehov) storil, pravi s. Ambrosh, more tudi veliko pokoro delati, ino zhe so vezhi pregrehe, s' vezhi-mi potoki sols morejo oprane biti. Lib. de Poenit. c. 2. Ljubesen do Boga je studeniz, is kteriga shalošt nad greham isvira; kakor pa si dolshan Boga zhes vse rezhi ljubiti, lih tako more tudi tvoja shalošt nad greham zhes vse druge shalošti tvojiga serza velika biti, ino ne sme imeti nobenih mejnikov. Mera, po kteri smo dolshni Boga ljubiti, pravi s. Bernard, je ta le, de ga namrezh ljubimo bres mere ali nesmerno; torej bi se slo golfal, ko bi hotel svojo shalošt nad greham meriti, ino ji mejnike staviti. Ljubesen more vselej take rezhi naj bolj sovrasbiti, ktere jo od tega, ki ga ljubi, naj dalaj lozhijo, ino kar je temu, ki ga ljubi, nar bolj soper-no. Greh je pa Bogu naj bolj soper-n, ino te od Boga naj dalaj, naj bolj lozhi;

zhe tedaj Boga resnizhno ljubish, je gotova, de moresh greh naj bolj sovrashiti, ino savoljo njega naj bolj shalovati. Jesus je od velike spokornize Simonu rekel: Sato ti povem: Veliko grehov je njej odpushtenih, ker je veliko ljubila; komur je pa manj odpushteniga, pa manj ljubi. Luk. 7, 47. Zhe svoj dolg s' sotsami plazhujesh, moresh velik dolg s' dolgimi ino grenkimi sotsami isbrisovati. Po merlizhu se sedem dni shaluje, po norzu ino hudodelniku pa vse njih shive dni. Sirah. 22, 13. Jas rijovem, pravi spokorni David, od bolezhine svojiga serza. Psalm. 37, 9.

Drugizh. Greshnika more vse boleti, pezhiti, ino grevati, karkoli samore Boga shaliti, to je, njegova grevniga se more zhes vse storjene grehe rasshiriti, ino splohna biti.

Kdor v' resnizi koga ljubi, mu svojo ljubesen povsot na snanje daje.

Kdor se res boji, se v' vslih okoljshtinah variuje.

Kdor je sposhten zhlovek, si je smiraj enak.

Jas tedaj pravim, de more biti grevniga splohna, ino szer,

a) Splohna v' sovrashtvu do sleherniga, posebno do sleherniga smertniga greha.

b) Splohna v' naprejšvsetju soper flehern greh, de ne bo gresfhnik vezh smertno gresfhil.

c) Splohna v' sadoštovanji sa flehern greh.

a) Grevinga more biti 'splohna v' sovrashtvu soper flehern, sošebno soper flehern smertni greh.

Gresfhnikova grevniga ni refnizhna grevinga zhes vse, kar Boga shali, ako spokornik vřiga ne sovrashi, se vřiga ne ogiba, vřiga ne poravnava, kar je hudo ali kar Boga shali. Gresfhnik ne sme v' svoji grevingi noben greh isjeti, temuzh more vse grehe sploh sovrashiti ino zher-titi. Ker bi njegova grevinga ne bila refnizhna grevinga, ino bi mu tudi pred Bogam ne bil noben greh odpufhen, ko bi lih fizer vse druge grehe f' kervavimi sol-sami obshaloval, zhes en sam smertni greh pa, ki se ga savé, bi nizh ne shaloval. Sakaj bi mu taka grevinga nizh ne poma-gala? Sato, ker spokornik en smertni greh ne more refnizhno obshalovati, de bi tu-di drugih štorjenih smertnih grehov ne obshaloval, ker so vři grehi edini boshji volji nasproti, ino ker šodnik gresfhniku ne more le polovizo njegovih smertnih grehov odpufšiti. Bog ne more ob enim

zhafi prijatelj ino sovrashnik biti, zhlovek pa ne more ob enim zhafi gresnik ino spokornik biti, Satorej Bog po svojih prerokih le takim ljudem svojo prijasnost ino gnado, in odpushtenje grehov obeta, kteri vse svoje pregrehe bres raslozhka sovrashijo, ino savoljo vsih pokoro delajo. Ako pa krivizhni, pravi Bog, sa vse svoje storjene grehe pokoro stori, in vse moje sapovdi dopolni, ino prav, ino po pravizi dela, bo gotovo shivel, ino ne bo umerl. Ezech. 18, 21. Kdor tedaj shelji odpushtenje svojih grehov in gnado opravizhenja sadobiti, more vse svoje grehe sploh, po shtevilu ino raspolu obshalovati, jih ne sme nekoliko, ampak zhes-in - zhes, ne le k' videsu, ampak v' resnizi, ne le nektere, ampak vse storjene grehe, od perviga do sadniga obshalovati. — Taki gresniki pa nimajo prave grevinge, ino ne morejo opravizheni biti, kteri nektere grehe sfer nesrezheni sovrashijo, drugih pa nizh ne obshalujejo, ki se jim prijetni shi ino ljubshi sde; ali pa kteri grehe le savoljo sebe, ne pa savoljo Boga obshalujejo.

b) Grevinga more biti splohna v' naprejsvetju soper vsak greh, to je, spokornik ne sme k' nobenimu smertnimu gre-

hu kako frejvoljno nagnenje imeti, temuzh more terdno skleniti, de se bo vsaziga smertniga greha na vso mozh varoval, na vso mozh ogibal, ino se mu na vso mozh v' bran stavil. Zhe nima spokornikova grevinga tega naprejšetja, njegova grevinga ni resnizhna grevinga, in on ni resnizhen spokornik. Ni snamnja, pravi s. Avgushtin, is kteriga bi samogli pravo, resnizhno grevingo sposnati, kakor le *sovrashstvo* greha, ino *ljubesen* do Boga. Kako se sovrashnik proti tistimu obnasha, kteriga sovrashi? On pred svojim sopernikam she od delezhe bejshe, ne more per njem biti, nerad flishe od njega govoriti, je na-nj nejevoljin kadar koli se na-nj spomni, mu shkodi je, kadar, ino kolikor mu le more. — Kako pa s' tistim delamo, kteriga resnizhno ljubimo? Mi smo radi per njem, od njega radi govoriti flishe, na-nj pogostim mislimo, se s' veseljem od njega pogovarjamo, ga s' veliko fkerbijo ishemo, se slo bojmo, de bi se mu ne samerili, se nesrezhenno trudimo, de bi mu v' vsih rezheh dopadli. Kako pa je mogozhe hudo resnizhno sovrashiti, dobro pa resnizhno ljubiti, zhe terdno ne sklenesh, de se bosh hudiga na vso mozh ogibal, po dobrim pa na vso mozh hre-

penel? Ino to je naprejvsetje poboljšhati se, katero more vse rezhi oblezhi, ki jih je grešnik poboljšhati dolshan. Ta nauk je sosebno tistim grešnikom slo potrebin, kateri so še kaj zhaša v' kaki pregresni navadi, v' blisni perloshnosti k' grehu, ali pa kateri imajo ptuje blago v' rokah. Sosebno teshko je takimu grehu flovo dati, skosi kteriga je zhlovek k' zhasni frezhi prishel. Pa vender more postavim, bogatinez lakomnosti flovo dati, ako ho- zhe opravizhen biti; napuhnesh more na- puhu, nezhistnik mehkushnimu shivlenju, hinavez, zhloveshki hvali vojsko napove- dati ino flovo dati. Spokornik si more tudi to terdno skleniti, de se bo verh vsih grehov tudi potov, perloshnost in ursho- hov greha na vso mozh ogibal. She ni dovolj pohujshlivo oko v' bersdah der- shati, temuzh ga je treba isruvati ino od sebe vrezhi. Ni dovolj nevarne roke va- rovati, ampak jo je treba odsekati, de ne more vezh shkodovati. Satorej si more spokornik prav terdno naprejvseti, de se bo vsih perloshnost k' grehu varoval, kte- re so sa vse ljudi sploh, ali pa sosebno sa-nj savoljo njegove slabosti nevarne. Bejsi pred grehi, pravi s. pismo, kakor

pred kazho; ako se k' njim perblishash, se te bodo lotili. Sirah 21, 2.

c) Grevinga more biti splohna v' sadoštovanji ali sadoštitorjenji sa vsak storjen greh.

Kdor pokoro dela, pravi f. Ambrosh, more verh tega, de svoje grehe objokuje, tudi storjene grehe s' dobrimi delmi pokriti, ino isbrisati. To je sad resnizhne grevinge, ktera isvira is zhisle ljubeshi do Boga, ker zhlovek Boga ne ljubi, zhe ga nozhe savoljo stare samere sa odpuštenje profiti, ino jo poravnati; tak gresnik se s'he Boga ne boji, zhe nozhe boshji pravi zi sadošti storiti, in svoje stare dolge konzhati in isbrisati. Kdor nozhe pokoril, nozhe pokore; kdor nozhe perpomozhkov k' poboljšhanju, nima resnizhne volje poboljšhati se; kdor stariga zhloveka ne isflezhe, ne more noviga oblezhi. Jas sim h' tepenju perpravljen, pravi spokorni kralj David. (Psalm 37, 18.) Ino tako more slehern spokornik rezhi, in h' tepenju, h' pokorjenju resnizhno perpravljen biti.

Tretjizh. Gresnik more smiraj shalovati, de je enkrat Boga shalil, ali pa njegova grevinga more stanovitna biti, savoljo preprizhanja, de je njegova pokora

refnizhna, savoljo velikosti grehov, savoljo negvishnosti ali so mu grehi odpusteni ali ne, ino savoljo varnosti, de bi v' prihodno spet v' greh ne safhel.

Dufha taziga greslnika, kateri sazhne pokoro delati, je otroku enaka, kateri bersh pade ali se kamsadene, zhe ga kdo ne varije ino ob rozi ne vodi. Lih tako je treba spokornikove dufhe pred padzam varovati; njeno dobro ginenje je enako sharjavzi, kterana na ledu tli; taka sharjavza kmalo vgasne, zhe vedno va-njo ne pihafh, in derv ne perkladafh. Satorej ne sme greslnikovo ferze nikoli posabiti svoje shalosti nad storjenimi grehi, notrajne grevinge ne sme nikoli sgubiti, pogostim more misliti, de je Boga slo shalil, ino kadar koli si na svoje grehe spomni, se mu more nad njimi stiditi, jih more sovrashiti ino zhertiti, ino se s' spokornim shivlenjem v' prihodno grehov varovati. Ta spominj more storiti spokornika bolj sgrevaniga, ponishnisthiga, poterpeshlivsthiga, zhujezhnisthiga, in v' dobrim naprevsetji terdnejssthiga in stanovitnisthiga. Spokornik, pravi s. Avgushtin, naj vedno shaluje, ino naj se savoljo svoje shalosti veseli. Taka refnizhna ino stanovitna shalost mu da upanje, de mu bo Bog sa-

voljo Kristusa gnadliv ino milostiv. — Spokorniki ino spokornize! savoljo odpustheniga greha nikar ne bodite bres strahu. Sirah 5, 5. Ako svelizhanski strah sgubite, ni gotova, de bi gnado opravizhenja sadobili. Ako strah sgubite, se vam bo godilo, kakor zholnarjem, kteri ob zhasu viharja ino valov na suho semljo miflijo, ino je shele, komej pa vihar nekoliko potihine, pa spet predersno na globoko veslajo.

VI. Terdno naprejšvetje pobjshanja.

Terdno naprejšvetje, de se bo greshnik pobjshal, in odshmal po kershansk shivel, je sadna stopnja, na kteri se zhlovek s' pomozhjo gnade boshje skosi neskonzhno Jesufovo saflushenje k' opravizhenju perpravi. Kadar sveta ljubesen boshja skosi noterdajanje svetiga Duha, kteri tako dusho sa svoje prebivalshje perpravlja, spazheno ljubesen do svari popolnama premaga ino zhes - njo gospodari, takrat je v' spokornim greshniku vse drugazhi, kakor pa je bilo popred. Kar je prej ljubil, sdaj sovrashi; ino sdaj ljubi, kar je popred sovrashil. Kar je prej zhissal,

sdaj sanizhuje, kar je pred sanizheval, sdaj slo zhišla ino po njem hrepeni. Dobre dela, ktere so mu bile popred soperne so sdaj njegovo naj vezhi veselje, nad takimi rezhmi pa, po kterih je popred s' vso mozhjo hrepenel, se mu sdaj mozhno studi. Tak zhlovek takrat svoje poprejshino pregresšno shivljenje v' resnizi sanizhuje; tazbaš sdihuje, de popred ni imel drusiga vodnika, kakor svojo k' hudimu nagnjeno voljo ino termo, ino svoje posheljivo mešo; greva ga, ker je lepo podobo svojiga stvarnika nad seboj omadesheval; shal mu je, de je v' stvarih, ktere so manjši od njega, svoje frezhe iskal, ino se nespametni shivini poenazhil, de mu je bila hudizheva sushnost ljubshi, kakor pa prošost Kristusova, prošost boshjih otrok. On sdaj saupa na milost boshjo ino na neskonzhno saflushenje svojiga odreshenika, ino terdno sklene, krivim sapopadkam tiga sveta ino pregresšnimu shivljenju slovo dati, ino pa po kershanfko ino po naukih svetiga evangelja shiveti, tudi po svoji mozhi s' greham storjeno hudo s' dobrimi delmi poravnati, in odsih mal vse pokori ino pravizhnosti dati, kar je dosihmal grehu ino krivizi dajal, ob kratkim, on vse to stori, kar naš Tri-

dentinski sbor od tazih spokornikov uzhi, rekozh: Sadnizh greshniki sami per sebi sklenejo karst (ali sakrament sprave) prejeti, novo shivljenje sazheti, ino boshje sapovdi spolnovati! Trid. sbor Sess. 6. c. 6. Po tih besedah Tridentinskiga sbora si tedaj spokorni greschnik tri rezhi terdno naprejsame, namrezh: sakrament sprave prejeti, novo shivljenje sazheti, ino sapovdi boshje spolnovati, ali po njih do tanziga shiveti.

a) *Sakrament sprave.* Spokorni greschnik sklene sakrament sprave ali svete pokore prejeti, kateri se skosi maschnikovo odveso sadobi. Kadar je greschnik skosi gnado svetiga Duha rasvitlen, in omezen, se spomni med velikimi spokormini solsami na svoje perve leta, ktere je she v' nedolshnosti v' prizho svojiga nebeskiga ozheta, in v' prijetnosti in obilnosti njegove hifhe preshivel. Pred ozhi se mu slavi odkritoferzhnost ino tihota njegoviga nedolshniga shivljenja, ino nepokoj in grenkota njegovih hudih strast. Sposna, de je bil le takrat v' svoji nedolshnosti resnizhno frezhin, v' kateri nedolshnosti sta bila nevsmileni nepokoj in smota pregreshniga veselja njegovovimu mirnimu ferzu she nesnana. Sdaj vé, de je bilo takrat

njegovo veselje nedolšno, njegovo nagnenje dobro, njegovo shivljenje Bogu in vsem dobrim ljudem ljubo in dopadljivo; dobro vé, de je njegova nesrezha le s' nezhištimi iskrami, ki so se v' njegovim serzu vnele, zhes-nj perderla, in de so bili od tistiga zhasa, kar je pokoj vesti sgu-bil, vsi njegovi dnevi polni nejevolje, vse njegovo shivljenje nepokojno, in she zlo njegovo veselje grenko in shalostno. S' tamo njegove pameti sdaj sbejšhi tudi njegov stud nad boshjimi rezhmi, in se spremeni v' gorezhe svete shelje po zhednosti ino pravizi. V' svojim pregreshnim stanu je bil she nejevoljin, de se je le na zhednost spomnil, sposhtenih in bogabojezhih ljudi zlo viditi ni mogel, zerkve se je ogibal, kadar koli se je je mogel; sdaj ima pa rad bogabojezhe ljudi, sam per sebi misli, kako se njemu hudo, unim pa dobro godi; njih zhas permerja f' svojim nepokojem; vidi, kako svet bogabojezhe ljudi sposhtuje, kako pa njega sanizhuje, ako lih se je na vso mozh trudil, de bi bil temu svetu vfhezh. Zhe bolj srezhni stan bogabojezhih dušh premishluje, bolj se mu nad njegovim nesrezhnim stanam studi. Oh! sdihuje tak greschnik sam per sebi, oh! koliko svestih dušh je, ktere sre-

zho ozhetove hifhe, pomozh fвете vere, notrajni trofht gnade boshje, in fhe zlo fposhtovanje ljudi vshivajo; koliko jih je, kteri kruh otrok boshjih jedo, in imajo upanje, de bodo tudi erbfhine boshjih otrok deleshni; mene pa hude ftrafhi fем-tertje mezhejo; mene moje lafno ferze pezhe ino martra; jas shivim bres vfiga trofhta, in fim fhe zlo od ljudi sanizhevan. Oh! koliko zhafa mi bo fhe moja krivizhna flaboft ljubfhi, kakor moj pokoj, moje pravo fposnanje, in moja refnizhna vezhaa frezha? Grefhnikova shaloft nad njegovim pregreshnim shivlenjem je velika, in velika shaloft pa malo govori, temuzh svesto in urno dela. Grefhnik fposna, de je ta ura sa-nj ura gnade in svelizhanja. V' fvojim ferzu velik vihar zhuti; sdaj ga te, sdaj une mifli obhajajo; on tme in famote ifhe, de bi se lofhej sam f' fabo pogovarjal; ze le potoke fols tozhi; on ni vezh gospodar fvoje shalofti, is framoshlivofti ozhi v' tla oberne, ino fi jih ne upa proti nebu povsdigniti, od koder vender fvojiga svelizhanja ino odreftenja zhaka; is velike shalofti saupije: Kaj nek fhe zhakam? Kaj me fhe perderfhuje v' oftudnih svesih, kteri fhe v' zhafti imam? Morebit vefelje? Oh! koliko zha-

fa she ni sa-me nobeniga veselja, jas
 she le v' nejevolji, in v' krishih in tesha-
 vah shivim. Morebit me pregresfhne svesi
 od spreobernenja perdershujajo, in ob-
 ljube, ktere sim tolikrat ponovljaj, de
 bom svojim pregresfhnim tovarshem ved-
 no svest ostal? Pa sej nisim jas gospod
 svojiga serza, torej tudi nisim imel pra-
 vize, ga komu obetati, Ino kako svesto-
 bo hozhem nek stvarjem dershati, ktere so
 bile meni tolikrat nesveste? Ali se tega
 bojim, kaj bodo ljudje rekli, ako se jas
 spreobernem? De bo le moje spreober-
 nenje Bogu vshezh, kaj po tem maram,
 naj svet od njega misli ino govori, kar
 hozhe? Kaj ni prav, de so tisti ljudje
 prizhe mojiga spreobernenja, kteri so bili
 prizhe moje rasujsdanosti in mojiga pohuj-
 shliviga shivlenja? Sej me svet she fizer
 sanizhuj in saframuje savoljo mojiga ra-
 sujsdaniga shivlenja, kaj se mi je tedaj
 od sveta fhe bati? Sej mi je svet she vse
 storil, kolikor koli mi je hudiga storiti sa-
 mogel. Ali svoje spreobernenje sato od-
 laham, ker ne vem, ali mi bo Bog grehe
 odpustil, ali ne? Pa sej imam ljubeshniviga
 in vsmiljeniga Ozheta, sej moj dobrotliv
 Ozhe drusiga ne shelji, kakor to, de se
 jas k'njemu vernem, in de me le vgleda,

se bo prez zhes - me vsmilil, in me spet ljubil. *Vstal bom tedaj*, vsdignil se bom, ino poidem k' *svojimu Ozhetu*; premagal bom svojo napzhino framosblivost, ktera me v'grehih perdershuje, in svojo slabost. Vstal bom, ino poidem v' sveto hifho svojiga Ozheta, kjer je on vselej perpravljen spekorne gresfnike vslifhati, in jih sa svoje otroke vseti. *Vstal bom ino poidem k' svojimu Ozhetu*. Jas sim szer nehvale-shin, nebogliv, ino nevkretin otrok, nisim vreden, de bi se po njem imenoval, pa on je vender le moj Ozhe; k' *svojimu Ozhetu* poidem; vso tesho svojiga serza, in vso shalost svoje dushe bom pred njim odgernil, is velike shalosti mu porezhem: *Ozhe! greshil sim soper nebo in soper tebe*. Soper nebo sim greshil s' ozhitnim pohujshanjem, in s' rasujsdanostjo, h' kteri sim dal f' svojim shivlenjem perloshnost; f' predersnim, nesramnim govorjenjem, f' kterim sim se v' svojih pregrehah tola-shil, in poterdoval. Soper nebo sim gres-hil, ker sim shivel, kakor nespametna shivina, ino nisim nikoli ozhi proti njemu povsdignil, in se nisim spomnil, de je on-di gori moja domazhija, dom mojiga Ozheta. Soper nebo sim greshil, ker sim se te svitlobe, ktero sim spod neba dobil,

v' svoje pregrehe poslushil, in skorej vse dni svojiga shivljenja v' svoje pogubljenje obrazhal. — Pa te pregrehe, ktere sim v' prizho sonza, po dnevi delal, she niso moje naj vezhi pregrehe, ampak tiste pregrehe so tvoje jese she veliko bolj vredne, per kterih si bil le ti sam prizha, jas sim tedaj tudi in prav sosebno soper tebe greshil: *Greshil sim soper nebo in soper tebe.* Soper in v' prizho tebe sim greshil f' toliko delmi tame, ktere je tvoje vsigavedozhe oko na skrivnim vidilo; greshil sim soper tebe s' nesramnim vedenjem, zhigar spominj mi nepokaj dela, in me f' sramoto obdaja. Greshil sim soper tebe, ker sim tvoje dobrote in dari, ktere si mi delil, lih v' tvoje rasshalenje obrazhal, ker sim tvoje notrajno vablenje sametoval. Ti si mi f' mladiga pomagal, si me smiraj h' pokeri vabil in klizal, ti si bil smiraj moj ne-fkonzhno dober Ozhe, jas pa sim bil tvoj nesrezhen o nehvaleshin ino nevbogliv otrok. *Jas sim greshil soper nebo in soper tebe. Vezh nisim vreden tvoj sin imenovan biti; stori me le, kakor koga svojih najemnikov.* Luk. 15, 18. — Kako spreobernenje se sdaj nad takim greschnikam vidi! Popred je bil she v' serzu prevsetin, se je she sramoval svojo hudobijo namest-

niku boshjimu rasodeti, zhe je hitrejši od spovednize prifhel, ljubši mu je bilo; svojo hudobijo je pred spovednikom perkrival, isgovarjal, ali pa še zlo tajil; sdaj pa je ves ponishen, se ne boji, svojo hudobijo s' vsemi okoljšhinami rasodeti, ker dobro vé, de samore to oframotenje od njega odverniti. Kadar se je tedaj spokorni grešnik svoje pregrehe po isgledu sgubleniga sinu pred Bogam obtoshil, in mu s' spokormin Davidam rekel: Jas sim tebi svojo pregreho sposnal, in svoje nepravize (krivize) nisim sakrival; jas sim rekel: Jas hozhem sam zhes. se svojo krivizo pred Gospodam sposnati. Psalm 31, 5; tudi sklene svojo krivizo pred namestnikom boshjim sposnati, in mu vse svoje pregrehe po njih shtevilu, velikosti, in raspolu v' duhu prave ponishnosti odkrito serzhno povedati, vse skrite kote svojiga serza pred njimi odgerniti, in se s' Bogam spet spraviti, ali sakrament sprave, ali svete pokore prejeti.

b) Novo shivljenje sazheti.

Ker spokorni grešnik svoje poprejšno shivljenje v' refnizi sovrashi, in se mu nad njegovimi nekdašnjimi pregrehami slo

studi, torej terdno sklene, da bo s'pomozhjo gnade boshje novo shivljenje sazhel, in lih take zhednosti delal, ktere so njegovim pregreham nasproti. Premislimo sdaj nekoliko, kako je bilo gresnikovo *staro shivljenje*, sato de bomo loshejsposnali, kako je *ново shivljenje*, ktero je spokorni gresnik sazheti sklenil. S. Pavel pravi: Isflezite *stariga zhloveka* po nekdašnjim sadershanji, kteri po sheljah smote v' pogublenje hiti, ali konez jemle. Ponovite se pa v' duhu svoje misli, in oblezite *noviga zhloveka*, kteri je po Bogu stvarjen v' pravizi, in resnizhni svetosti. Efesh. 4, 22 — 24. S. Pavel tukaj dvojniga zhloveka v' misel vsame, *stariga*, ino *noviga*. Stari zhlovek je skosi poerbani ali isvirni greh naslih pervih staršhev (perviga Adama) spazhen, novi zhlovek je pa skosi Jesufa Kristufa, skosi drusiga Adama, ponovljen. V' serzu stariga zhloveka gospoduje hudo poshelenje, pregresna ljubesen do stvari, v' serzu noviga zhloveka pa gospoduje gorezha ljubesen do Boga. Snamnja stariga zhloveka so te le, da ima namrezh smotnjav polne shelje, se v' njih vedno kasi, smiraj flabeji, smiraj hui perhaja, smiraj bolj v' pogublenje lese, ino konez jemlje. Snamnja noviga

zhloveka pa ne pravizhnost, ino resnizhna svetost. Dela, ktere is stariga zhloveka isvirajo, so vezhi del spazhene in hudobne, ker vezhi del is hudobne, pregresfhne posheljivosti, poganjajo. Dela noviga zhloveka so pa dobre, pravizhne ino svete, ker is rasvitlenja s. Duha in is svete ljubeshni boshje isvirajo.

Satorej nas s. Pavel opominja, de moremo stariga zhloveka isflezhhi, ino noviga oblezhhi. Stari zhlovek je skosi poerbani greh spazhen, v' njem gospoduje pregresfhna ljubeshen do sebe in do stvari, v' njem kraljuje poshelenje mesa, poshelenje ozhi ino napuh shivljenja, ktero ni is Ozheta, ampak is sveta. 1. Jan. 2, 16. Njegova oslepljena pamet je njegov uzhenik, ino vodnik, on je temu svetu ino posvetnim rezhem prijatel, sato pa tudi po naukih ino shegah spazheniga sveta shivi, le to dela, h' komnrga njegovo posheljivo ferze vlezhe, in mu ni mar spolnovati dolshnosti, ktere ima do Boga, do sebe in do svojiga blishniga. Sploh, stari zhlovek shivi po nagnenji svojiga spazheniga mesa, ino dela mesa dela, ktere so: Loternija (kurbanje) negnushnost, nesframnost, nezhistost, malikovanje, savdajanja, sovrashtva, sdrashbe, klubovanje, jese,

boji, kregi, raspertje, nevoshlivost, vbi-
janja, pijanost, poshreshnost, ino kar je
vezh taziga. Galaz. 3, 19 — 21. S.
Pavel tudi v' listu do Efeshanov 4, 25. na
dalej popishe dela stariga zhloveka in te
so: Lash, jesa, tatvina, hudo govor-
jenje, shalenje svetiga Duha boshjiga,
grenkost, serd, vpitje, preklinovanje in
vsa hudobija. — Tem ino takim delam
stariga zhloveka se spokorni greschnik
odpové.

Sdaj pa poglejmo, kako je shivljenje
noviga zhloveka, kateri je po Bogu v' pra-
vizi in resnizhni svetosti vsivarjen, de
bomo vedili, kako shivljenje spokorni
greschnik sazheti sklene.

Boshja previdnost je sosebno dva sa-
kramenta sprave s' Bogam poslavlila, nam-
rezh, sakrament s. karsta ino svete po-
kore, v' kterih greschnik Bogu prijetna
svar postane, je v' Bogu preroben, stariga
zhloveka isflezhe ino noviga zhloveka ob-
lezhe. Kar tedaj sveto pismo od lastnost
tistiga noviga zhloveka pravi, kateri je per
s. karstu preroben, to smemo tudi na tisti-
ga zhloveka obrniti, kateri se skosi sakra-
ment svete pokore s' Bogam spet spravi. —
Od svetiga karsta pa s. Pavel tako le go-
vori: Ali ne veste, on Rimljane vprasha,

de mi vsi, kateri smo bili v' Kristusu Jesusu krstjeni, smo v' njegovi smerti krstjeni? Skosi krst smo namrež s' njim vred v' smert pokopani, de, kakor je Kristus skosi zhaš Ozheta od mertvih vstal, lih tako moremo tudi mi v' novim shivljenji hoditi. Sakaj ako smo po podobi njegove smerti sh' njim vred safajeni, bomo tudi (po podobi) njegoviga vstajenja. Ker to vemo, de je bil naš stari zhlovek f' njim vred krishan, sato de bi bilo telo greha rasdjano, ino de bi mi sanaprej grehu vezh ne flushili. Sakaj tisti, kateri je umerl, je od greha opravizhen. Ako smo pa f' Kristusam vred umerli, satorej tudi verijemo, de bomo f' Kristusam vred shiveli. Rimlj. 6, 3.

In v' drugim kraji pravi s. Pavel: Kristusova ljubesen naš perganja (sili) ker to mislimo, de zhe je eden sa vse umerl, so tedaj vsi umerli. Ino Kristus je sa vse umerl, de ti, kateri shive, ne shivé vezh sami sebi, ampak temu, kateri je sa-nje umerl, ino spet od mertvih vstal. 2. Kor. 5, 14. S. Pavel nastukaj uzhi, de zhlovek per svetim kerstu na duhovno visbo f' Jesusam Kristusam, in kakor Jesus Kristus umerje, je pokopan, in spet k' shivljenju vstane, ino de kristjan, potem, ko je per

kerstu grehu, spazhenimu svetu in sam sebi odmerl, ne sme vezh grehu, svetu in sebi shiveti, in po svoji volji delati, ampak more shiveti sa Kristusa, kateri je sa-nj umerl, po Kristusovi volji, po njegovim duhu vse svoje djanje ino nehanje ravnati, vse sa njegovo zhašt storiti.

S. Pavel nas s' temi besedami folebno dveh resniz uzhi:

1) De per s. kerstu s' Kristusam umerjemo, smo pokopani, in spet od mertvih vstanemo. Preden bom to kaj na dalej rasloshil, morem spomniti, de so o Pavlovih zhafih tako kershevali, de so kershenza nekoliko zhasa vfiga v' vodo potopili, v' kateri je bil majhino skrit, in tako rekozh pokopan.

Jesuf Kristuf, sin boshji, kateri je zhloveshko natoro na-se vsel; po svojim telesu Adamu in vsm drugim ljudem enak, je imel umerjozhe truplo. Kader je bil na krish perbit, je sapustil pervo shivljenje, ki ga je bil po Adamu is Marije divize dobil; njegovo truplo je bilo v' grob polosheno, is kteriga je po boshji vfigamogozhnosti tretji dan s' novim shivljenjem vstal. Jesufovo truplo, ktero je od mertvih vstal, je bilo s'zer lih tisto, ki je bilo na krish perbito, umorjeno in v' grob po-

kopano, tode njegovo shivljenje in njegove lastnosti so sdaj po gorivstajenji vse drugazhnishi. Truplo stariga zhloveka je bilo posemlisko, teshko, vsm nadlogam ino smerti podversheno; truplo noviga zhloveka pa je nebeshko, ni nobenim terplenju podversheno, je neumerjозhe. Jesus Kristuf nima po svojim od mertvih vstajenji od Adamoviga shivljenja nizh vezh nad sabo; on je szer lih tisti, pa vender ves drugazhnishi zhlovek, on je namrezh sdaj prost od vsih posemljiskih rezhi, prost od sushnosti stvari, on sdaj tiho ino na skrivnim shivi, in se le takrat svojim apostelnam perkashe, kader je treba delo delati, savoljo kteriga ga je njegov nebeshki ozhe na svet poslal. Te snamnja ino lastnosti Jesusa Kristufa se po nauku svetiga Pavla per s. kerstu v' zhloveku ponove, ino lih te nove lastnosti gavdeleshijo Jesusove smerti, njegoviga v' grob poloshenja, in od smerti vstajenja. Per kerstu je v' zhloveku stari zhlovek, to je, skosi Adama pokashena natora, pervizh krishan s' trojnim sarotenjem, ktero ga martra, ino tako rekozh na krish perbije, ker mu vse nesrezheno ojsiro prepove, kar stari zhlovek naj bolj ljubi, in po komur naj bolj hrepeni. Potlej gre zhlovek v

vodo, de bi v' njej vsimu odmerl, kar je stariga Adama, stariga greslnika; ves stari zhlovek je v' vodo vtopljen, in v' njej pokopan. Ino kader kristjan spet is vode pride, v' kateri je bil, kakor v' grobu pokopani Jesus Kristus, pred zhloveshkimi ozhmi nekoliko zhasa vtopljen, skrit ino pokopan, je on s' novim Adamam, s' novim zhlovekam, s' Jesusam Kristusam oblezhen, kateri je isvir studeniz in sazhetnik vse pravize in vse svetosti; kristjan je skosi mozh Jesusove gnade s' Jesusam sklenjen, kakor mladika s' tertio, in je va-nj vsajen. Kader tedaj kristjan grehu odmerje, in se sadu Jesusove smerti, in njegoviga v' grob poloshenja vdeleshi, tudi skosi mozh Jesusoviga od smerti vsajenja novo shivljenje sazhne. Kristusova dusha se je per smerti od trupla lozhila, kristjan se more pa od nevarnih, sapeljivih tovarshev lozhiti; Jesus je bil v' grobu pred tem svetam skrit, mu je bil nesnan; tudi kristjan more po kerstu nevarnim s-hodam, blishnim perloshnostim k' grehu nesnan biti, svoje serze od zhasnih in posemljiskih rezhi odtergati, svetu ino njegovim naukam, sapopadkam, navadam, njegovimu veselju, in poshelenju slovo dati. — Kristjan more per svetim kerstu tudi sami sebi odmre-

ti. Preden je zhlovek skosi s. kerst v' Kristusu prerojen, on le sam sebi, ino savoljo samiga sebe shivi. V' njem gospoduje pregresna lastno ljubesen, is ktere isvirajo vse njegove misli, in shelje, shaloft in veselje, besede ino dela, in vse nagnenje njegoviga serza.

On takrat vfiga le savoljo sebe ishe, in v' vsih rezheh le sam sebe ljubi. — Takimu shivlenju pa odmerje per s. kerstu v' Jesusu Kristusu, on ima noviga duha, novo serze, nove misli, nove shelje, in novo upanje. On neha sam svoj biti, kakor s. Pavel pravi: Ali ne veste, de niste sami svoji? Sakaj vi ste s' veliko zeno odkupleni. Zhaštite ino nosite Boga v' svojim telesu. 1. Kor. 6, 19. 20. In v' drugim kraji pravi: Nihzhe ismed nas ne shivi sam sebi, ino nihzhe sam sebi ne umerje. Zhe shivimo, shivimo Gospodu, zhe umerjemo, umerjemo Gospodu. Zhe tedaj shivimo ali umerjemo, smo (vselej) Gospodovi. Kristus je namrezh sato umerl, in od smerti vstal, de zhes mertve ino zhes shive gospoduje. Riml. 14, 7 — 9.

2) S. Pavel nas s' sgorej v' misel vsetimi besedami uzhi, de more kristjan, kteri je per s. kerstu, grehu, spazhenimu svetu ino sam sebi odmerl, potlej le sa

Kristusa shiveti, po njegovi volji po njegovim duhu vse svoje djanje ino nehanje ravnati, in vse sa njegovo zhaſt ſtoriti, kakor nam ſ. Pavel veli, rekozh: Ali jeſte ali pijete, ali kaj drusiga delate, vse k' boshji zhaſti ſtorite. 1. Kor. 10, 31. In v' drugim kraji pravi: Vse, kar koli delate, s' beſedo ali s' djanjem, ſtorite v' imenu Goſpoda Jeſusa Kristusa, ino ſahvalite Boga in Ozheta ſkosi njega. Kolofh. 3, 17. Memo tega more kristjan po Kristuſovim duhu shiveti in ſe njemu dati voditi. S. Pavel pravi: Hodite v' duhu (boshjim) ino ne bote ſhelj meſa dopernaſhali. Sad (Jeſusoviga) duha pa je: Ljubesen, veſelje, mir, poterpeſhljivoſt, ljubesnivoſt, dobrota, dolgo ſanaſhanje, krotkoſt, vera, pohlevſhina, sdershanje, zhiſtoſt. Galaz. 5, 16. ino 22. 23. Kdor nima Kristuſoviga duha, ni njegov; Kristuſoviga duha pa imeti, ſe pravi, tega ſheleti, zheſar je Jeſuſ ſhelel, is taziga zilja ino konza delati, is kakorſhniga je on delal, Bogu pokoren biti, kakor mu je bil Jeſuſ pokoren, terplenje ljubiti, kakor ga je on ljubil, ſvojo voljo v' vſih rezheh Jeſusovi volji vdati, ino jo s' njegovo ſveto voljo ſkleniti, ſvojo jed, ſvoje ſhivljenje, ino ſvojo ſrezhole v' ſpolnenji boshje volje naiti, ino ſploh,

kakor je pred f' kerštam Adam v' njemu shivel, de je grehu flushil, kteriga smo po Adamu poerbali, lih tako more po f. kerštu Jesuf Krištuf f' svojo ljubesnijo v' krištjanu shiveti. Sveta ljubesen ga more s' Jesufam skleniti, in ga njemu kolikor je mozh, podobniga storiti, in sizer tako slo podobniga storiti, de sme krištjan po vsi refnizi rezhi: S' Krištufam sim na krish perbit. Jas shivim, vender ne vezh jas, ampak Krištuf shivi v' meni. De pa 'sdaj v' mesu shivim, shivim v' veri finu boshjiga, kteri me je ljubil, in je sam sebe same dal. Galaz. 2, 19. To je: Jas sim isflekel stariga zhloveka s' njegovimi deli vred (Kolofh. 3, 9,) ino sim ga f' Krištufam vred krishal, ali na krish perbil. (Riml. 6, 6.) Jas sdaj nizh vezh nisim, kar sim bil popred, v' Krištufu sim postal nova stvar. 2. Kor. 5, 17.) v' kterim ne velja ne obresa, ne neobresa, ampak nova stvar. (Galaz. 6, 15.) Bog me je po svojim velikim vsmilenji k' shivimu upanju prerodil, skosi gorivštajenje Jesufa Krištufa. (1. Pet. 1, 3.) Skosi Jesufovo od smerti vštajenje sim novo shivljenje dobil. Sunaj se sizer nad menož zhloveshko shivljenje vidi, jas delam, govorim, spim, jem ino hodim. Drugim ljudem se sdi, de jas vse to le po

svoji volji, in is svoje mozhi delam, pa je vender le vera v' Jesusa Kristusa sazhetik vsih mojih del, Jesufov duh me per vsih mojih stopinjah vodi, Jesuf je moj sveto-vavez, moja poslava, moj isgled. Svet je meni skosi Jesusa Kristusa krishan, jas sim pa svetu, (satorej) bodi delezh prozh od mene, de bi se jas (s' kako drugo rezho) hvalil, kakor s' krisham Gospoda nashiga Jesusa Kristusa. Galaz. 6, 14. Jas ne gledam na videjozhe (rezhi) ampak na nevidejozhe, ali nevidne. 2. Kor. 4, 18. Jas tega ishem, kar je sgorej, kjer Kristuf na desnizi boshji sedi. Kolosh. 3, 1. Jas sim s' svojimi sheljami s' svojimu miflami v' nebesih, od koder tudi isvelizharja, Gospoda nashiga Jesusa Kristusa zham. (Filip. 3, 20.) Jas sheljim rasvesan ino s' Kristufam biti, (Filip. 1, 23.) to de morem she v' shivljenji ostati, de dodelujem in dopolnujem dela Jesufoviga shivljenja.

S. Pavel spokornikam govori, kader pravi: Nozh (greha) je preshla, dan (pravizhnosti) pa se je perblishal. Versimotedaj od sebe dela tme (grehe) in oblezimo oroshje luzhi (dobre dela.)

Hodimo poshteno, kakor po dnevine v' poshreshnosti ino pijanosti, ne v' ne-

zhišlosti, in v' nesramnosti, ne v' kregu, in v' nevoshljivosti. Temuzh oblezite Gospoda Jesusa Kristusa, ino ne šresite mesu po njegovih sheljah. Riml. 13, 12 — 14. S. Pavel nam tukaj veli vse pregrehe sapustiti, ino take zhednosti delati, kakorshine nad Jesusam vidimo, Kristusa oblezhi se pravi, tako shiveti, kakor je on uzhil ino shivel. Oblazhilo je zhloveku sa šnago, torej morejo tudi Kristusove zhednosti nasho dušho lepo, Bogu dopadljivo storiti. Oblazhilo nasho telo pred mrasam varije, torej morejo tudi Kristusove zhednosti nasho dušho pred sovrashnikovim salasovanjem, ino shkodovanjem varovati. Jesus se more v' vsih delih nashiga shivlenja rasodevati, ino kasati. S. Pavel pravi Kolofhanam: Sdaj se veselim v' terplenji sa vas, ino dopolnujem, kar manjka Kristusoviga terplenja v' mojim mesu, sa njegovo truplo, ktero je zerkuv. Kolosh. 1, 24. Jesus Kristus ino njegova zerkuv, ktero si je s' svojo kervjo ozhištil, šta eno truplo. Jesus je glava, zerkuv ima pa druge ude Jesusoviga teleša, ino ti udje so vsi pravoverni kristjani. Jesus tedaj terpi kakor glava, pa tudi v' drugih udih svojiga duhovniga teleša, to je, v' kristjanih kakor on sam pravi: Resnizhno vam povem, kar

ste komu mojih nar manjših bratov storili, to ste meni storili. Ino, kakor niste storili komu tih manjših, tako niste meni storili. Mat. 25, 40. 45. Ino Savlu, kateri je shel v' Damaskhk kristjane preganjat, je Jesus rekel: Savl! Savl! sakaj mene preganjash? Ap. djanj. 9, 4.

Jesus Kristus je kakor glava svojiga duhovniga telefa she terpel, kader je na snamnji s. krisha umerl, ino delo dodelal, savoljo kteriga ga je nebeski Ozhe na svet poslal. Njegovo terplenje je v' ozheh njegoviga nebeskiga Ozheta neskonzhne zene, ker je terplenje preljubiga edinorojeniga sinu boshjiga, kateri je s' svojim Ozhetam in s. Dukam ene neskonzhne nature, eniga neskonzhniga bitja. Temu neskonzhnemu terpljenju Jesusa Kristusa tedaj zlo nizh ne manjka, ker je tako veliko, de ne more vezhi biti. Ampak tega terpljenja she manjka, ktero Jesus Kristus v' udih svojiga duhovniga telefa, to je, v' kristjanih, she sdaj terpi, in ga bo zlo do konza sveta terpel. Slehern kristjan more svoje terplenje prestat, ga s' Kristusovim terplenjem skleniti, kakor shiv kamen duhovno hifho dosidavati, zhigar vogalni kamen je Kristus, ino tako nad saboj spolnovati, ko-

likor na njem Kristusoviga terplenja she manjka. To dolshnost ima fosebno flehern spokornik. On naj Kristusa krishaniga v' vsih svojih delih kashe, kader dela, ali se trudi, kader neumne uzhi, kader svojimu blishnimu streshe, kader ga ljudje sanizhujejo, in ponishujejo, naj vse to v' duhu pokore, is ljubesni do Boga f' poterpeshljivostjo terpi, in on bo f' tem kakor ud dopolnoval, kar je Kristuf, kakor gla-va, perzhel. S. Peter pravi: Ako kdo govori, ta govori kakor boshje besede; ako kdo streshe, ta streshe po mozhi, ktero Bog daje, de bo Bog v' vsih rezheh zhashten flosi Jesufa Kristusa, komur je zhasht in gospostvo od vekomej do vekomej. 1. Petr. 4, 11. Vse nashe dela morejo v' boshjo zhasht obernjene biti, pa niso va-njo obernjene, ako is boshjiga, is Kristusoviga duha ne isvirajo. Gotova je tedaj, de moremo Kristusa oblezhi, ino s' njegovim f. Duham napolnjeni biti. Tako shivljenje je tisto novo shivljenje (noviga zhloveka) ktero sazheti si spokornik terdno ino resnizhno naprejsame.

On sizer savoljo zhloveshke slabosti ne more prez tako shiveti, de bi se nad njim drusiga ne vidilo, kakor Kristusovo shivljenje, ino de bi smel bersh rezhi: Shivim,

vender ne vezh jas, ampak Kristuf shivi v' meni. Galaz. 2, 19. Ker je pa od ljubeshni boshje vnet, vender sazhne novo shivljenje, kolikor ga s' gnado boshjo samore, po tem pa, kar she sdaj ne more, smiraj bolj hrepeni, smiraj gorezhnishi k' Bogu sdihuje, in v' kerfshanskih zhednostih smiraj bolj raste, kakor je v' skrivnimu rasodenji s. Janesa ap. Kdor je pravizhen, ta bodi she pravizhnishi, kdor je svet, ta bodi she svetejsi. Skriv. rasodenj. 22, 11.

S. Pavel je tako sveto shivel, de si je upal rezhi: Ne shivim vezh jas, ampak Kristuf shivi v' meni. Galaz. 2, 19. pa vender v' listu do Filipanov sam od sebe tako le govori: Ne kakor, de bi bil jas she dosegel, ali de bi bil she popolnoma, (Jesufu Kristufu v' shivljenji in v' smerti enak) jas se le (po tem zilji ino konzi) shenem, ako bi (ga) kje mogel dosezhi, v' komur sim bil od Kristusa Jesufa dofeshen (s' njegovo sveto gnado vere, upanja, in ljubeshni.) Filip. 3, 12. Na tem svetu je to zhlovekova pravizhnost, de on po svojim opravizhenji vedno, neprenehama, ino na vso mozh po vezhi pravizhnosti in svetosti hrepeni. S. Avgushtin pravi: Tukaj je to nasza pravizhnost, de lazhni ino shejni h'

polnosti pravizhnosti tezhemo, de bomo
potlej od nje nasiteni.

c) *Boshje sapovdi dopolnovati.*

Tretjizh ino sadnizh spokornik sklene
boshje sapovdi spolnovati. Prav spokor-
nik namrezh shelji vse do tanziga storiti
ino spolniti, kar koli je potrebno storiti
ino spolniti, de bi kedaj v' nebesa prishel,
kjer bo s' svojim ljubim Bogam nekomej
sldenjen, in ga od oblizhja v' oblizhje gle-
dal. Ako pa hozhe ta zilj ino konez do-
sezhi, more sapovdi boshje spolniti, ino
po njih shiveti. Tako je Kristuf tistimu
mladenzhu rekel, kteri ga je vprashal,
kaj more storiti, de bi vezhno shivljenje sa-
dobil. Jesus mu rezhe: Ako hozhes v'
shivljenje iti, (ali vezhno svelizhanje dose-
zhi) dershi sapovdi. Mat. 19, 17. Kader
si pa spokornik naprejs same sapovdi boshje
spolnovati, tudi terdno sklene, vse stori-
ti, kar bi mu jih bolj na tanko ino bolj go-
tovo spolnovati pomagalo, in vse odver-
niti, vsiga se ogibati, kar bi mu utegnilo
kak spodtiklej, ali kako napotje per spol-
nenji boshjih sapoved biti. Nashe poshe-
lenje nam per spolnenji boshjih sapoved
naj vezhi sadershke, in spodtikleje slavi;

torej se spokornik vedno vojskujejo soper svoje spazhenost poshelenje, svoje pozhutke v' bersdah dershi, ino svoje nevbogljivo meso tare, in ga v' sushnost svojiga duha spravlja. Isgled taziga spokornika vidimo nad s. Pavlam, kateri sam od sebetako le govori: Jas tarem svoj shivot, ino ga v' sushnost spravljam; de bi jas, ker drugim pridgujem, sam savershen ne bil. 1. Kor. 9, 27.

Spokornik si more sosebno to sapoved globoko v' serze vtisniti, ktera mu sapové po svoji mozhi, in po velikosti svojih grehov boshji pravizi sadoslovati, ali sadosli storiti. S. Avgusthin pravi: Sleherna hudobija, bodi majhna ali velika, more pokorjena biti; ali od zhloveka, kakor spokornika, ali pa od Boga kakor moshtovavza; sakaj kdor se (resnizhno) ksa, sam sebe pokori; in zhe bi greh ne imel pokorjen biti, bi greh ne bil. Ino s. Gregor pravi: Spokornik si more toliko v' perpushenih rezheh pertergati, kolikor se spomni, de si je popred v' prepovedanih dovoljil. Pravi spokornik se tudi ne more sder-shati, de bi se savoljo svojih grehov, ktere res sovrashi, s' permerjenimi in s' ojs-trimi pokorili ne pokoril. Sej je poln duha pokore, ta duh je pa sovrashtvo gre-

ha, ino perpravnost, greham permerjeno pokoriti se, vedno in bres sanafhanja v' pokornih delih se truditi. Torej tak spokornik tare svoje meso, ktero mu je tolikrat v' greh flushilo, svojo pokoro sklene s' Jesufovim neskonzhnim terplenjem, vse svoje britkosti, nesfrezhe in nadloge v' duhu pokore terpi, in kar koli on v' takim duhu stori, ima pred Bogam veliko zeno.

Kader tako perpravljani gresnik per spovdi s. odveso sadobi, ali sakrament sprave prejme, so mu njegovi grehi odpushteni ino isbrisani, dolshno pismo njegoviga saflusheniga pogublenja je rastergano; sveti Duh vlije svojo sveto gnado va-nj, in sazhe v' njegovi dushi prebivati; pekel se pod njim sapre, nebesa se mu odpro, in on spet vse pravize doseshe, ktere je skosi greh sapravit. Ljubesen do Boga je v' njem vkoreninjena, ga stori v' pravizhnosti stanovitniga, in ga varije pred neslanovitnostjo v' dobrim. — To de od sadu opravizhenja bo sdolej na dalej govorjenje. —

Vite! tako pot k' opravizhenju gresnika nam sveto pismo in usno isrozhilo kasheta. Po tih stopnjah Bog gresnike vezhi del h' pravimu, stanovitnimu spreobrenjenju, in opravizhenju vodi. Ta nauk

od odpravizbenja da naša mati katoliška zerkuv v' Trindentinskim sboru vsm pravovernim kristjanam. Ta nauk je Jesus Kristus, sonze pravize, sazhetnik in dokonzhavez naše svete vere, na svet pernefel; tega so naš apostelni uzhili, ino lih tega je katoliška zerkuv skosi noter-dajanje svetiga Duha vedno ohranila.

§. 6. *Spreobernenje in opravizhenje svetiga Avgushtina.*

Potreba je, de vam mnoge stopnje gresnikoviga spreobernenja, po katerih ga Bog vezhidel k' opravizhenju pelje, v' isgledu pred ozhi postavim; ino noben isgled se mi k' temu tako perpraven nesdi, kakor spreobernenje, opravizhenje svetiga Avgushtina, kteriga nam on sam v' osmih bukvah svojiga sposnanja perpoveduje.

Avgushtin je bil 13. dan mesza Kosa-perška v' lejtü 354 v' Afriki v' mestu Tagaste rojen. Njegovi starši niso bili bogati. Patrizi je bil njegov ozhe, Monika pa njegova mati. Njegova brumna mati ga je sgodej refniz naše svete vere uzhila, ino ga s' ljubesnijo do Jesusa Kristusa navdala, deslih she ni bil keršhen. Ker

je bil Avgushtin dobre ino prebrisane glave, satorej so ga njegovi starshi v' sholo dajali. Tode Avgushtin je sgodej v' velike smote v' veri in v' velike pregrehe sabredil. On sam od sebe tako le govori: Jest sim svojo teshko ketno (pregreh) sa saboj vlazhil, in sim se she le bal, de bi se mi ne bila rastergala. Is Tagaste je shel v' Kartago, od ondot v' Rim ino is Rima v' Milansko mesto. Ondi je bil takrat s. Ambrosh shkof, kteri je Avgushtina prijasno, in poln ljubeshni sprejel. Svetiga Ambrosha je savoljo njegovih lepih pridig zelo mesto hvalilo. Avgushtin je tedej hodil pridige s. Ambrosha svesto poslushat, pa le sato, de bi se preprizhal, ali je s. Ambrosh ref tako velike hvale vreden ali ne. Njemu je bilo vezh mar sa besede, kakor pa sa resnize, ktere je s. Ambrosh osnanoval. Bog pa je tako obernil, de so s' besedami vred tudi resnize katolshe vere v' Avgushtinovo serze prishle. On je tedaj sklenil tako dolgo med katekumeni, to je, med takimi ljudmi biti, kteri shele svet karst prejeti, de bi saref katolsheko vero bolj na tanko sposnal. Savoljo brepenenja po resnizi je sazhel she liste svetiga Pavla brati. Skos noterdajanje s. Duha je is tega branja sposnal, de je gnada

boshja, od ktere vse dobro pride, zlopo-
trebna. Sposomal je, de more svoje serze
od nezhišiga nagnenja do posemliskih re-
zhi ozhišiti, in de je le Jesus Kristuf nash
svelizhar ino frednik, prava pot, resniza
ino shivljenje. Pa vender si she ni upal
po voski poti hoditi, ktere naf Jesus uzhi,
sato ko so mu hude navade po nji hoditi
branile.

Med takim nepokojam njegoviga du-
ha je Bog v' Avgushtinu to misel obudil, de
bi shel Simplizjana, brumniga duhovna sa
svet prashat. Avgushtin gre k' njemu,
ino mu ves nepokoj svojiga duha ino serza
rasodene. Simplizjan ga tolashi ino mu
svetuje sveti kerst prejeti, ino se h' kristja-
nam perdrushiti. Mu she pove isgled slo-
vezhiga Viktorina, kateri se je vsmu po-
svetnimu odpovedal, ino se she v' svoji sta-
rosti od ajdsiva k' katolski veri spreober-
nil ino se pod ponishen jarm Jesusa Kri-
stusa podal. Per tej povesti so se v' Av-
gushtinu gorezhe shelje unele, de bi tak
lep isgled posnemal. Jest sim sdihoval,
pravi f. Avgushtin (v' 8. buh. 5. p.) po
frezhni prostoosti, de bi samogel h' tebi iti,
ino le samo na .te misliti; to de me je ena
ketna vklenjeniga imela, pa ne kaka su-
najna ketna, temuzh moja lastna volja,

ktera me je veliko huji dershala, kakor pa shelesna ketna. Moj sovrashnik (hudizh) jo je v' last vsel, ino je is nje ketno naredil, de me je s' njo vklenjeniga imel. V' meni se je sizer nekaka nova volja perzhenjala, ktera me je perganjala tebi, moj Bog! is zhishe ino hvaleshne ljubesni flushiti, ino se v' tebi veseliti, ker sunaj tebe ni nobeniga stanovitniga ino obstojezhiga veselja. Pa ta volja, ktera se je v' meni she le sazhenjala, she ni imela toliko mozhi, de bi bila uno voljo premagala, ktera je imela vso mozh, ko is dolgih, hudih navad isvira. Tako sim tedaj imel dve volji, staro ino novo, mehkushno ino duhovno, one ste mi s' svojo vojsko moje serze ranile. Ino tako sim sam v' sebi skufil, kar s. Pavel pravi, de se namrezh meso vojskuje soper duha, duh pa soper meso. Moje meso, ktero je bilo she vselej na semljo navesano, se je branilo tebi flushiti, ino jest sim se ravno tako bal od vsih sadreg spazheniga sveta reshen biti, kakor bi se bil imel bati, de bi va nje ne bil sashel. S' veseljem sim nosil butaro, ktera me je h' tlam tlazhila. Kader sim se hotel h' tebi, moj Bog! na kvishko vsiginiti, se mi je ravno tako godilo, kakor se takim godi, kteri se sizer shele prebuditi,

pa jih vender toshlivez spet v' spanje potegne. Nihzher ne sheli vedno spati; flehern pametin zhlovek vè, de je boljshi zhujti, kakor spati; pa vender se marsikdo manj trudi, de bi se isbudil, kakor pa je treba, ino fizer sato, ko se ga lenoba loti; ino deflih mu tako spanje ni ljubo, ker je she zhas vstati, vender ga prijetnost spanja premaga. Ravno tako sim tudi jest dobro vedel, de je same boljshi v' narozhje tvoje svete ljubeshni se podati, kakor pa po nagnenji mojih hudih strast shiveti; tode sim poterdil, ino sim sposnal, de je prav, to mi je pa dobro djalo ino me je svesaniga dershalo. Satorej ti nisim kaj vedel odgovoriti, moj Bog! kader si me klizal: Sbudi se vsaj sdaj isspanja ino vstani od mertvih, ino Kristuf te bo rasvtil. Od te refnize sim bil popolnoma preprihan, pa sim vender le po sgledu leniga ino saspaniga zhloveka odgovoril: Sdaj, sdaj, tukaj sim, sdaj prez, le nekoliko me she per miru pusti. Tistiga *sdaj, sdaj* pa vender she dolgo zhasa ni bilo. Sapstonj sim imel po snotrajnim zhoveku veliko veselje nad tvojo postavo, ker je bila druga postava v' mojih udih postavi mojiga duha nasproti, ktera me je pod postavo greha, ki je bil v' mojih udih, v' flush.

nosli dershala. Ker je ravno poslava greha tista mozh, ktera voljo sa saboj vlezhe ino jo v' flushnosli, pa jo po pravizi v' flushnosli dershi, sato ko se radovoljno zhlovekovicim strasim podvershe. De me nesrezhniga! Kdo drugi me bo od tega telesa smerti otel, kakor tvoja gnada skosi Jesusa Kristusa Gospoda nashiga?

Tukaj majhino poslojmo, ino nekoliko premislimo, kako ino po kterih stopnjah je sveti Duh Avgushtina pozhasi h' popolnoma spreobernenju ino opravizhenju peljal. Avgushtinova pamet s' luzhjo vere (verskih resniz) rasvitlena, vidt, kaj mu je storiti, ino vshezh mu je; zhuti prasnoto ino nizhemurnost posemliških rezhi; preprizhan je, de veselje tega sveta ni vredno permerjeno biti s' nebeshko sladkosti, ktero zhlovek v' flushhi boshji vshiva; on sazhenja pravizo ljubiti, po nji sdihuje ino hrepeni; si persadeva, de bi se k' Bogu povsdignil; pa je vender vse to ginenje dobre volje, ktera od svetiga Duha isvira, premagano od spazhene ino pregreshehne ljubeshni do stvaru, ktera se je skosi dolgo navado v' njem vkoreninila. Avgushtin se savoljo tega joka, neprenehama k' Bogu sdihuje, od kteriga pomozhi sheli; hodi svesto v' zerkev; de le mo-

re; ondi Bogu vse nadloge svojiga serza toshi; to pazh golovo sprizha, de so njegove shelje refnizhne, ino terdno njegovo upanje. Kdo smed naf bi mislil, de take perprave niso snamnje popolnoma spreobernenja? Avgushtin pa vender le ni bil she spreobernjen, temuzh je bil she flushnik greha, on je bil lizer na poti k' spreobernenju ino opravizhenju, pa vender she ni dosegel opravizhenja. Poimo she sa njim, de bomo vidili, kako ga je milost boshja k' opravizhenju perpeljala.

Ta snotrajna vojska, od ktere Avgushtin sgoraj govori, je bila vsak dan hujshi. Kar enkrat Avgushtina ino njegoviga prijatla Alipja Pontizjan obishe, kteri je bil kakor ona dva, is Afrike doma, ino je na zesarjovim domu imenitno flushbo imel, pa je tudi Bogu svesto flushil. Pontizjan jima je marsikako novizo povedal, potler sazhne govoriti od s. Antona, kteri je na Egiptovskim v' pufhavi sveto shivel; veliko jima je povedal od njegoviga svetiga shivljenja, ino od neisrezheniga shtevila drugih pufhavnikov. Sadnizh pravi, de sta dva zesarjova slushabnika, kader sta shivljenje s. Antona pufhavnika flishhala, na naglim vse popustila, ino se v' pufhavo podala, de bi sanaprej ondi shivela.

Lej! pravi f. Avgufhtin, to nama je Pontizjan perpovedoval, ti pa Gospod! si hotel tazhal, ko nama je on pravil, mene meni pokasati, deflih se jest nisim hotel viditi; jest sim se namrezh v' stran obrazhal, de bi ne bil sam sebe vidil, ti si pa tako storil, de sim jest povsot, kamer koli sim se oserl, le sam sebe vidil, ino se nisim mogel vbrantiti, de bi ne bil sposnal, koliko napazhniga, sprideniga, omadeshovaniga, pomankliviga, koliko smradlivih ran je bilo na meni. Ti si meni mojo hudobijo prav pred ozhi postavil, sato de bi jo bil jest bolj vidil, ino bolj sovra-shil. Kolikajn bolj sim tiste ljubil, kteri so se popolnoma v' tvojo flushbo podali, de bi per tvoji sveti gnadi sdravilo sa svojo bolesni nashli; tolikajn bolj sim, kader sim sebe s' njimi meril, sam sebe sovra-shil ino studil, sato ko sim she pred veliko letmi sazhel modrost ljubiti, pa sim vender she toliko zhasa odlafhal svetu odpo-vedati se, de bi h' tebi, moj Bog! ki si vezhna modrost prishel. — Kader je Pontizjan govoriti nehal, je bilo moje serze vse nepokojno, ino vse oframoteno. Jest sim shel sam v - se. Ino koliko sim si ozhi-tal? s' mozhnimi spodbadki ino s' velikim ozhitanjem sim sam sebe budit ino perga-

njal, bres odlashtanja k' tebi, moj Bog! spreoberniti se. Ino vender se je moja volja she branila, ona se je mojemu opominovanju she vselej soperstavila; ino ona se je bolj bala svojim hudim navadam mejnike staviti, kakor pa umreti.

Med tem mojim snotrajnim vojskovanjem se obernem k' Alipju, ino murezhem s' velikim snotrajnim nepokojam: Kaj midva delava? Ali si flishal? (kaj nama je Pontizjan povedal.) Nevedneshi gredo ino kraljestvo boshje v' posest dobivajo, midva sva pa per vsi svoji uzhenosti vender nespametna. Lej! kako se v' mesu ino kervi valjava. Kaj se bova sato framovala po Gospodovi poti hoditi, ker so uni she pred nama po nji fhli? Raji se sato framujva, ker she toliko serzhnosti nimava, de bi sa njimi fhla.

Nepokoj mojiga serza me je vlekel navert, kteri je bil sraven hishe; ondi fim se vsedel, fim bil sam na - se grosno nejevoljin, ker fim se branil tebi, moj Bog! se podvrezhi, deslih so mi vse mozhi moje dushe s' enim glasam upile, de morem h' tebi iti. H' tem tedaj ni bilo treba ne zholna, ne vosa, ne nog. H' tebi, moj Bog! priti zhloveku (sunaj tvoje svete gnade) drujiga ni potreba, kakor de le hozhe h'

tebi iti; tode more s' vso voljo možno hoteti, ne pa le slabo ino le na pol. Tako slaba ino na pol ranjena volja se le sama s' saboj vojskuje s' mnogim nagnenjem, ktero jo semtertje paha, eno jo povsdigne k' nebesam, drugo jo nasaj na semljo potegne.

Avgushtin je sizer sdaj pravizo ali Boga bolj ljubil kakor sperviga, kader se je njegovo spreobernenje sazhelo, pa jo je vender she le na pol, ali s' polovizo svoje volje ljubil. Nisim popolnoma pervolil, pravi s. Avgushtin, pa tudi nisim popolnoma odrekel. Confess. L. 8, c. 10. Ravno tako je tudi greh le na pol ali s' polovizo svoje volje sovrashil, satorej se mu she ni odpovedal. Sato je bila v' njem taka vojska, ktera mu je serze ranila.

V' tej vojski, pravi s. Avgushtin. L. 8, c. 11. sim bil sam na - se veliko bolj hud, kakor sim bil dosihmal, sato sim se v' svojih ketnah valjal ino trudil, de bi jih bil rastergal; one so bile she sizer tanke kakor nit, pa so me vender she dershale. Vczhkrat sim sam per sebi rekel: Bersh, she to minuto se morem k' Bogu verniti. Moje serze je shlo sa mojimi besedami ino vzhasih sim mislil, de bom ref v' djanji spolnil, kar sim s' jesikam rekel, pa ven-

der nisim storil, kar sim rekel, pa tudi v' bresen svojiga stariga nagnenja nisim padel. Jest sim ostal tako rekozh na kraji bresna, ino po tim, ko sim si ondi pozbil, de sim spet sapo povsel, sim se spet sazhel upirati ino truditi, ino kader sim smirej bolj in bolj na kvishko shel, sim mislil, de sim she do zilja ino konza prishel, po kterim sim hrepenel; pa she do njega dosezhi nisim mogel, ker she nisim terdno sledenil smerti umreti, shivljenju pa shiveti. Greh, kteriga sim bil navajen, je imel zhes-me vezhi mozh, kakor pa zhednost, ktere she nisim bil navajen.

Potler je s. Avgusthin slishal v' snotrajnim svojiga serza od ene strani filno vablenje mesenih strast, ktero so ga k' sebi nasaj vabile ino mu s' slabim ino umirajozhim glasam rekde: Sdaj nas tedaj ti mislish sapustiti? Od dosihmal ti tedaj ne bomo vezh flushile? Od dosihmal tedaj ne bosh tega in tega nikoli vezh smel storiti? Od druge strani je pa slishal framoshlivo vablenje zhistosti, ktera mu je roko podajala, mu bres shtevila veliko ljudi sleherniga spola ino sleherne starosti okrog sebe pokasala ino mu rekla: Kaj ti ne bosh mogel tega storiti, kar so uni ino une storili, ki jih tukaj vidish? Ali so uni sami is sebe

to storili, ali niso le s' pomozhjo boshjo tega storili? Bog mene (zhisto!) ljudem da. Sakaj se ti sam na - se sanaslah? Kdor ni - ma drugiga pomozhnika kakor sebe, je bres pomozhi. Vdaj se v' boshje narozhje, ino potler bodi bres skerbi ino strahu, Bog se ti ne bo umaknil, ino te ne bo pusti pustil. Podaj se s' saupanjem v' boshje roke; Bog te bo sprejel, ino te osdravil. Potler se je Avgushtin sam sebe framoval, fram ga je bilo nezhisto noterdajanje svojiga mesa poslushati, ino je serzhno shel, de bi svoje meso s' ojtrosijo v' flushnost spravil, se nezhimernimu veselju sveta odpovedal, ino de bi tisto zhisto veselje ushival, ktero se le v' flushbi boshji ino v' svestim spolnovanji sapoved boshjih ushiva. V' tej vojski med duham ino med mesam, med gnado boshjo, ktera je Avgushtina k' novimu shivljenju klizala, ino med sastaranimi, pregreshnimi navadami, ktere so ga nasaj dershale (perdershovanje) ino mu branile, se je mozhin vihar vsdignil, sa katerim je zel potok sols perderl. Avgushtin se tedaj lozhi od Alipja, ino gre v' samotin kraj, sato de se ondi loshej joka, ino ondi, pravi sam s. Avgushtin, ondi sim se vlegel pod figovo drevo, sim se milo jokal, solse so mi kakor

potoki po obrasu tekle, ino ti, moj Bog! fi jih v' prijetno ino dopadljivo darituv vsel. Takrat sim ti rekel: Kako dolgo zhasa Gospod! kaliko zhasa se bosh she nad manoj jesil? Lepo te prosim, posabi na moje nek-dajne hudobije, kterih tesho nesrezhenoslo zhutim. Kako dolgo she porezhem: Jutri: jutri? sakaj ne prez sdaj? sakaj bi moja nezhistost sdaj ne nehala? Ko je s. Avgushtin tako govoril ino se s' sgrevanim serzam milo jokal, je slishal, kakor de bi kak otrok tako le prepeval: Vsami ino beri: Vsami, pa beri. Kader je to salslishal, je svoje solse vstavil, ino ker je te besede tako vsel, kakor bi ga Bog opominjal liste s. Pavla brati, ktere je v' tisti vert pernesel, toraj jih v' roke vsame, odpre ino najde lih te le nauke v' listu s. Pavla do Rimlanov, 13, 15 in 14. Hodimo poshteno kakor po dnevu, ne v' poshreshnosti ino pijanosti, ne v' nezhistosti ino nesramnosti, ne v' kregu ino nevoshlivosti, temuzh oblezite Gospoda Jesusa Kristusa. Na dalej, pravi s. Avgushtin, nisim hotel brati, pa tudi ni bilo treba, kader sim nam-rezh te besede s. Pavla prebral, se je v' moji dushi luzh perkasala, ktera jo je umirila ino mojo nestanovitnost v' naprejevsetju je sginila. Takrat je Avgushtin terd-

no sklenil ledik ostati ino vef Bogu slashi-
ti. Potler je Alipju pravil, kaj se mu je
sgodilo, ino obdva sta f. Moniki to veselo,
novizo porozhila, ktera se je nad spreob-
bernenjem svojiga sina nesrezhenno veselila.
To zhudno spreobernenje f. Avgushtina
se je sgodilo v' lejtü 386.

S. Avgushtin sam popishe, kako je
gnada boshja njegovo serze spreobernila,
rekozh: Dobrotlivi ino vsmileni Gospod!
ti si v' globoki bresen smerti, v' kteriga
sim jest padel, s' milostivim ozhesam po-
gledal, ti si me s' svojo vfigamogozhno ro-
ko is bresna ino globozhine pogubljenja,
ktero je bilo v' mojim serzu potegnü. Ino
to zhudno spreobernenje ktero si ti v' me-
ni storil, je bilo tako, de tega nizh vezh
nisim hotel ne ljubil, kar sim popred ho-
tel; ino de sim le to hotel, kar je tebi
dopadljivo. O kako naglo mi je bilo tako
prijetno ino veselja polno, tistimu nizhe-
murnimu ino nezhistimu veselju slavo dati,
kteriga sim se prej bal sgubiti, sato ko si
ga ti, kteri si edino pravo ino nar vezhi
veselje od mene isgnal, ino ker si ti, kteri
si prijetnisthi ino slajshhi, kakor vse veselje
namest njega v' me shel. Prez sim bil prost
od bodezhnih skerbi zhahtilakomnosti, bo-
gašva, meseniga veselja ino vfiga posem-

liskiga. Ino moje nar vezhi veselje je bilo s' taboj, moj Bog! se meniti, v' katerim sim najdel vso zhašt, vse bogaštvo, vse veselje ino svelizhanje.

Kader je bil s. Avgushtin tako spreobernjen, je prez vse vesi rastergal, ktere so ga na svet vesale, je shel is mesta na kmete v' samotin kraj, ino se je v' samoti s' branjem ino premishlovanjem svetiga pisma, ino s' molitujo k' s. kerstu perpravljaj, kteriga je 24. dan maliga travna v' lejtu 387 od s. Ambrosia prejel.

Is te povešti spreobernenja ino opravitzenja s. Avgushtina se treh refniz uzhimmo.

Perva refniza. Grefhnik, v' katerim so shelje poboljšhati ino spreoberniti se bres sadu, se snotrajni gnadi boshji ref soperstavi, ker so te dobre shelje gnada boshja, s' ktero ga Bog k' sebi vabi. To soperstavljenje proti noterdajanju s. Duha od drugot ne pride, kakor is grefhnikove volje, kteri svojo flushnost prav radovoljno ljubi. Takigrefhnik sastojn pravi, de se ne more hudiga yarovati ino dobro storiti. On le sato ne more, ker nezhe. Njegova nesmoshnost je vsa frajvoljna. Ravno te gnade, ktere so per njem nerodovitne, bi v' kakim drugim zhloveku, v' kte-

rim posheljivost tako slo ne gospodari, veliko sadu rodile. Tak gresniki naj se tedaj pred Bogam ponisha, namest de bi se isgovarjal; naj se f' svetim Avgustinam joka, sato ko se njegova volja Bogu sopeflavi. Gresnik! rezi f' prerokam Danielam: Tvoja, Gospod! je praviza, nashe pa je osramotenje oblizhja ... Gospod! vredni smo osramotenja, mi, nashi kralji, nashi poglavarji, ino nashi ozhetje, kateri so gresili. Ali tvoje, Gospod! nash Bog, je vsmilenje in persanashanje. Dan. 9, 7. 8. 9.

Druga resniza. Kader je gresnik od ljubeshi do pravize she nekoliko ginjen, je vender she flushnik greha; greha toliko ne sovrashi, kolikor je vreden sovrashen biti. On se ne odpove grehu, dokler ni sveta ljubeshi do pravize mozhnejshi od ljubeshi do greha; to je, gresnik se ne odpove grehu, dokler on Boga bolj ne ljubi, kakor pa rezhi, ktere mu v' greh flushijo, ino dokler Boga zhes vse ne ljubi. Pa res, tak zhlovek, kateri ni Jesusa Kristusa vreden, she tudi ni is flushnosti greha reshen, ino she ni k' Bogu spreobnjen. Jesus pa pravi, de ni njega vreden, kdor kako stvar bolj ljubi, kakor njega. Kdor ozheta ali mater .. fina ali hzher

bolj ljubi, kakor pa mene, ni mene vreden. Mat. 10, 37.

Bog nam v' zheterti sapovedi boshji veli staršhe ljubiti, zhe pa ni ljubesen do staršhev v' našim serzu manjšhi od ljubezni do Boga, ne moremo ne Jesufovi jogribiti, ne v' nebesa priti. Kolikajn manjšhe samore tak gresfhnik Jesufov joger biti, v' kterim je ljubesen fhe do kake druge stvari vezhi, kakor pa ljubesen do Boga? Tak gresfhnik, v' kterim pregresfhnaljubesen zhes ljubesen boshjo gospodari, je fhe smiraj flushnik greha, ako lih so v' njegovim serzu kaki sharki ljubezni boshje, kteri svete shelje v' njem pershigajo. Vse te svete shelje pregresfhnaljubesen v' njem sadufshi ino jih ob sad perpravi.

Tretja resniza. Kader se ljubesen do pravize ali do Boga v' gresfhnikovim serzu tako slo vterdi ino vkorenini, de vse druge ljubezni v' njem premaga, ino zhesnje gospodari, tazhaf gresfhnik greh *zhes vse*, to je, bolj kakor vse hudo tega sveta sovrashi ino zherti. Sdaj nima, kakor popred, le slabih ino bojezhnih shelja, de bi se grehu odpovedal, temuzh se mu v' resnizi odpove, mu ref slovo da, ino ga is vsiga svojiga serza isskene. On vlo prijasnost ino sveso f' krivizhnim svetam ra-

sterga, ino terdno sklène, novo shivljenje sazheti ino po poti boshjih sapoved svesto hoditi. On je sizer savoljo svoje slabosti v' velikim strahu, ino se slo boji; pa vender tudi terdno upa, de mu bo Bog, kteri mu je tako terdin ino svet sklep dal, tudi mozh dodelil ta sveti sklep v' djanji spolniti.

Kader greschnik tako delez pride, je spreobernjen, ino she perpravljen gnado opravizhenja skosi svete sakramente (ali skosi s. kerst, ali pa skosi s. pokoro) prejeti. Sa tem perpravlanjem, pravi Tridentinski sbor, pride opravizhenje. Delo opravizhenja zlo do tega zhasa ni dodelano. Zhe ima kdo she tako dobre shelje, zhe se slo joka, trudi, ino sam s' saboj ino s' svojim spazhenim poshelenjem vojskuje, zhe ga pa njegove mozhne hude strasti, ino pregreshne navade spet premagajo, je to gotovo snamnje, de tak greschnik she ni spreobernjen, temuzh de je she le na poti proti spreobernenju, ino lih ta misel, ko je na poti proti spreobernenju, mumore dati novo serzhnost, ino terdno upanje. Te perve snamnja shivljenja so velike ino obilne gnade, sa kterimi bodo she obilni shi prishle, zhe se greschnik neprenehama vojskuje, joka, sdihuje, ino vse svoje sau-

panje v' Boga slavi. Podaj se, je Avgustinu rekel snotrajni glas njegoviga serza, podaj se v' narozhje svojiga Boga, nizh se ne boj, on se ti ne bo ognil, ino te ne bo pustil pasti. Podaj se s' saupanjem v' njegove roke, on te bo rad sprejel ino osdravil.

§. 7. *Sad opravizhenja.*

Kako srezhen je gresnik, kteri je svesto po stopnjah k' opravizhenju hodil, ino s' gnado boshjo na konez svojiga popotovanja, to je, do opravizhenja prišel! Isneisrezhene hvaleshnosti more vse svoje shivljenje Bogu v' dar dati, ino vse svoje dushne ino telesne mozhi v' boshjo zhašt obrniti. Nikoli ne sme na svoj poprejshen nesrezhen stan greha posabiti. Tertulijan pravi: Zhe bomo manj mi na svoje grehe posabili, bolj bo Bog na-nje posabil. Nikoli ne sme gresnik nekonzhne milosti boshje ispred ozhi sgubiti, po kteri ga je Bog is blata njegovih pregreh potegnil, deslih je vezh tavshent gresnikov, kteri so morebit she manj, ko on gresili, v' njem popustil. S' tem je pa zhlovek Bogu nar hvaleshnisthi, zhe zeno, imenitnost ino shlahtnost opravizhe-

nja prav sposna, ino si na vso mozh persadeva, de bi to gnado vedno ohranil, zhe se is tega zilja ino konza v' dobrih delih smiraj bolj vadi, hudih perloshnost pa varije, se samote dershi, svete sakramente po vrednim prejema, ino sploh vse dolshnosti svojiga stanu do tanziga spolni.

Kakshin sad pa rodi greschniku opravizhenje? Opravizhenje zhloveka s' vsimi trejmi pershonami boshjimi sosebno sklenea. 1) Opravizheni zhlovek je med otroke boshje vset. Bog, pravi f. Janes, je tistim dal oblast otrozi boshji biti, kateri v' njegovo ime verijejo, kateri niso ne is kervi, tudi ne is volje mesa, ne is volje mosha, temuzh ki so is Boga rojeni. Janes. 1, 12. To pa ni prasno ime. Mi nismo le imenovani otrozi boshji, ampak smo tudi v' refnizi (otrozi boshji) tako veliko ljubesen nam je Bog skasal. I. list f. Janes. 3, 1.

Opravizheni zhlovek je ref le vset sa fina boshjiga, (kader je posinovljen) pa to vsetje je nesrezheno imenitnish, kakor je uno vsetje, kader namrezh zhlovek kaziga ptujiga otroka sa svojiga otroka vsame. Zhe ga zhlovek sa svojiga otroka vsame, mu ne da tudi svojiga nagnenja svoje natore ino svojih misel. Kader pa Bog zhloveka sa svojiga otroka vsame, mu pa

tudi da gnado, nagnenje, svete misli, svetiga Duha, ino fizer tako, de je opravi-
zheni zhlovek ref podoba boshja, tedaj
tudi ref sin boshji. Tega nass. Pavel uzhi
rekozh: Mi vsi, kateri s' odgernjenim obra-
sam svitlobo boshjo gledamo, bomo kakor
od Gospodoviga Duha od svitlobe do svit-
lobe ravno v' tisto podobo premenjeni. 2.
Kor. 3, 18. Lej! tukaj nam s. Pavel po-
ve, tako smo sa otroke boshje vseti; zhlo-
vek prejme boshjiga Duha per opravizhe-
nju, skosi nebesko spremenenje je podo-
ba svojiga Boga, kakor je bil Adam po bo-
shji podobi stvarjen. Is stanu perviga zhlo-
veka, to je, Adama nar loshej sposnamo
velko frezho opravizheniga zhloveka, de-
flih je nekak raslozhik med pravizo Ada-
ma, ino med pravizo skosi svete sakra-
mente opravizheniga zhloveka. Skosi sve-
te sakramente opravizheni zhlovek se nam-
rezh s' Jesusam Kristusam sklene; ino
pravizhnost sedajnih ljudi tudi nima tako
velikih ino dolgih mej, kakor pa pravizh-
nost v' nedolshnim stanu Adama. — Kaj je
tedaj bitje, ali natora boshja, ali kaj je
Bog? Bog je vfigavedozh, on je zhista lju-
besen. On ve resnizo, ker je sam vezhna
resniza; on ljubi svetost, ker je sam lju-
besen ino svetost. Bog je zhloveka stvaril,

mu um ino voljo dal, je njegov um s' sposnanjem reſnize, njegovo voljo pa s' ljubesnijo do ſvetosti napolnil, ino ravno to je bila v' nedolſhnim Adamu podoba boſhja, ſkosi to ſposnanje reſnize ino ſkosi ljubesen do ſvetosti je bil Adam Bogu podoben, ino je bil deleſhin njegoviga boſhjiga bitja. Vſe to tedaj zhlovek, kader iſ ſtanu greha v' ſtan pravizhnoſti pride, ſpet ſadobi. Savoljo greha je bil zhlovek otrok hudizha, ker je imel hudizheviga duha ino njegove miſli; je bil temu nesveſtimu angelu podoben, ker je po hudizhevo pred reſnizo ozhi ſapiral ino jo ſovraſhil; ino ker je po hudizhevo krivizo ino rasujſdanost ljubil, on je bil tedaj hudizheva podoba. Kader mu pa Bog ſpet nedolſhnoſt dodeli, raſſviti njegove ozhi s' luzhjo reſnize, ktera njegovo pamet re-di in ſhivi, njegovo ſerze s' ljubesnijo do pravize ino ſvetosti polni, ino ſtori, de ta ljubesen v' njem goſpodari. Ino potler je iſ taziga zhloveka tiſti novi zhlovek, kteriga ſmo dolſhni po opominovanji ſ. Pavla ſpet oblezhi; on je tiſti zhlovek, kteri je bil po podobi boſhji vſtvarjen, to je, kteri je bil v' ſtan podobnoſti s' boſhjo nato-ro, ſkosi njeno deleſhnoſt pravizhnoſti ino ſvetosti preſtavljen; on je ſadnizh tiſti zhlo-

vek, kateri se vedno po podobi svojiga stvarnika ponavlja. Efesh. 4, 23. ino Kolof. 3, 10. Ta podobnost s' boshjo naturo pa ni tako popolnoma, kakor je bila v' Adamu, kader je bil vsvarjen, ino kakor bo v' prihodnim shivljenji. Tma uma she ni vsa pregnana, hudo nagnenje volje she ni popolnim rasderto. Tode luzh, ktera opravizhenimu po poti sveti, uno tmo preмага, mu Boga vedno pred ozhi stavi, ga rasviti v' njegovih dolshnostih, ga s' lepoto zhednosti ino s' upanjem ino troshtam svete vere pase ino redi. Ravno tako je s' ostanki hudiga nagnenja, kateri so she vselej v' opravizhenim zhloveku; hudo nagnenje she ni mertvo, tode je svesano, krishano ino kakor s. Pavel pravi, perbito; dobro nagnenje, kteriga je gnada boshja v' greslniku oshivila, premaga, ino hudo nagnenje v' flushnost spravi, ker je zhlovek v' gnadi vterjen ino vkoreninjen. Ta je tiski imenitni stan, v' kteriga zhlovek sato stopi, ker je skosi opravizhenje med otroke boshje vset (je otrok boshji.)

Sposnaj tedaj, zhlovek! pravi s. Leon, svojo imenitnost, svojo visokost; lej! ti si boshje natore deleshin! Nikar tedaj svoje shlahtnosti ne omadeshuj, ino nikar se v' staro gerdobo greha ne podaj.

Shlahtnost opravizheniga zhloveka je ref grosno velika. Bodi si s he tako niskiga stanu, zhe si pa opravizhen, si vender otrok boshji. S. Jakop pravi: Ponishen brat se ima hvaliti v' svojim povikshanji. S. Jakop. 1, 9. On sizer nima visokih staršev, pa je is Boga rojen; on ni is imenitne, bogate hifhe, pa je ismed drushine Jesusa Kristusa ino je zlo njegov brat. Ino ravno to je drugi sad gnade opravizhenja.

2) *Opravizheni zhlovek je brat Jesusa Kristusa.*

Ker ima opravizheni zhlovek Boga Ozheta sa svojiga ozheta, je tudi tako frezhin, de ima Boga Sina sa svojiga brata, kateri se ne framuje, pravi s. Pavel, na svoje brate imenovati. List do Hebrej. 2, 11. Ni vezhi prijasnosti ino shlahte, kakor je shlahta med bratmi. Bratje imajo vse eden do drugiga; kaka zhasť tedaj ino kak dobizhek je sa opravizheniga zhloveka, de imata s' Jesusam Kristusam tako rekozh vse eden do drugiga! Kaka zhasť mu je, de ima pravize otrok boshjih! On je od Boga skosi Jesusa Kristusa ljubljen, ima pravizo do tiste zhasťi, ktero Jesus ushiya,

je erbizh nebeshkiga kraljestva ino soerbizh Jesufa Kristusa. Ob kratkim, opravizheni zhlovek je s' Jesufam tako slofkle-njen, de je s' njim le en Kristuf, kakor pravi f. Avgushtin. On je s' Jesufam le eno telo, Jesuf je njegova glava, opravizheni zhlovek pa Jesufov ud. Kakor je Bog svojiga fina Jesufa Kristusa od vekomaj v' odreshenika sveta isvoljil, ravno tako je tudi pravizhniga zhloveka isvoljil. Ker Bog svojiga fina ljubi, satorej ljubi tudi opravizheniga zhloveka v' Jesufu ino flosi Jesufa. Bog je Jesufa Kristusa od mertvih obudil, ga v' nebesa vsel, ino na svojo desnizo posadil; tako bo tudi naf od mertvih obudil, ino naf s' Jesufam na sedesh svoje zhasi posadil, ker v' shivim truplu udje niso od glave lozheni, ino ker so udje zhasi ino lepote svoje glave deleshni. S. Peter pravi: Nad vami to pozhiva, kar je hvale, zhasi ino mozhi boshje, ino njegov Duh. 1. Pet. 4, 14.

3) *Opravizheni zhlovek je tudi tempel svetiga Duha.*

Opravizheni zhlovek, kateri je savoljo opravizhenja otrok ino podoba nebeshkiga Ozheta, ino brat Jesufa Kristusa, fina

boshjiga, je sadnizh tudi tempel svetiga Duha. V' njegovi dushi sam s. Duh prebiva, je s' svojo posvezhijozho gnado v' njej, ino jo k' vsimu dobrimu nagiba. Njegova dusha je bila v' stanu greha prebivalše nezhišiga duha, je bila od njega nevidama obsedena. Med perpravljajem k' opravizhenju je bil s. Duh le skosi svoje noterdajanje v' njej, jo je k' dobrim delam napeljeval, pa s'he ni stanovitno v' njej prebival, pravi Tridentinski sbor. v' 14. seji 4 p. V' stanu gnade pa, po opravizhenji, s. Duh v' opravizhenim zhloveku stanovitno prebiva, ga k' dobrim delam perpravniga stori, ino je tako dolgo zhasa v' njem, dokler ga s' novim smertnim greham is sebe ne isskene. Karsheni otrok, kteri na Boga s'he ne misli, s'he nizh dobriga ne stori, ker s'he ni per pameti, pa ima vender s'he svetiga Duha v' sebi skosi posvezhijozho gnado boshjo, ktero je per s. karstu dosegel. Koliko bolj moremo to od odraszena misliti, kteri v' stanu posvezhijozhe gnade boshje shivi? Sveti Duh pa v' opravizhenim zhloveku ni bres dela. Ker je v' njem svoje prebivalše napravil, tudi ondi zhudin ino zhasit sad rodi.

Pervizh. Takimu opravizhenimu zhlo-veku je lohko dobre dela delati, ker ima sveta ljubesen, ki je v' njem, ali sveta navada Boga zhes vse ljubiti, lih tako mozh kakorfhino mozh imajo druge navade. Navada je nagnenje ali is mnogih enazih del sadobljena lohkota dushe, to ali to storiti. Torej je opravizheni zhlovek, v' kteriga je sveti Duh boshji navado svete ljubesni vlil, poln dobrih misel, dobrih she-lja, ino dobriga nagnenja.

Drugizh. S. Duh, kteri v' opravi-zhenim f' svojo gnado prebiva, vse njego-ve dela dobre, saflushne stori; s' vsakim she tako majhnim dobrim delam si nebesa flushi. Vera nas namrezh uzhi, de more biti zhlovek v' stanu gnade boshje, de si nebesa saflushi. Zhlovek sna fizer tudi popred dobre dela delati. Postavim, gres-hnik, kteri se k' opravizhenju perpravlja dobre dela dela, zhe tazhaf moli, se po-sti ali vbogajme daje. Mi ne smemo s' kri-voverzi rezhi, de so vse tiste dobre dela sami grehi, ktere zhlovek v' stanu greha stori. Tode take dobre dela, ktere zhlo-vek sunaj stanu gnade boshje dela, niso sa vezhno shivljenje saflushne; one snajo si-zer gresfhniku pomagati, de hitrejsfhi gna-do spreobernenja ino opravizhenja dose-

she. Nasproti pa, kader grešnik gnado opravizhenja došeshe, so pa vse njegove dobre dela sa nebesa saflushne. To mozh jim stan gnade da.

Tretjizh: Sveti Duh je opravizheni-mu zhlovenu, v' kterim s' svojo gnado pre-biva, kal vezhne zhaſti, saſtava svelizha-nja, ino zhaſtitiga od smerti vſtajenja. S. Duh tedaj ne ſtori ſamo, de ſo dobre de-la opravizheniga polne saflushenja sa ve-zhno svelizhanje, temuzh on mu je tudi s' svojim ſtanovanjem v' njem frezhna po-kuſhnja ino ſazhetik vezhniga veſelja. Sa-torej pravi Jeſuf Kriſtuſ, de ima (ne pra-vi, de bo imel, ampak, de ſhe ima) taki zhlovek, kteri va-nj veriſe, vezhno shiv-ljenje; ker shivljenje iſvoljenih v' nebefih je podobno, shivljenju pravizhniga na tem ſvetu. Shivljenje namrezh pravizhniga na ſemlji, ino iſvoljenih v' nebefih ni druji-ga kakor ljubesen, ali pa vshivanje ino veſelje nad Bogam ſkoſi ljubesen, to du-hovno shivljenje ſe tukaj ſazhne, ondi v' nebefih bo pa popolnoma. Ta ſazhetik te-daj, s' kterim pravizhni zhlovek Boga ſko-si ljubesen uſhivati ſazhne, je kal ino sa-ſtava njegove vezhne zhaſti ino frezhe. Bog, pravi ſ. Pavel, naſ je ſapezhatil, ino nam je dal v' naſhe ſerza ſaſlavo (ſvetiga) Du-

ha. II. Kor. 1, 22. Nikar tedaj ne zvihlajmo (ne dvomimo) pravi spet f. Pavel, Ta, kateri je Jesusa Kristusa od mertvih obudil, bo tudi vashe umerjzhe telefa oshivil savoljo njegoviga Duha, kateri v' vas prebiva. Riml. 8, 11. Kakazhaft je tedaj pravizhnimu, de je s' pezhatam tistiga kralja sasnamovan, kateri je kralj tistiga prelepiga nebeshkiga mesta; kako veselje mu more she sdaj delati, kader premisli, de bo nekda s' truplam ino s' dusho prebivavez nebeshkiga Jerusalema.

4) *Opravizheni zhlovek je she na tem svetu poln miru.*

De bote mir, kteriga vest spreobenjeniga ino opravizheniga greshnika ushiva, bolj ino loshej sposnali, bomo sadershanje Joshefovih bratov nekoliko premislili, kateri so svojiga prodaniga brata tako lepo sposnali ino se s' njim spravili. Mi jih v' treh raslozhnih dushnih stanah vidimo. V' pervim stanu Joshefa svojiga brata sovrashijo, so mu nevoshlivi, ino fklenejo, de ga bodo f' pota spravili; deflih ga ne umore, vender ga sato v' suho kapnizo vershejo, de bi v' njej lakote poginil; sadnizh ga ptujzam v' flushnost pro-

dajo. Ta je prvi stan, v' kterim so bili Joshefovi bratje proti njem. Nekoliko let posnejshi je Joshef na Egiptovskim prvi sa kraljam, tode njegovi bratje tega ne vedo. Brate lakota tare, vsdignejo se v' Egipt po shita, pridejo k' Joshefu, pa ga ne posnajo, de je njih brat. Joshef dela oistro s' njimi, ino ta oistrost jih persili, de sami v' se gredo, ino si svojo nekdamno pregreho ozhitajo. Na Joshefovo hudo shuganje jih strah prepade. Joshef dela s' njimi, kakor s' ogleduhi; pa jim tudi kaj dobriga stori, on jim je namrezh shito sapstojn dal, jim je dobro pojedno napravil; bratje pa vender ne vedo, is zhi-gave roke jim te dobrote gredo. Ta je njih drugi stan. V' tretjim stanu se jim vse rasodene, kar dosihmal niso od Joshefa vedili. Joshef namrezh ni mogel svojiga dobriga serza vezh sakrivati, on se jim rasodene, de je njih brat, sleherniga smed njih prijasno objame, ino ljubesnivo kushne, od veselja se joka, jim vklashe k' misi jest iti, jih tolashi, jim sagotovi, de jim je njih staro pregreho odpustil, jih spet sa svoje ljube brate sposna, ino jim spet da vse pravize bratovske ljubeshi.

Ta sgodba Joshefa ino njegovih bratov se lahko na Jesusa Kristusa oberne, zhigar podoba je bil Egiptovski Joshef.

Greshniki ravno po tih staneh ali stopnjah k' spoznanju Jesusa Kristusa ino k' opravizhenju gredo. Pervi stan, je stan greha; drugi je stan skušnje, ino tretji je stan sprave, ino miru, kateri is sprave s' Bogam isvira. Greshniki! v' stanu greha ste se soper praviga Joshefa, to je soper Jesusa Kristusa spuntali, niste hotli ne sa-nj vediti, ne s' njim se meniti, s' filo ste ga od sebe puhali, zhe lih niste njega, ste pa vender njegovo sveto postavo sovra-shili, sanizhevali ste njegove sapovedi, ino ste jih s' nogami taptali. — V' drugim stanu svet greshnike sapusti, lakota po pravih dobrotah jih mori, Bog jih snotraj omezhi, oni tedaj sazhno svojo revo zhutiti, se na vlo mozh trudijo, de bi is nje prishli, tode morejo veliko skušnjo pre-stati; morejo marsikak strah, marsikako sanizhevanje preterpeti, ino s' voljo prene-si, zhe dolgo zhasa k' opravizhenju ne pridejo. — Bog pa tazhal svoje delo do-dela; on dushe greschnikov s' svojimi gnadami napolni, de sami she ne zhutijo kdaj; on jim sizer ostudnost njih pregreh zhutiti da, jih savoljo svoje ojsre sodbe s' svetim

Araham navda, pa jih vender spet s' veselimi resnizami tolashi. On svoje namestnike tako vlada, de s' ojštrošjo ino s' krotkostjo, s' dobroto ino ljubesnijo s' njimi ravnaajo. Sadnizh pride veseli zhaš sprave, ino ta je njih tretji stan. Ljubesnivi Joshef se jim da sposnati: Jest sim Joshef, jim pravi, jest sim vašh brat, vašh odrešhenik, vašh Bog, ino vašh ozhe. Nikar se ne bojte; jest sim navse vaše stare hudobije posabil; shivite v' mojim ljubesnivim kraljestvu; vshivajte vse pravize svetih mešnizhanov, sedite k' moji misi, jejte moje meso, pite mojo kri; ino tako so greshniki s' Jesusam Kristusam, s' svojim bratom ino Bogam spet spravleni. Taki greshniki so zdaj polni veselja; frezho si vosihijo, de so otrozi Gospoda vsiga sveta, de so bratje Jesusa Kristusa, ino tempelni f. Duha; sdaj se nizh vezh ne boje; sdaj sami sebe, drushino, premoshenje, dušho ino telo, ino vse svoje pozbutke Bogu perporozhe, ino se podajo pod sladki jarm Jesusa Kristusa; svetu se odpovedo, Bogu flushijo, ino v' svojim snotrajnim neprenehama te vesele besede slifhijo: *Mir vam bodi*. Sdaj dušha opravizheniga zhlovelka nizh vezh ne zhuti grisenja vesti, sdaj ushiva mir ino pokoj, sato ko jo je Bog v'

pravizhnosti, ktera je sestra ino studenz miru, dobro ukoreninil. Pravizhnost ino mir sta se kushnila, pravi s. pismo. Dokler je bil greslnik v' stanu greha, je bila njegova vest vedno v' strahu, ino ta strah je med njegovo veselje grenkoto mešhal. Ker je hudobija bojezha, pravi modri mosh, sato se skosi lastno prizhevanje obfodi, ker nepokojna vest vselej vezh hudiga naprej vidi. Strah namrezh ni drusiga, kakor omamlenje (dushe,) ktera misli, de nima pomozhi; ino deslih je domishleno hudo samo na sebi manjsi, vender si (taka dusha) vezhi strah dela, ker sa teshavo ne vé, ktera ima zhes-njo priti. Modrost. 17, 10. S' pravizhnim pa ni taka; on v' Boga saupa, de so mu grehi odpushteni; njegova vest mu nobenih novih grehov ne ozhita, satorej srezhni mir ushiva; njegovo shivljenje, kteriga je v' flushbi boshji ino v' dopernashanji zhednost preshivel, mu stori lahko ino sladko spanje. Pripovisti. 3, 24. Njegova vest je v' miru, ker so njegove hude strasti premagane. Njegovo hudo nagnenje nizh vezh ne dela valov upanja ino obupanja, kakor popred, dokler je bil v' stanu greha: hudobneshovo serze je kakor shumezhe morje. Isai. 57, 20. Slushabnik bo-

shji pa nizh kaj taziga ne skufi; on je frezhin flushabnik pravize, sato je jarm hudih straš od sebe vergel; sdaj je kralj ino gospodar vliga svojiga nagnenja, ino vlih svojih pozhutkov. On fizer she ni prost od vliga vojskovanja, ima she marsikake skushnjave, ktere more premagati, tode on se vojskuje mirno ino f' premislikam; on si je premaganja svojih sovrashnikov tako rekozh svešt, sato ko ima Boga na svoji desnizi ino levizi. On pravi f' prerokam Davidam: Gospod je moja luzh, ino moja pomozh, koga se bom bal? Gospod je varh mojiga shivljenje, pred kom se bom tresel? Ako lih bi zela vojska meni nasproti shotorje postavila, se moje ferze ne bo balo. Ako lih bi boj soper mene vsal, bom v' temu (Gospodu) saupal; on me bo v' hudih dnevih f' svojim shotoram sakril, on me bo na skrivnim kraji svojiga shotora skril. Ps. 26. — Tudi snotrajni nepokoj savoljo srezhne ali nesrezhne vezhnosti takimu spokorniku vezh ne nagaja; deslih ne vè, ali je ljubeshni ali sovrashtva boshjiga vreden, vender ima upanje, de je smed prijatlov boshjih, sato f. Duh njegovimu duhu prizhuje, de je on otrok boshji. Verh tega tudi dobro vè, de samore she greshiti, she v' svoj

poprejſhin ſtan greha paſti, de ſhaz gnade boshje v' parſteni poſodi noſi, ktera ſe hitro raſbiſje; tode po prerokovo vſe ſvoje ſaupanje v' Goſpoda ſlavi, kterimu tako le pravi: Ti ſi moj Bog, moja ſrezha je v' tvojih rokah. Pl. 30, 15.

Jeſt tukaj ne govorim od tiſte previdnoſti boshje, ktera zlo v' zhaſnih rezheh nad pravizhnim zhuje, ino ga pokojniga ſtori. Sej piſhem kriſtjanam, ne pa Judam, kteri Bogu kakor najemniki le ſato flushijo, de bi od njega zhaſno ſrezho ſadobili. Bog tudi ni nikoli obljubil, de ſe bo dobrim kriſtjanam vſelej ſhe na tem ſvetu dobro godilo, temuzh ſhe vezhkrat perpuſti, de njegove nar ſveſtejſhi flushabnike neſrezhe zheſ neſrezhe ſadevajo. Pa verh vſih tih reſniz vender le ſmem rezhi, de Bog ſoſebno ſa pravizhne ſkerbi, ino ſ' ſoſebno previdnoſtjo nad njimi zhuje. On jim da ſrezho per vſim djanji ino nehanji, ako je taka ſrezha ſa njegovo zhaſt, ſa mir zerkve, ali pa ſa ſvelizhanje pravizhnih potrebna. Zhe pa vender Bog kaſiga pravizhniga ſ' mnogimi nadlogami ſkuſha, zhe mu revſhino, vboshtvo, ſanizhevanje ino preganjanje poſhilja, zhe ga lih v' krishih ino teſhavah tizhati ino ſdihovati puſti, mu pa veliko gnado

poterpeshlivoſti da, de vse ſluſhnjave voljno ino ſlanovitno preſtoji, ino s' veſeljam terpi. Tako tedaj pravizhnimu nobena rezh njegoviga ſnotrajniga miru ino pokoja veſti ne odvſame, naj ſe mn godi, kakor hozhe.

5) *Opravizheni zhlovek je poln troſhta ino veſelja.*

S' miram veſti ſe ſdruſhi tudi veſelje. Jeſt pa tukaj od tiſtiga ſnotrajniga veſelja govorim, ſ' kterim Bog duſho ſpreobrnjeniga ino opravizheniga greſhnika napolni. Tako veſelje je Bog po preroku Isaiju obljubil rekozh: Vſi ſhejni pridite k' vodam, ino kteri dnarjev nimate, hitite, kupite ino jejte; pridite ino kupite bres dnarjev, ino bres vse menje vina ino mleka --- ino vaſha duſha ſe bo s' veſeljem obredila. Isai. 55, 1. Svoje ſluſhabnike popeljem na ſvoj ſveti hrib, ino jih bom rasveſelil v' hiſhi ſvoje molitve. Isai. 56, 7. Ino Goſpod vojsknihi trum bo na tem hribu vſim ljudſtvam napravil goſtovanje maſtnih jedi, goſtovanje dobriga vina, nar maſtnejſhiga muſka, nar zhiſtejſhiga vina. Ino bo na tem hribu raſtergal ves, ſ' ktero ſo vse ljudſtva ſveſane, ino oſnovo, kte-

ro je zhes vse narode nasnoval. — Ino ti-
 sti dan se porezhe: Glejte! ta je nash Bog,
 zhakali smo ga, ino naf bo refhil; ta je
 nash Gospod, dolgo smo ga zhakali, ve-
 selili se bomo, ino bomo prav veseli sa-
 voljo njegoviga odrefhenja. Isai. 25, 6.
 Pa ref kaj sadobi grefhnik per svojim spre-
 obernenji in opravizhenji? Gnado boshjo.
 Bog je nar bolj popolnoma bitje ino zilj
 ino konez, po katerim je zhlovek hrepene-
 ti dolshan, torej je Bog zhlovekova nar ve-
 zhi frezha. Kader se tedaj neumne ino
 pregrefhne ljubeshni do stvaru snebi, ino
 v' svojim serzu sveto ljubeshen boshjo zhu-
 ti, sakaj bi nek ne bil vesel ino sadovo-
 ljin? Ker pa Boga ljubi, pa sraven njega
 tudi vse ljubi, kar je boshjiga, torej lju-
 bi postavu boshjo ino zhednost; on zhed-
 nosti sato dopernasha, ker jih ljubi, ino
 jih sato ljubi, ker so ljubeshni vredne. Ali
 tak zhlovek ni vesel, sadovoljin ino fre-
 zhin, kteri vse ima, kar ljubi ino kar ga
 veselji? Opravizheni zhlovek sizer ne ob-
 zhuti vselej taziga veselja nad zhednostjo,
 temuzh Bog vzhafih perpušti, de tak zhlo-
 vek bres ajfra do dobriga, bres troshta
 v' nekaki duhovni suhoti shivi, pa gaven-
 der Bog tako vlada, de je opravizheni
 grefhnik vender tudi v' svoji suhoti, ino

f' svojim slanam tako sadovoljin, de ga sa vso zhasno frezho ne da; v' notrajnim njegove dushe vender mir ino trosht prebivata, sato ko tak zhlovek v' flushbi boshji she smiraj svojo naj vezhi frezho najde. Sraven ljubesni boshje, ktero opravizheni zhlovek vshiva, mu she gnade boshje veselje delajo, ktere mu je Bog po svoji neskonzhni milosti dodelil. Spomni se strashniga bresna svoje rasujsdanosti, v' kterim je leshal; vidi toliko gresnikov, kteri niso hudobnisthi od njega, ktere je pa vender Bog po svojih nesapopadljivih sklepih v' njih pregrehah popustil; premishluje stopinje, pokterih ga je gnada boshja peljala, f' ktero mu je Bog bres njegoviga saflushenja naproti prishel; premishluje tisti boshji glas, kteriga je pred svojim spreobernenjem in opravizhenjem v' svojim notrajnim slishal, ino kteri ga je ispanja njegovih pregresnih navad isbudil; velikrat misli na tiso ljubesnivo in dobrotlivo roko, ktera ga je vodila, podpirala, opirala, ino na poti svelizhanja nosila, ino zlo k' frezhni spravi s' Bogam perpeljala. Is premishlovanja vlih tih ino tazih dobrot ino gnad boshjih se v' opravizhenim zhloveku velika hvaleshnost proti Bogu vname, is ktere velik trosht ino ve-

liko veselje isvirata. On pravi f' svetim Pavlam: Bogu bodi hvala sa njegov nei-srezeni dar. 2. Kor. 9, 15. Hvaleshnost proti Bogu v' njem toliko sadovoljnost, ino toliko veselje rodi, de se ne dašta popisati, ampak le v' serzu zhutiti. To veselje je tista skrita mana, ki je v' skrivnim rasodenji obljubljen; tisti dragi beli kamen, tisto novo imé, zhigar prijetnost ino sladkost le on obzhuti, kteri ga dobi.

8) *Lastnosti gnade opravizhenja.*

a) Gnada opravizhenja je nesaflushen dar boshji.

Bog gresznika po svoji neskonzhni milosti is smerti k' shivljenju perpelje. Ino to gnado on gresznikom savoljo neskonzhniga saflushenja Jesusa Kristusa, svojiga ediniga sina skasuje. Per opravizhenji gresznika med gnadami ne moremo raslozhka delati, ino rezhi: Bog je ta dar greszniku sastojn dodelil, uniga (tega) je pa gresznik saflushil. Vsi darovi, vse gnade, f' perviga do sadniga, od vere, ktera je sazhetik opravizhenja, do ljubeshi boshje, ktera je od svetiga Duha greszniku dana, vse te gnade so dar zhiste milosti in dobrete boshje. Tridentinski sbor pravi:

Sato pravimo, de smo saštojn opravizheni, ker gnade opravizhenja nobena tih rezhi ne saflushi, ktere se pred opravizhenjem sgode, ne vera, in ne dela; zhe je nam-rezh (opravizhenje) gnade, she ni isdél, fizer, kakor lih ta apostel pravi, bi gna-da gnada ne bila. Trid. sbor v' sej 6. 8. p. Jas pa ne rezhem, de bi perva gnada ne mogla kake druge gnade f' saboj perpe-ljati; sej je Bog svoje dari tako med saboj fklenil, de tak zhlovek, kteri pervo gna-do dobro v' svoje svelizhanje oberne, kma-lo drugo, tretjo, zheterto i. t. d. gnado sadobi. Pa je vender le ref, de so nam vse te gnade le saštojn, bres nashiga sa-flushenja dane, ino de so v' sazhetku, ka-kor tudi same na sebi sgol nesaflushen dar boshji, ker je zhloveku perva gnada she popred dana, preden on samore kaj do-briga misliti, sheljeti, moliti, ali pa kaj dobriga storiti in per Bogu kaj 'saflushiti, ino ker more zhlovek le Bogu perlastiti, in ga sahvaliti, kader gnado boshjo v' svo-je svelizhanje oberne.

b) Gnada opravizhenja sna v' opravi-zhenim zhloveku smiraj obilnisthi perhaja-ti, ali rasti.

Kader pravim, de pravizhnost v' o-pravizhenim spokorniku raste, le to ho-

zhem rezhi, de namrezh ljubesen boshja v' njem raste. Popolnamost pravizhnosti se namrezh po popolnamosti ljubeshni meri. Sazhetik ljubeshni, pravi f. Avgufhtin, je sazhetik pravizhnosti; zhe je obilnisthi ali vezhi ljubesen, obilnisthi in vezhi je tudi pravizhnost; zhe je ljubesen velika, je tudi pravizhnost velika; popolnoma ljubesen, je popolnoma pravizhnost. S. Avg.

Tridentinski sbor naf lepo uzhi, kako ljubesen ino pravizhnost v' spokorniku rastete, in se obilshate. Sveti sbor pravi: Tako tedaj opravizheni (spokorniki) kteri so prijatli in flushabniki boshji postali, gredo is zhednosti v' zhednost, ino se, kakor apostel pravi, od dne do dne ponovljajo; to je, oni tarejoude svojiga mefa, in jih dajejo v' oroshje pravize v' posvezhenje, ter skosi spolnenje boshjih ino zerkvenih sapoved v' tej skosi Kristusovo gnado sadobljeni pravizi, s' pomozhjo vere v' dobrih delih rastejo, in pravizhnisthi perhajajo, kakor je pisano: Kdor je pravizhen, bodi she pravizhnisthi, in kdor je svet, bodi she svetejshhi. Skriv. rasodenj. 22, 11. Ino spet: Ne framuj se do smer-ti v' pravizhnosti rasti (ali se opravizheva-ti.) Sirah. 18, 22. Ino spet: Vidite, de bo zhloyek is del, ino ne samo is vere o-

pravizhen. Jak. 2, 24. Sa to pomnoshenje pravizhnosti pa sveta zerkuv profi, kader moli: Daj nam Gospod! pomnoshenje vere, upanja, ino ljubesni. Trid. sbor. S. 6. c. 10. — Is tih besedi Tridentinskega sbora se dveh rešnih uzhimo; pervizh de je pomnoshenje ljubesni lih tako dar boshji, kakor je sazhetik ljubesni, sato ko zerkuv k' Bogu moli: Daj nam pomnoshenje ljubesni; kakor tudi moli: Vli v' nafhe serza ogenj tvoje ljubesni. — Drugizh se uzhimo, de se ljubesen mnoshi, in popolnoma perhaja skosi gorezho molituv, skosi trenje ali satiranje pozhutkov, skosi spolnenje boshjih in zerkvenih sapoved, in skosi vse dobre dela, ktere zhlovek v' duhu vere dela, ali pa kterim vera pred Bogam mozh in zeno daje, ino skosi ktere se shiva vera rasodeva.

c) Opravizheni zhlovek samore gnado opravizhenja s' smertnim greham spet sgu-bit.

To shalofno rešnizo nekteri sgledi is s. pisma poterdijo. Kralj David, postavim, je bil pred preshestvanjem pravizhen ino mosh po volji boshji. S' svojima grehama preshestvanja in vbijanja je pa stan pravizhnosti in svetosti sgubil. — S. Peter je bil pravizhen, preden je Jesusa Kristu.

fa satajil, ker je bil is shtevila njegovih apostelnov, katerim je Jezus per sadni vezherji rekel: *Vi ste zhisti*; on je sizer sraven perstavil, *pa ne vfi*, to de s' sadnimi besedami je Jezus le Judesha Ishkarjota mislil, kteri ga je potler Judam isdal. Torej ne moremo rezhi, de bi s. Peter s' krivo persego ino s' satajenjem Jesufa Kristufa stanu pravizhnosti ne bil sgubil.

S. Pavel pravi korinzhanam: *Ali ne veste, de ste vi boshji tempel, in de sveti Duh v' vas prebiva?* Taki ljudje so gotovo pravizhni, kteri so boshji tempel, in v' kterih sveti Duh prebiva. Pa vender s. Pavel sposna, de samorejo taki ljudje pravizhnost sgubiti, in se vezhno pogubiti, satorej pravi na dalej: *Ako bo pa kdo boshji tempel k' nezhafti storil, (omadesheval) tega bo Bog konzhal.* Ker boshji tempel je svet, kteri ste vi. 1. Kor. 3, 16.

Tempel boshji tedaj samore omadeshevan, in s' smertnim greham ofkrunjen biti, torej tisti, ki je bil pravizhen, po omadeshevanim tempelnu boshjim ni nizh vezh pravizhen, sato ko s. Pavel pravi, de ga bo Bog kakor omadeshevavza svojiga tempelna konzhal, in pogubil. S. Pavel tudi v' listu do Hebrejzov v' 6. p. 4. v

govori od takih ljudi, kateri so keršno nedolshnost napravili; torej so tudi tisto pravizhnost sgubili, katero so per s. kerstu dobili.

Kaj pa je vrshoh, de zhlovek sadobljeno pravizhnost spet spravi?

1) Nevednost in posheljivost, kateri ste nar vezhi studenzi greha. Nashe pregrehe namrezh nar bolj od tod isvirajo, ker svojih dolshnost ne sposnamo, ali pa ker jih sizer sposnamo, pa se nam bolj perleshe po nashim hudim nagnenji, kakor pa po sposnani refnizi shiveti. Zhlovek pa tudi po svojim opravizhenji ni popolnma refhen ne od nevednosti pameti, ne od nagnenja k' hudimu.

2) Hudizheve skufhnjave, ktere se so per pravizhniga vedno vojskujejo.

3) Isgledi in navade spazheniga sveta, kateri so naukam s. evangelija naravnost nasproti, ino kateri nashe serze slo na-se vlezhejo.

4) Vedna potreba gnade boshje, katero nam pa Bog lahko odrezhe ali savoljo kake nesvestobe, ali savoljo lenobe, sosebno savolo lenobe v' molitvi, od ktere tudi pravizhni niso prosti, ali pa savoljo drugih grehov.

5) Sdajni stan nashe volje, ktera je v' prizhejozhim shivlenji nestanovitna in se rada spreminja. Ona ni na dobro, na zhednost nikoli tako terdno navesana, de bi je ne mogla sapustiti, in se k' grehu verniti. Le v' nebesih bo stanovitna, in v' ljubesni nespremenljiva, sato ko bodo skosi posestvo neskonzhne dobrote vse njene shelje ispolnjene.

d) Zhlovek, kteri je gnado opravizhenja s' smertnim greham sgubil, jo samore skosi resnizhno pokoro spet sadobiti.

Tudi to resnizo David in s. Peter s' svojim isgledam poterdita; oba je resnizhna pokora v' stan pravizhnosti nasaj perpeljala, is kteriga ju je greh pahnil. Nezhisti Korinzhan je gotovo per s. kerstu sadobljeno nedolshnost s' greham nezhistosti sgubil. Sato ga je s. Pavel od opzhestva pravovernih lozhil. Po njegovim poboljšhanji ga je pa spet v' drushno pravovernih vsel. Pa bi ga s. Pavel gotovo ne bil spet med verne vsel, ko bi bil mislil, de nezhistniku ni vezh pomagati, de mu je pokora nepotrebna, in de mu ni mogozhe, gnado opravizhenja spet sadobiti. — Te dve resnizi, de se namrezh gnada opravizhenja samore sgubiti, ino spet s' pokoro sadobiti, ste per preroku Ezechjelu nar

bolj na tanto raslosheni. Onda sam Bog tako le govori: Ako krivizhnik zhes vse svoje storjene grehe pokoro stori, in vse moje sapovdi dopolni, in prav in po pravizi dela, bo gotovo shivel, in ne bo vmerl. Na nobeno njegovih storjenih hudobij se ne bom spomnil; savoljo svoje pravize, ktero je delal, bo shivel. Hozhem mar smert hudobniga, rezhe Gospod - Bog, ali nezhem veliko vezh, de se od svojih hudih del preoberne, in shivi? Zhe pa pravizhni od svoje pravize odstopi, in po vseh gnusobah, ktere je hudoben delati navajen, hudobijo dela, bo mar shivel? vse njegove pravizhne dela, ktere je storil, bodo posabljene; savoljo nesvestobe, ktere je kriv, in savoljo svoje pregrehe, ktero je storil, savoljo teh bo vmerl. Ezech. 18, 21 — 24. Tukej Bog vsem gresnikam odpushtenje grehov oblubi, zhe se resnizhno spreobernejo. Bog nobeniga gresnika, bodsi she tako velik, ne lozhi od gnade opravizhenja, zhe le gresnik stori, kar Bog od njega imeti hozhe, to je, zhe se gresnik resnizhno poboljsa, in se v' duhu pokore k' Bogu verne, ker Bog res od gresnikov drusiga nezhe imeti, kakor resnizhno spreobernenje in pravo pokoro.

Tudi katoljšhka zerkuv je prez od sa-
zhetka kerfhanstva gresnikam pokoro na-
kladala, jim sapovedovala kdaj, in kako
naj jo delajo, je vkasovala spokorne dela
in molitve; je sama nad njimi molila, in
roke na-nje pokladala, jih je od njih gre-
hov odvesovala. Zhimu bi bile vse te re-
zhi, ko bi zerkuv ne bila verovala, de
samore gresnik s' greham sgubljeno gna-
do opravizhenja s' resnizhno pokoro spet
sadbosti?

Ref je fizer, de je katoljšhka zerkuv
gresnika le enkrat v' zelim shivlenji k'
ozhitni pokori spuštala. Pa ona je s' njim
le is modrosti tako delala, ker se je bala,
de bi prevelika mehkota ljudi prevezh
predersnih ne storila, in de bi se greha
savaljo predersnosti po svoji mozhi ne va-
rovali. De bi sdravilo, pravi f. Avgust-
tin, bolnikam ne bilo sanizhlivo, ktero to-
likanj bolj sdravi, kolikajn manj ga bol-
nik sanizhuje. Zerkuv je bila vshe takrat
dobro preprizhana, de vrata nebeshke mi-
losti takim gresnikam niso saperte, ako
lih jim ona *ozhitno pokoro* le enkrat dela-
ti perpušti. Ino zhe si lih so sveti uzheni-
ki takim gresnikam sveto odveso in svete
sakramente odrekli, vender so jih nepre-
nehama opominjali, de ne smejo nad mi-

lošijo boshjo obupati, temuzh 'de morejo s' resnizhno pokoro in s' vrednim sadam pokore boshjo jeso tolashiti. Zerkuv tudi ni mislila, de ona nima oblasti od vsakorshnih grehov odvesati, fizer bi ne bila Novazjanov, kteri so ji to mozh odrekli, od pravovernih katoljšhkih kristjanov lozhila.

e) Gnada opravizhenja je per veliko opravizhenih stanovitna in obstojezha.

Nekteri sedajnih kristjanov mislijo, de je stan gnade boshje tako spremenljiv ino neobstojezh, de se zhlovek lahko velikrat od pravizhnosti h' grehu in od greha spet h' pravizhnosti prestopa; de Boga s' greham shali, pa ga bersh spet s' pokoro, ali pa s' sadobljeno odveso potolashi, de tedaj v' greschnikovim serzu nekoliko zhasa Bog gospodari, nekoliko zhasa pa hudizh, sa Bogam hudizh, sa hudizhem pa Bog, ino de se toliko zhasa eden drusiga preganjata, de se sadnizh Bog greschnikove dushe in greschnikoviga serza, katero mu je bilo she tolikrat vseto, v' sadni bolesni skosi svete sakramente sa vse vezhne zhase polasti. Nekteri mislijo, de je gnada opravizhenja savoljo zhloveshke neisrezhene slabosti, kteraispoerbaniga greha isvira, zlo tako sploh nestanovitna ino neobstojezha, de jo vsi opravizheni in fzer

velikrat sgube; milost boshja pa spet tako neskonzhna, de gresnik po svojim dopadajenji, kader koli hozhe, in kolikorkrat se njemu poljubi, spet nove gnade is nje sajema.

Tem smotam ino krivim naukam hozhem sdaj is svetiga pisma, is svetih uzhenikov katoljske zerkve in is nashiga lastniga serza take resnize nasproti postaviti, is kterih bote lahko sklenili, de gnada opravizhenja vezhi del ni tako nestanovitna neobstojezha, kakor uni mislijo, temuzh de jih veliko opravizhenih v' njej stanovitno ostane.

Zhlovek fizer samore, kakor smo sgoraj vidili, gnado opravizhenja sgubiii, ino kader jo je sgubil, jo samore spet sadobiti. Te dve resnizi ste v' nashi sveti veri tako vterjeni, de ju nihzher ne more ovrezhi. To de is tih dveh verskih resniz vender ne smemo skleniti, de je prestop is greha v' pravizhnost, in is pravizhnosti v' greh, ino spet is greha v' pravizhnost tako splohin, tako lohak, in tako v' zhlovekovi oblasi, kakor nekteri ljudje mislijo.

Bolj ko se s' duham nekdajniga kerhanstva sosnanim, bolj se preprizhamo, de noben sapopadek boshjimu velizhastvu, mozhi ino svetosti svetih sakramentov, ino

natori zhloveshke volje ni bolj nasproti; kakor je ta sapopadek, ako misliš, de sploh kristjanovo shivljenje ni drusiga, kakor prasno prestopanje is stanu greha v' stan pravizhnosti, de je slehern kristjan danes v' gnadi, jutri pa v' grehu; danes na dushi shiv, jutri pa na dushi mertuv, pojutrisnim pa spet shiv, ino tako nadalj. Katolishka zerkuv je od takih ljudi, kateri so nektore snamnja opravizhenja pokasali, pa vender bersh v' nove smertne grehe padli, vselej sodila, de gnade opravizhenja she prav dosegli niso.

a) Premislimo, kako pravizhnost je Bog ljudem nove savese dati obljudil, ino kako pravizhnost so Jesusino njegovi apostelni osnanovali. Bog per preroku Jeremiju tako le govori: Glejte, pridejo dnevi, rezhe Gospod, ino bom s' Israelovo hisho, in s' Judovo hisho novo saveso naredil. Ne kakorshna je bila savesa, ktero sim v' njih ozhetmi storil na dan, kader sim jih sa roko prijel, de sim jih is Egiptovske deshele ispeljal, ktero saveso so oni overgli, ino jas sim zhes-nje (ojstro) gospodoval, rezhe Gospod. Ampak ta bo savesa, ktero bom storil s' hisho Israel po tih dneh, rezhe Gospod: Mojo poslavo bom v' njih oferzhje dal, in jo v' njih serze sapisal,

ino jas bom njih Bog, in oni bodo moje ljudstvo. Jerem. 31, 31. Tim bom dal edino pot, de se me bodo vse dni bali... bom moj strah v' njih serze dal, de od mene ne odstopijo. Jerem. 32, 39. Per preroku Ezechjelu Bog pravi: Zhišto vodo bom na vas islil, ter bote od vsih svojih nezhednost ozhišteni... Novo serze vam bom dal, ino noviga duha bom med vas poslal, vsel bom od vashiga mesa kamnato serze, in meseno serze vam bom dal. Mojiga duha bom med vas poslal, ino storil, de bote po mojih sapovdih shiveli, in moje povelja ohranili ino storili. Ezech. 36, 25. Kdor v' tih obljubah boshjih nezhe take gnade opravizhenja sposnati, ktera spokornike v' pravizhnosti vezhi del stano vitne dela, svoje ozhi prav na lash pred ljuzhjo resnize satisfne. Nova saveza, ktero Bog tukej obljubi, se od stare saveze v' tem raslozhi, de so Judje vezhi del staro savezo prelomlovali, tisti pa bodo vezhi del Bogu svešti, kateri bodo nove saveze deleshni, ker bo Bog svojo postavo v' njih serze sapisal, ker bodo njih grehi isbrisani, ker bo Bog njih Bog, oni pa njegovo ljudstvo; oni bodo vse drugazhi otrozi boshji, ino boshje ljudstvo, kakor pa so bili Judje.

Poslušajmo, kako sveti duhoven Zaharija, ozhe s. Janesa kerstnika, skosi noterdajanje s. Duha sgorej imenovane obljube boshje rasiloshi. On pravi v' svoji hvalni pesmi: Hvaljen bodi Gospod Israelov Bog, ker je obiskal, in odresenje storil svojimu ljudstvu . . . kakor je govoril skosi usta svojih svetih prerokov, kteri so od nekdej, de nas bo reshil od nashih sovrashnikov; in od roke vsih, kteri nas sovrashijo; de bo vsmilenje storil s' nashimi ozhetmi, in se bo spomnil na svojo sveto saveso, na persego, s' ktero je Abrahamu nashimu ozhetu persegel nam dati, de is rok nashih sovrashnikov resheni, njemu bres straha flushimo, v' svetosti, in v' pravizi pred njim *vse nashe dni*. Luk. 1, 68 — 75. Bog tedaj ne oblubi, de bo sveste otroke nove saveše le en dan, en teden, en mesiz, ali eno leto v' pravizhnosti ino svetosti ohranil, temuzh on je obljubil, kakor Zaharija pravi, de jih bo *vse njih dni*, ali *vse dni njih shivljenja* v' pravizhnosti in svetosti ohranil. Tako pravizhnost je Bog obljubil. Ino lih tako je Jesus Kristus, sin boshji, ino srednik nove saveše na svet pernesel. Satorej sam pravi: Kdor koli slisli te moje besede, in jih dopernese (po njih shivi) je enak

modrimu moshu, kateri je svojo hišo na skalo sidal; ino ploha je padla, in so prišle derezhe vode, in vetrovi so piha-
li, in so se v' tišo hišo vperli, ino ni pad-
la, ker je bila na skalo vstavljena. Kdor
pa te moje besede sliši, in jih ne doper-
nese (ne shivi po njih) je enak neumnemu
moshu, kateri je svojo hišo na pešak sidal.
Ino ploha je padla, in so prišle derezhe
vode, in vetrovi so piha-
li, in so se v' tišo
hišo vperli, in je padla, ino njena po-
dertija je bila velika. Mat. 7, 24 — 27.
Jesuf Kristuf tukej od dveh gospodarjev go-
vori, katerih edin je svojo hišo na skalo
sidal, kjer je bila pred povodnjo ino pred
vetrovi obvarovana, de se ji ni nobena
škoda sgodila; edin je pa svojo hišo na
pešak sidal, kjer je bila prez poderta. Sle-
hern kristjan je enimu smed tih dveh mosh
enak. Kterimu je tiši zhlovek enak, kte-
ri sadobljeno pravizhnost bersh ino bres
vojskovanja sgubi? Ali je on tiši mosh,
kateri je *pohišstvo* svojiga svelizhanja na
spolnenje Jesusovih nauk sidal? Ali ni
on veliko vezh tiši nespametni mosh, kte-
ri je svoje spreobernenje le na pešak nekte-
rih sunajnih dobrih del sidal, ino kteri-
mu ni mar shivljenje spreoberniti, in mi-
sli, shelje, djanje ino nehanje po terdnih

ino nepremakljivih naukih s. evangelija ravnati? On bo tedaj ismed tistih kristjanov, katerim sodni dan Jezus porezhe: Nikoli vas nisim posnal, poberite se vsi prozh od mene, kateri hudo delate. Mat. 7, 23. Ako kdo mene ljubi, pravi Jezus Kristus, bo moje besede dershal, (po mojih naukih shivel) ino moj Ozhe ga bo ljubil, ino mi bomo k'njemu prishli, in per njem prebivali. Jan. 14, 23. Kdor je pravizhen, ljubi Jesusa Kristusa; kdor Jesusa ljubi, njegove sapovdi ino nauke sveslo spolnuje, ino sveta Trojiza pride k'njemu, pa ne na kake minute, temuzh de per njem svoje prebivalshe napravi. Tak frezhin pravizhen zhlovek pazh ni unimu enak kateri nauke Jesusa Kristusa bres premislika prelomluje, s' svojimi grehi le nekoliko zhasa prejenja, kateri Boga ne ljubi, ino njegove s. poslave drugazhi ne spolnuje, kakor s' jesikam ino s' prasnim obetanjem, lih tako, kakor so jo nekteri Israelzi spolnovati obetali, od kterih Bog pravi: To ljudstvo me le s' shnabli zhasi, njega ferze je pa delezh od mene. Isai. 29, 13.

Tak nesvest kristjan Jesusa Kristusa skosi njegoviga sovrashnika prez is ferza isshene, de je le va - nj prishel.

Pravizhni zhlovek je po besedah s. pisma, *enak ljuzhi*, ktera zlo do svoje popolnamosti doraste; *dobri semlji*, v' kateri se seme vkorenini, ino svoj sad rodi; *ob vodi sasajenimu drevesu*, zhigar perje je smiraj seleno, ino ktero nikoli ne neha sadja roditi. Te prflike nam skashejo, de je gnada opravizhenja vezhi del v' opravizhenih obstojezha ino stanovitna.

Apostelni Jesusa Kristusa nas lih te refnize uzhe. S. Janes pravi: Otrozhizhi! naj vas nihzher ne sapelje. Kdor pravizo dela, je pravizhen Vsaki kteri je is Boga rojen, greha ne stori, ker njegovo seme v' njem ostane, ino on ne more greshiti, ker je is Boga rojen. Skosi to se otrozi boshji, in otrozi hudizha sposnajo. 1. Janes 3, 7. Kaj nas hozhe s. Janes s' temi besedami uzhati? On gotovo ni te mifli, de je opravizheni zhlovek zhist tudi od vsih malih grehov, ker lih v' tem listu pravi, de mi sami sebe sapeljemo, ino de refnize ni v' nas, ako pravimo, degreha nimamo. 1. Jan. 1, 8. Tega pa tudi ne uzhi, de opravizheni zhlovek pravizhnosti ne more sgubiti. Zerkuv je nektere krivoverze, kteri so ta krivi nauk terdili, she sdavnej od sebe lozhila. S. Janes nas s' temi besedami le uzhi, de se poredkim

sgodi, de bi opravizheni zhlovek v' take smertne grehe padel, kateri dusno bersh od Boga lozhijo, ker mu pravizhnost ne-lako sovrashtvo do tazih grehov da. Kakor lakomnost lakomniku ne perpušti kaj taziga storiti, kar je lakomnosti nasproti; ravno tako sveta ljubesen do Boga opravizheniga zhloveka perganja greh sovrashiti, ino s' Egiptovskim Joshefam rezhi: Kako bi mogel to hudo storiti, in soper svojiga Boga greshti. 1. Mosef. 29, 9. Kaj hozhimo tedaj od tazih kristijanov rezhi, kateri prez ali pa kmalo po spovedi in po f. obhajilu spet smertne grehe bres premislika delajo, in svoje storjene sklepe ravno tako hitro posabijo, kakor hitro so jih storili; katerih bogabojezhnost ni drusiga, kakor de se vzhafih od svojih smertnih grehov odvesat dajo, ako lih jih delati ne nehajo; katerih poboljšhanje je lih tako hitro poderto, kakor je bilo naglo sosidano? Kaj hozhimo od njih rezhi; kaj drusiga, kakor to, de pravizhnosti morebit dosegli niso, de sami sebe flepè, de od Boga ne dobe tistiga semena boshjiga, ktero zhloveka pred greham obvariye, ino de oni niso otrozi boshji, temuzh de imajo snamnja hudizhevih otrok nad saboj. Moja roka, pravi Gospod-Bog, bo (teshka) zhes

preroke, kateri prasne rezhi vidiijo, ino lash prerokujejo.....ker so moje ljudstvo sapeljevali, rekozhi: Mir ino ni miru; ono (ljudstvo) je sid delalo, oni so ga pa obmetavali s' mavto bres flame. Tem, kateri obmetujejo bres permejse, povej, de bo padel, ker ploha bo perderla, ino filno veliko tozho bom na - nj padati pustil, in poderajozhi pish poslal. Glejte! kader bo sid padel, se vam mar ne porezhe: Kje je mavta, f' ktero ste obmetali? Nad sidam, ino nad temi, kateri ga s' mavto bres permejse delajo, bom svoj ferd ispolnil, ino vam porezhem: Ni sidu, ni teh, kateri so ga delali. Ezech. 13, 9 — 15. Tako govori Bog od neobstojezhnih ino nestanovitnih pravizhnikov, tako govori tudi od tistih, kateri greshnike s' napzhino pravizhnostjo slepè.

Tudi s. Pavel nam v' svojim listu do Rimljanov v' 6. p. sprizha, de je pravizhnost per opravizhenih vezhi del stanovitna. On pravi: Kaj tedaj porezhemo? Ali bomo sato v' grehu ostali, de bo gnada obilnisthi? Kratko nikar. Sakaj, ker smo grehu odmerli, kako hozhimo dalej v' njem shiveti? Ali ne veste, de mi vsi, kateri smo koli v' Kristusu Jesusu kersheni, smo v' njegovi smerti kersheni. Sakaj mi smo sko-

si kerš s' njim vred v' smert pokopani, de ravno kakor je Kristuf skosi zhaš ozheta od mertvih vstal, lih tako je tudi nam v' novim shivljenji hoditi. Sakaj ako smova-
nj vsajeni skosi podobnost njegove smerti, bomo tudi (skosi podobnost njegoviga) vsta-
jenja. Ker vemo, de je bil naš *stari* zhlovek s' njim vred krishan, de bi bilo telo greha rasdjano, ino de bi sanaprej grehu vezh ne flushili. Rimlj. 6, 1 — 6. Lejte! kaj je kristjan, opravizheni zhlovek, refnizhno spreobernjeni spokornik! On je tak zhlovek, kateri je grehu umerl, v' kte-
rim je telo greha krishano, rasdjano ino pokopano. Torej on grehu vezh ne shivi. Merlizh ne hodi neprenehama is smerti v' shivljenje, ino is shivljenja v' smert. Kdor je umerl, pravi f. Pavel, je od greha opravi-
vizhen. Riml. 6, 7. Duhovna smert ali lozhenje od greha (kader greslnik grehu umerje) je enaka telesni smerti Jesufa Kri-
stusa na krishi. Kristuf pa, kader je en-
krat od mertvih vstal, vezh ne umerje, smert ne bo dalej njega gospodovala. Riml. 6, 9. Torej tudi greslnik ne sme vezh-
krat na dushi umirati, ali smertne grehe dopernafhati; stari zhlovek, kateri je v' njem krishan, rasdjan ino pokopan, se ne sme vezh v' njem oshiveti. Po naukih f.

Pavla tedaj opravizheni zhlovek ne sme na novizh v' smertne grehe padati, ker je smert Jesusa Kristusa podoba kristjanove smerti, s' ktero grehu umerje. — Pa tudi sato ne sme v' smertne grehe padati, ker je vstajenje Jesusa Kristusa podoba shivljenja gnade v' opravizhenim zhloveku. S. Pavel pravi: Skosi kerst smo s' Jesusam Kristusam vred v' smert pokopani, de ravno kakor je on skosi zhasť (svojiga) ozheta od mertvih vstal, lih tako je tudi nam v' novim shivljenji hoditi Ino kakor Kristus, kader je enkrat od mertvih vstal, vezh ne umerje, smert ne bo dalej njega gospodovala tako tudi vi mislite, de ste fizer grehu odmerli, de pa Bogu shivite v' Kristusu Jesusu Gospodu nashim. Rimlj. 6, 4. g. 11. Kdor je ref shiv, je fizer morebit marsikdaj bolehin, ino beteshin, pa vender se mu ne sgodi, de bi bil sdaj shiv, sdaj mertuv, sdaj pa spet shiv i. t. d.

S. Pavel pergliha stan greha sushnosti, stan pravizhnosti pa prostosti. On pravi: Greh ne bo zhes vas gospodaril, ker niste pod postavo, ampak pod gnado. Kaj tedaj? Bomo greshili, ker nismo pod postavo, ampak pod gnado? To se nima sgoditi. Ali ne veste de, komur se sa hlapze h' pokorshini vdale, de ste sushni tistiga, ko-

mur ste pokorni, ali she greha k' smerti, ali pokorshine h' pravizi? Bodi pa hvala Bogu, de, ker ste bili fushni greha, ste sdaj is serza tistimu uku pokorni, po kterim ste bili isuzheni Kader ste bili *fushni* greha, ste bili *prosti* pravize. Kakshin sad ste tedaj v' tem imeli, zhesar se sdaj framujete? Sakaj konez tistiga je smert. Sdaj pa, ker ste od greha prosti, Bogu pa fushni postali, imate svoj sad k' posvezhevanju, konez pa vezhno shivljenje. Ker plazhilo greha je smert. Gnada boshja pa je vezhno shivljenje v' Kristusu Jesusu Gospodu nashim. Riml. 6, 14. Stan fushnosti ali pa prostosti je pa stanoviten, obstojeh. Zhe bi bil kdo sdaj fushin, sdaj prost, bi ne vedili, ali bi ga fushniga ali prostiga imenovali. Sej sploh ni navada, de bi posel donef eniga, jutri drusiga gospodarja flushil, ino de bi pogostim od gospodarja do gospodarja letal. Sa taziga posla nihzher ne mara, kteri ima vsak teden drusiga gospodarja, ino si flushbe vedno prebira. Ino kako bi pa take kristjane, dobre, Bogu dopadlive, ino pred njim resnizhno opravizhene kristjane imenovali, kteri od grehov k' spovdi, in od spovdi bersh spet k' greham letajo, ino kteri donef Bogu, drugi dan pa hudizhu

flushijo? Bog hotel! de bi se ne bil hudizh njih serza savoljo nevrednih spoved in obhajil sa vselej polastil, ker so posledne rezhi taziga zhloveka vselej hujshi od pervih! Taki so bili vezhi del Judje, kteri so pod Mojsefovo postavo shiveli. Veliko jih je bilo, kteri niso bili nikoli resnizhni flushabniki boshji, pa tudi ne v' resnizi opravizheni. Satorej Bog od njih pravi: To ljudstvo me s' svojimi shnabli zhahti, nje-ga serze je pa dalezh od mene. Isai. 29, 13. Ino David pravi od Judov: Oni so se njemu (Bogu) s' svojimi ustmi perlisovali, in so mu s' svojim jesikam lgali. Njih serze pa proti njem ni bilo resnizhno, ino njegove savese niso svesto dershali. Psalm. 77, 36. 37. Sakaj David tako govori? sato, ker so se nekteri Judje vedno v' molikovanje podajali. S' tem so na snanje dali, de Boga she tazhaf niso v' duhu in v' resnizi molili, kader so njegovo sunajno flushbo svesto opravljali, ino de svojih sunajnih dobrih del niso delali is zhiše ljubeshni do Boga, ampak is kaziga posemljiskiga namena, ali is strahu pred shtrafnigo, ali pa is hrepenenja po zhasni frezhi; tazih namenov, ako lih so bili posemljiski, Mojsefova postava ni popravila, ker serza ni spreobernila, ino ker je bil zhlovek pod

postavo she smiraj sushnik svojih hudih
straš. Pod postavo gnade, to je, per o-
pravizhenji, pa pride Duh boshji v' zhlo-
veka, stori v' njem svoje prebivalšhe, mu
da mozh, hude strašti premagati, ino do-
bre dela is svetiga namena delati, ga re-
shi is sushnosti greha, ino ga stori podlosh-
niga pravize, bres ktere je popred shivel.

Kader pa s. Pavel od sushnosti greha,
ino prostosti pravize tako govori, naš ne
uzhi, de zhlovek v' stanu greha more hu-
do storiti, ino de ga gnada boshja v' stanu
gnade prav persili dobro storiti, lih tako,
kakor de bi zhlovek ne imel prošhe ali frej
volje. On v' tih dveh staneh vse frejvoljno
stori, kar koli stori. Greshnik v' oblasti
svojih hudih straš frejvoljno greshi, ker
njegove hude strašti nizh drusiga niso, ka-
kor njegova lastna volja, ktera ima nad
greham frejvoljno dopadajenja, ino na vso
mozh po njem hrepeni; ona si sama isvolji
pregreshno veselje, ktero ljubi, ino rada
v' njem ostane, ako lih bi samogla tudi do-
bro ljubiti, ko bi hotla Boga sa pomozh
profiti. Shelesne svesi so bile, pravi s.
Avgustin, ktere so me v' grehu perder-
shevale, ino te svesi so bile le moja volja.
Ravno tako je tudi pravizhni zhlovek pod
oblastjo pravizhnosti, ktera v' njegovim

ferzi gospodari, skosi gnado boshjo v' zhednosti vterjen; pa ta gnada, ktera ga h' spolnenju zhednost nagiba, mu tudi ljubesen do zhednosti da, ino stori, de opravizheni zhlovek v' spolnenji svojih dolshnosti svojo naj vezhi srezho najde. Gnada boshja pa vender zhloveku prosto ali frej voljo pusti, de bi lohko tudi greh storil, ako bi ga hotel storiti. Ta mozh, de si zhlovek ali dobro ali hudo, zhednost ali greh lohko isvolji, je s' zhloveshko voljo ves zhas terdno sklenjena, dokler smo na tem svetu.

b) Uzheniki nashe svete katoljshekerke uzhe, de so resnizhno opravizheni vezhi del v' pravizhnosti stanovitni. S. Avgushtin v' svojim sposnanji od svojiga spreobernenja tako le pravi: Nizhemurnosti vsih nizhemurnost, moje stare priyatlice so me perdershevale od mojiga spreobernenja; flis hal sim jih na tihama mamrati: Avgushtin! so mi rekle, kaj nas res mislish sapustiti? pomisli, de bomo na vse vezhne zhas od tebe lozhene, de nas bosh le sapustil. Nikoli vezh se ne bomo vidili. Tega ino tega potler ne bosh smel na vekomej vezh storiti. Ino pa res, Avgushtinovo spreobernenje je bilo stanovitno, de je le gnada boshja njegovo hudo nag-

nenje premagala. Dober kristjan pravi f. Avguštin, kteri je otrok vere in upanja, tazih grehov vezh ne dopernafha, kteri dušho (prez) umoré. Perva stopnja kerfhanfke prostosti je, de zhlovek nobenih smertnih grehov ne dopernafha, ino flehern kristjan bi imel od njih prost biti.

Katoljfhka zerkuv je od stanovitnosti kerfhanfke pravizhnosti grosno preprizhana. Satorej ni na take spreobernenja, po kterih so greshniki spet v' smertne grehe padli, nizh porajtala. Zhe je kak greschnik ob zhasi svoje ozhitne pokore spet smertni greh storil, je mogel svojo pokoro s' noviga sazheti; zhe je pa greschnik potler, ko je bil skosi sveto odveso she s' Bogam spravljen, spet s' kakim velikim graham ozhitno pohujshanje dal, ga pa ni zerkuv nizh vezh med fhteвило ozhitnih spokornikov vsela, in mu je f. odveso she le na smertni posteli dodelila. Zerkuv je f' takimi greshniki, kteri so po sadobljeni odvesi spet take smertne grehe storili, satotako ojstro ravnala, ker se je bala, de se taki greshniki she ne mara nikoli niso resnizhno spreobernili, in se tudi lohko ne spreobernejo, ino torej svetih sakramentov ni hotla v' nevarnost postaviti. Spremenljive pokore, pravi Klemen is Alek-

sandrije, ino vedno letanje od grevnige h' grehu, in od greha h' grevnigi nam spri- zha, de niso taki kristjani nizh boljshi, kakor ajdje, temuzh de taki kristjani ve- dama, tedaj she bolj kakor ajdje, greshe! Mi smo slisnali, pravi tretji sbor v' Tole- du, de so v' nekterih zerkvah taki ljudje, kteri se gerdo pokore. Oni hozhijo nam- rezh skosi spovednika tolikrat odvesani biti, kolikorkrat se jim greshti poljubi. De bi tedaj ta sbor tako pregreshno smoto sadushil, ojsiro sapove, de morejo spo- vedniki pokoro po navadnih zerkvenih postavah nakladati, s' tistimi greshniki pa, kteri svoje stare smertne grehe ponovljajo, s' vso ojsiroshjo spokornih postav ravnati, ino jih soditi. Po naukih zerkvenih uzhe- nikov je ta le resnizhna pokora: Jokati se namrezh zhes storjene grehe, ino nikoli vezh kaj taziga storiti, kar je objokovanja vredno. She zlo tak zhlovek ne dela res- nizhne pokore, kteri se svojih smertnih grehov med velikim jokanjem obtoshi, pa jih vender spet dela. Kdor she dela, kar ga greva, ni spokornik, ampak boshji sasmehovavez. S. Ambrosch pravi: Take ljudi po pravizi posvarimo, kteri mislijo, de se sme pokora vezh krat delati, zhe bi oni namrezh resnizhno pokoro delati, bi

ne mislili, de se sme ponovljati. Tista je resnizhna pokora pravi s. Avgushtin, kadar se zhlovek tako spreoberne, de se nikoli vezh (h'grehu) ne verne, kadar se tako pokori, de (smertnih grehov) ne ponovlja.

Zhe se ti ino taki nauki zerkvenih uzhenikov resnizhni, (ino kdo smed katoljskih kristjanov bo nad tem dvomil?) se vsaj is njih more skleniti, de vezhi del opravizheni (pokorniki smertnih grehov) ne ponovljajo.

c) Kar smo dosihmal od terdnosti in stanovitosti kershanske pravizhnosti rekli, nam bo she rasloshnisthi, ako premislimo sapopadek pravizhnosti, in ako svoje lastno serze od tega poslushamo. Kaj se pravi: Opravizhen ali v' stanu posvezhijozhe gnade boshje biti? To se pravi, v' oblasti svetiga Duha biti, kteri boshjo ljubesen v' serze opravizheniga zhloveka vlije. Nar vezhi nagnenje pravizhniga zhloveka je tedaj ljubesen boshja. On se nizh bolj ne boji, kakor Boga shaliti, in od njega lozhen biti, nizh bolj ne sheli, kakor svojimu Boga dopasti, nizh bolj ne upa, kakor Boga vezhne zhase vshivati. Ta sveta ljubesen do Boga je sizer per nekterih opravizhenih mozhnejshi, per nekterih

pa flabeji; zhe je zhlovek v' pravizhnosti bolj vterjen, mozhnejshi je v' njem ljubesen do Boga; zhe je pa v' pravizhnosti manj vterjen, flabeji je v' njem ljubesen do Boga, pa vender more ljubesen do Boga v' slehernim opravizhenim spokorniku mozhnejshi biti, kakor pa kaka druga ljubesen, fizer on ni resnizhno opravizhen. Sleherna ljubesen pa, de le zhes vse druge ljubesni v' serzu dospodari, je terdna, stanovitna in obstojezha. She pregresna ljubesen se is serza hitro ino bres truda ne preshene. Kako slo je, poslavit, v' lakomniku ljubesen do dnarjev vkoreninjena! Kako stanovitna je v' napuhneshi ljubesen do zhasi, visozih slusheb, ino visozih imen! Kak obstanik ima v' nezhistniku ljubesen do meseniga veselja! Kako neisrezheni hrepeni zhlovek po tistih rezeh, ktere serzhno ljubi! Kako slo si persadeva, de bi jih per sebi ohranil, kako slo se boji, de bi jih ne sgubil! Zhe je pa she ljubesen do nizhemurnih stvar tako mozhna, vkoreninjena, ino stanovitna, ali mislite, de ljubesen do neskonzhno svetiga stvarnika ni tako mozhna ino stanovitna? Komu hozhe na misel priti, de bi bila ljubesen do neskonzhne dobrote, do vezhne lepote, do zhisle resnize, do stvar-

nika, vladnika, in ohranika sveta, do sa-
zhetnika duhov slabeji, kakor pa je lju-
besen do posemljiskih rezhi? Kaj ni stvar-
nik nashe serze tako vsivaril, de to mozh-
nejshi ino stanovitnishi ljubi, kar je lepshi
ino boljshi? Bog je pa nar svetejshi, ino
nar boljshi bitje, torej je tudi ljubesen
do njega nar mozhnejshi ino nar stanovit-
nishi. Kdor je v' resnizi opravizhen, je
she gotovo okusil, kako sladko je svojimu
Bogu slushiti, ino jarm Jesusa Kristusa no-
fiti! Kako hozhe tedaj kaj taziga, kar mu
toliko veselje dela, naglo sapustiti, ino se
spet verniti v' nemarno ino teshko sushnost
greha, is ktere se je komej refhil? Kako
hozhe per prvi perloshnosti zhisti stude-
niz vezhniga veselja sapustiti, in is blatnih
mlak piti? Per resnizhno opravizhenim
spokorniku se kaj taziga pazh teshko sgo-
di! Boshja ljubesen je mozhna kot smert.
Komu ismed nas so zhudeshi nesnani, kte-
re je ljubesen do Boga dosihmal v' ljudeh
storila? Ona je svete marternike (muzhen-
ze) na morisha vodila, kjer se niso nar huj-
shiga terplenja vstrashili, ino kjer so is
ljubesni do Boga zlo svoje shivljenje Bogu
v' prijetno darituv dajali. Ljubesen boshja
je storila, de svetniki niso marali ne sa ve-
selje in obetanje, ne sa shuganje tega sve-

ta. Kdo sſhe tedaj porezhe, de je oginj gorezhe ljubeshi boshje, kteriga je Jefuf na ſvetu perſhgal, bres gorkote, bres terdnoſti ino bres ſlanovitnoſti? Ljubeshen boshja je ſhe dan danafhin taka, kakor ſhina je nekdej bila. V' takih ljudeh, v' kterih ona goſpodari, ſe ſhe dan danafhin lih tako raſodeva, kakor v' njih ſerzu goſpodari. Tudi v' ſedajnih zhaſih je ta le gotova: Kdor Jefufa (Boga) ljubi, derſhi njegove beſede ali ſapovdi. Jan. 14, 24. Vſe, kar je iſ Boga rojeno (kdor koli je iſ Boga rojen) ſvet premaga. 1. Jan. 5, 4. V' opravizhenih ſpokornikih ſveti Duh prebiva, kteri je ſtvarnik in ohranik pravizhnoſti, ino kteri opravizhene veliko loſhej v' pravizhnoſti ohrani, kakor pa jih vojvoda tega ſveta v' greh ſapelje; ſakaj ta, pravi ſ. Janes, kteri je v' vaſ (ſ. Duh) je vekſhi, kakor ta, kteri je na ſvetu (vojvoda tega ſveta.) 1. Jan. 4, 4. Deſlih v' opravizhenim zhloveku, ſhe po opravizhenji hudo nagnenje h' grehu oſlane, vender je tako ſlabo, de zheſ zhloveka ne goſpodari, temuzh zheſnatorne zhednoſti ino zheſnatorni darovi v' njem goſpodarijo, ga od hudiga odvrazhujejo, k' dobrimu nagibajo, ino neſreznhe oſlanke greha od dne do dne manjſhajo. Pregreſhno nag-

nenje se ref soper duha vsdiguje in vojskuje, to de boshja ljubesen, ktero f. Duh v' opravizhenim zhloveku sa gospodarja stori, se veliko mozhnejshi brani, kakor pa jo hudo nagnenje is serza isganja. Deslih se tedaj, dokler smo na tem svetu, v' nas napzhine shelje soper pravizhnost vsdignjejo, vender pravizhni zhlovek is vere ino po naukih kershanske pravize shivi, ker ga sveta ljubesen do Boga pred pervolenjem v' hude shelje varije. Vprashajte tedaj, ljubi kristjani! v' tej rezhi sami sebe. Zhe ste lih slepi, kader od svojiga lastniga dushniga stanu sodite, vender snate vsaj od dushniga stanu drusih ljudi dosti dobro soditi. Je li tak sodnik v' vaslih ozheh pravizhen ino vestin sodnik, kteri se lohko podkupit da, in vzhasih kako krivo sodbo sklene? Ali taziga zhloveka sposhteniga mosha imenujete, kteri enkrat ali pa dvakrat v' letu kaj taziga stori, kar se sposhtenimu moshu ne spodobi? Je li taka shena brumna, ktera je svojimu moshu le vzhasih nesvesta? — Kader vidite nedolshniga zhloveka bres makesha, kteri nad vsm svojim djanjem ino nehanjem pasno zhuje, vse hudo sovrashi, ino zherti, in vse svoje dolshnosti do Boga, do blishniga in do sebe svesto spolnuje, takrat gotovo

vsi skupej, in vsi s' enim glasam pravite: Ta zhlovek je pravizhen, ta je v' resnizi brumen. — Nasproti pa, zhe vidite zhloveka, kateri vedno pijanzhuje, krivo persega, krade ali pa druge velike pregrehe dopernasha, kako pazh vse drugazhi od njega sodite! Kdo vas je uzhil tak raslozhik med ljudmi delati, in od eniga dobro, od drusiga pa hudo soditi? Kdo drugi, kakor tista notrajna luzh, ktera vam kashe, de opravizheni kristjan tazih gerdih pregreh ne dela, ino de je veliko opravizhenih spokornikov v' pravizhnosti stanovitnih. Snaniga greshnika she savoljo tega ne imenujete pravizhniga, ker ga vidite k' spovdi in k' s. obhajilu iti, temuzh she le takrat pravite, de se je greschnik resnizhno spreobernal, kader vidite, de je pijanez po spovdi tresen, nezhiisnik zhiis, prevsetnesh ponishen, lakomnik radodeljin i. t. d. Vite! tako sodite od kershanske pravizhnosti, kader ne gledate na svoje hude shasti, ne na krive sapopadke tega sveta, temuzh le na tisti sapopadek, kteriga vam je shvarnik v' vasho dusho od nje vtisnil.

Is teh nauk od stanovitnosti kershanske pravizhnosti pa ne smemo skleniti, *de je zhlovek lohko bres vsiga greha.*

Tridentinski sbor take ljudi, od opzhešiva katolijskih kristjanov lozhi, kateri uzhe, de opravizheni zhlovek ne more vezh greshtiti, ino gnade sgubiti, ino de tedaj tisti (zhlovek) kateri pade ino greshti, ni bil nikoli resnizhno opravizhen, ali pa nasproti, de se samore (opravizheni zhlovek) ves zhas svojiga shivljenja *vsih tudi majhnih grehov* varovati, zhe ne is fosebniga boshjiga pervolenja (is fosebne gnade) kakor zerkuv od prezhiste divize (matere boshje, Marije) misli. Trid. sbor v' 6. S. 23. can. S. Janes pravi: Zhe porezhemo (ko bi rekli) de grehani-mamo, sami sebe sapeljemo, ino resnize ni v' nasl. 1. Jan. 1, 8. Ino s. Avgushtin tako le govori: Na tem svetu ne moremo bres greha biti, to de moremo grehe od grehov lozhiti. Nekteri so smertni ali veliki grehi, nekteri pa mali. Pravizhnik sizer v' male grehe pade, velikih pa ne dela. On vzhasih greshti s' nepremishljenim govorjenjem, s' nepotrebnimi besedami, s' nekakim napzhnim veseljem nad jedjo ino pijazho, s' prevelikim smeham, s' majhno otoshnostjo, s' rastresenostjo v' molitvi i. t. d. Pa se vender ne da premagati od hude jese in togote, krivo ne persega, ne opravlja, ne zherni svojiga

blishniga, se ne vpijani, ni poshreshin, ino sploh tazih grehov ne dela, kateri dušho naglo umore.

Savoljo sgornih nauk pa tudi ne smemo misliti, de opravizheni zhlovek pravizhnosti ne more nikoli vezh sgubiti; de sakrament svete pokore ni potrebin, ali pa de ga zhlovek ne more vezhkrat prejeti.

Sej smo sgorej flishali, de katoljshka zerkuv take krive uzhenike od katoljshkih kristjanov lozhi. Ino verh tega je velik raslozhik, ako rezhem: Opravizheni spokornik pravizhnosti *nikoli ne sgubi*, ali pa zhe rezhem: Opravizheni spokornik pravizhnosti *ne sgubi velikrat*.

Nekteri krivoverzi so uzhili, de se pravizhnost ne more *nikoli* sgubiti. Katoljshka zerkuv pa uzhi, de se pravizhnost fizer samore sgubiti ino sapraviti, pa, de jih jo vender *veliko* opravizhenih *ne sgubi*. Maršikdo sna v' velizih skušnjavah savoljo zhlovešhke slabosti ali pa tudi zlo is hudobije gnado boshjo sgubiti ino pot pravizhnosti popolnoma sapuštiti. Jas tedaj ne rezhem, de pravizhnik ne more smertno greshiti, ampak le pravim, de se kaj taziga ne sgodi po navadi, de pravizhni vezhi del smertnih grehov ne dela.

jo; ino zhe lih nekteri smertno greshe, kterim pa Bog spet milost skashi, vender taki greshniki ne vstanejo sato k' pravizhnosti, de bi spet padli, ino de bi se od greha h' pravizhnosti, od pravizhnosti pa spet h' grehu prestopali, ampak sato de bi bili v' pravizhnosti stanovitni. Is tega sklenem, de sakrament svete pokore ni nepotrebin, ampak slo potrebin, in de je sa pravizhne, kteri is nesrezhe ali-is slabosti smertno greshe, grosno velik stude niz milosti boshje.

Sadnizh ne smemo savoljo sgorejimenovanih naukov rezhi, de Jesus ni bil tako slo ojster, ker je greshnike sprejemal, kolikorkrat koli so k' njemu prifhli.

Jesus je ref prifhel iskat ino svelizhat, kar je bilo sgubljeniga, ino je greshnike s' veseljem sprejemal, kteri so s' sgrevanim serzam per njem sdravila sa svojo dusho iskali. On je sosebno svetimu Petru grehe odpustil, in mu svoje ovzhize isrozhil, ako lih se je Peter nad Jesusam slo pregreshil, kader ga je satajil. Tode na kaj taziga se nikar ne sanashaj, sosebno ker ti ni nihzher porok, de bo Bog tudi tebi lih tako milost skasal, ino lih savoljo tega je tvoje svelizhanje v' veliki nevarnosti, ako predersno na boshjo milost gre-

ših. Poslušaj, kako Jezus Kristus od drusiga padza v' poprejšne grehe govori. On je v' Jerusalemu bolnika osdravil, kteri je bil ofem in trideset let bolan, ino kader se potler zhes nekoliko zhasa v' tempelnu snideta, mu Jezus rezhe: Pole! ti si osdravljen, nikar vezh ne gresli, de se ti kaj hujiga ne sgoti. Jan. 5, 14. Kader nezhišti duh, pravi Jezus, is zhloveka pride, obhodi suhe kraje, in ishe pokoja, ino kader ga ne najde, pravi: V' svojo hišo se bom vernil, is ktere sim prišel. Ino kader pride, jo najde s' metlami pometenó, in osnasheno. Tedaj gre ino si pervsame sedem drusih duhov, kteri so huji, kakor je on, in oni gredo vanjo (v' hišo) in v' njej (ondi) prebivajo. Ino poslednja tištiga zhloveka je huji, kakor je bila pervá. Luk. 11, 24 — 27. Kdo tedaj hozhe predersno misliti, de Jezus perpušti, vezhkrat v' poprejšne grehe padati? On nam s' temi besedami pokashe, de zhlovek, kteri je v' stare grehe padel, is njih teshko spet vštane, ino de je dušha taziga zhloveka per njegovim prestopanji is greha v' pravizhnoš, in is pravizhnoš, v' greh, v' nevarnoš vezhniga pogubljenja.

Tako smo se tedaj is svetiga pisma, is uſniga isrozhila, in is svojiga laſtniga ſerza do tanziga preprizhali, de ni nava-
da opravizhenih ljudi poprejſhnih ſmert-
nih grehov ponovljati, ampak de ſo reſ-
nizhno opravizheni ſpokorniki v' pravizh-
noſti vezhi del ſtanovitni. — Ali ſe bomo
te reſnize vſtrafhili? Nak' a. Ona reſnizh-
no opravizhene kriſtjane tolashi ino s' ve-
ſeljem napolnuje; greſhnike pa, kateri ſo
ſavoljo svojih ſpoved in obhajil v' ſhkodli-
vim miru in pokoji, is njih nevarniga ſpa-
nja budi, ker jih ſavoljo ponovljanja njih
ſtarih grehov s' ſvelizhanſkim ſtraham nav-
da, de pravizhnoſti morebit ſhe nikoli ni-
ſo prav doſegli.

§. 9. *Dolshnoſti opravizhenih ſpokor- nikov.*

Tukej ne bom vſih, ampak le nekte-
re imenitniſhi dolshnoſti opravizhenih ſpo-
kornikov v' miſel vſel.

a) Hvaſeſhnoſt.

Pravizhni! premiſlite, v' kakim ſta-
nu ſe bili pred svojim opravizhenjem, v'
kakim ſe ſdaj, in v' kaziga ſe upate

po svoji smerti prestopiti. To premišlovanje vas bo gotovo k' hvaleshnosti proti Bogu spodbadalo.

Pervizh. Kakshin je tisti stan, v' katerim ste bili pred svojim opravizhenjem? On je temu stanu, v' katerim sdaj shivite na ravnost nasproti; popred ste bili otrozi tame, sdaj ste otroziluzhi; sdaj sposnate, od kod ste zhimu ste na tem svetu, ino kam greste; snano vam je, kako se s' zhloveshkim rodam godi; nekdaž ste bili sa ref sushni, sdaj ste pa popolnoma prosti; popred ste bili hudizheva lastina, sdaj ste pa Gospodovo ljudstvo; mertvi ste bili, sdaj pa na dushi in na trupln shivite. H' peklenским martram ste bili obsojeni, sdaj pa imate pravizo do nebeshkiga kraljestva. S' besedo, vi bi bili vekomej pogubljeni, ko bi vam ne bil neskonzhno pravizhni Bog savoljo svoje neskonzhne milosti persanel. V' kako shalostnim stanu ste bili! Ino lejte! is tega shalostniga ino nesrezhniga stanu vas je Gospod - Bog s' tem reshil, de se je njegov edinorojen sin Jesus Kristus s' svojo vsigamogozhnostjo peklenški mozhi soperpostavil, vso tesho in grenkost te mozhi preterpel, in svoje presveto telo sovrashnikam v' roke dal. Od te resnize s. Pavel tako le govori: Bog nas je otel od

oblasti tame, ino nas prestavil v' kraljestvo svojiga ljubesniviga sinu, v' katerim imamo odresenje skosi njegovo kri, in odpushtenje grehov. Kolosh. 1, 13. Misli tedaj, opravizheni spokornik! tako le sam per sebi: Jas premislujem strashno tmo, is ktere me je Bog reshil, mislim, f' kakshnimi perpomozhki me je is nje otel. Kolikajn bolj te resnize premislujem, tolikajn manj vem, sa katero tih dveh dobrot, ali sa odresenje, ali sa perpomozhke (fredke, ali mitelne) bi mogel Bogu hvaleshnishi biti. Jas sim bil namenjen v' vsih rezheh vekomej nesrezhin biti, Bog me je pa f' svojo vsigamogozhnostjo is hudizheve oblasti otel. Koliko dobroto mi je pazh f' tem skasal! Kako jo hozhem sadošti sposnati, in sa-njo po dolshnosti hvaleshin biti? — Is hudizheve oblasti pa nisim s' slatam ali frebram odkupljen, ampak f' kervijo Jesusa Kristusa; Bog sin je zhloveshko natoro na-se vsel, on Bog in zhlovek skupej je svojo kri prelil, ino svoje shivljenje sato dal, de sim jas svoje sgubljeno shivljenje spet dobil. O neisrezhe-na Jesusova ljubesen do mene! Gotovo mu morem sa to hvaleshin biti, ker me je od vezhniga pogubljenja reshil, pa mu morem sato she hvaleshnishi biti, ker me je

f' svojo lastno kervijo od pekla odkupil, njegova presveta sa moje svelizhanje prelita kri mi njegovo ljubesen do mene naj ozhitnišhi kashe. Preljubi Jesus! kako serzhno si ti mene ljubil! kako slo si vreden, de tudi jas tebe ljubim! Kaj ko bi pazh tavshent serz imel, de bi zhišta ljubesen do tebe vedno v' njih gorela! Svoje shivljenje bi jas rad is hvaleshnosti sa-te dal. Ker si ti svojo nedolshno kri f' tako perpravnošijo ino tako rad sa moje odreshe-nje prelil, sakaj bi se nek meni moja pregreszna kri smilila, kader jo je treba v' tvojo zhašt dati? Tebi ni bilo prevezh tvojo zhloveshko natoro nebeshkimu Ozhetu sa-me v' dar dati, sakaj bi bilo pa meni prevezh mojo prostošt, spominj, voljo, um ino pamet, moje dushne ino telesne mozhi tebi v' dar dati? Res! preljubi Jesus! jas ti v' sahvalo vse ofram, kar sim ino kar imam, ker si me k' erbsnim svetnikov poklizal, me f' svojo kervijo is hudizheve oblasti reshil, in mi vezhno kraljestvo od sazhetka sveta perpravil.

Drugizh. Pravizhni! v' kakshnim stanu je sdaj vasha dusha? Tukaj sposnajte, kako imeniten je vash sdajin stan, ino kolika je milost boshja, kteri vas je v' tak imeniten stan prestavila! Vash um je sdaj

f' zhisto luzhjo vere rasvitlen, vasha vest, ktera vas je popred neisrezhenno pekla, je sdaj mirna, pokojna, ino vam veliko veselje dela; vashe serze zhes svoje nagnenje gospodari, ino hudo poshelenje je v' njegovi oblasti; vasha dusha je s' dragimi darmi ino gnadami nashiga Gospod - Boga obdarovana, ino s' velikimi ino dobrotlivimi darmi svetiga Duha prevedena; ona je prebivalsthe svete Trojize, vse tri boshje pershone v' njej prebivajo; Bog Ozhe vas je sa svoje otroke vsel (svojim otrokam pershtel, ali vi ste posinovljeni otrozi boshji;) vi ste bratje Boga sina ino tempelni s. Duha, udje skrivnostniga telefa, zhi-gar glava je Jesus Kristus, imate pravize do vsiga bogastva tega telefa, in do Jesu-love daritve, do svetih sakramentov, do shaza (saklada) svetih odpuistikov, do molitve zerkve, do dobrih del drusih kristjanov; vi niste le skosi svoj pokliz sveti, temuzh tudi skosi notrajno gnado boshjo, ktera vas je v' resnizhne, in Bogu dopadlive storila; ob kratkim, vi ste pobesedah svetiga Petra (2. Petr. 1, 4.) *boshje nato-re deleshni*, to je, vi ste polni svetih Bogu dopadljivih misel ino shelj ino ste otrozi boshji, bratje in udje Jesusa Kristusa ino tempelni svetiga Duha.

Lejte! kako vam je to velika zhaft, kako veliko povikshanje, kako je velika milost boshja, od ktere imate vso svojo imenitnost! pa boshja milost se ni le s' tem rasodela, de vam je tako imenitnost in visokost dodelila, temuzh sosebno s' tem se je nar bolj skasala, ker vas je tolike visokosti in menitnosti *tudi vredne storila*, ino vam mozh dala, de bi jo ohraniti samogli. Ko bi postavim kak posemljisek kralj koga ismed ljudstva svojiga namestnika v' kraljestvu isvoljil, bi mu bila li ta visokost bres potrebnih lastnost h' zhafti? Nizh manj, kakor to, sej bi mu bila she le k' framoti ino nezhafti; njegovi podloshni bi ga sanizhevali. Ko bi kralj hotel tistiga zhloveka, kteriga is niskiga stanu v' visoziga povsdigne, popolnoma srezhniga storiti, bi mu mogel potrebne lastnosti h' tej visokosti dati. Ino lejte! ravno te potrebne lastnosti vam je Bog dal; on vas ni samo sa svoje sinove vsel, temuzh vam je tudi potrebne lastnosti h' tej imenitnosti ino h' temu povikshanju dal; on vam je dal dar snanja, modrosti, sveta ino brumnosti; zhednost modrosti, smernosti, pravize ino serzhnosti; vas je previdil s' *vero*, ktera samore v' fili hribe prestavljati; s' *upanjem*, ktero vas zhes vse posemljiske re-

zhi povsdigne, ino s' *ljubesnijo*, ktera ferze sa nebefa perpravi. Tih darov vam ni dal le ob zhasi vashiga opravizhenja, ampak vam jih she vedno daje, sato de shivite, kakor se otrokam boshjim spodobu, ino de skushnjave premagate. Sakaj (zhimu) vam Bog take dari deli? Morebit sato, ko ste jih vsaj nekoliko saflushili? kaj she, vse to je sgol dar milosti boshje. Te refnize nas s. Pavel uzhi rekozh: Mi ne nehamo sa vas moliti ino profiti de Boga Ozheta sahvalite, kateri nas je vredne storil, de smo skosi luzh erbshine svetnikov deleshni. Kteri nas je otel od oblasti tme, ino nas prestavil v' kraljestvo svojiga ljubesniviga sinu. Kolosh. 1, 9. 12. 13. Te besede dobro premislite, is njih bote vse sposnali, kar sim vam od visokosti in imenitosti vashiga sdajnega stanu, in od milosti boshje povedal, ino boste po Pavlovim povelji in sgledu polni hvaleshnosti do Boga; nikdar ne bote nehali Boga sa gnado opravizhenja hvaliti; s' spokornim kraljem Davidam porezhete; Moja dusha! hvali Gospoda, in vse kar je v' meni (hvali) njegovo sveto ime. Hvali Gospoda moja dusha! ino nikdar ne posabi na vse njegove dobre. (On je tisti) kateri vse tvoje pregrehe odpusha, kateri

vse tvoje slabosti osdravlja, kateri tvoje shivljenje od smerti reshi, kateri tebi obilno milost, in vsmilenje skasuje. Psalm 102, 1 — 4.

Tretjizh naj vas premišlovanje tistiga stanu k' hvaleshnosti do Boga perganja, v' kateriga upate s' gnado boshjo po tem shivljenji stopiti. Od tega stanu s. Pavel tako le govori: (Mi Bogu hvalo dajemo) kateri nas je otel od oblasti tme, ino nas je prestavil v' kraljestvo svojiga ljubesniga sinu. Kol. 1, 13. Pravizhni! Bog vas ni le is nesrezniga stanu greha otel, ampak vas je v' kraljestvo prestavil; v' tem kraljestvu se ni bati ne vojske od sunaj, ne lozhitve od snotraj, ker to kraljestvo ni zhasno ino posemljisko, ampak nebesko ino vezhno; je kraljestvo boshjiga sina, kateri vas je, ako lih ste bili gresniki in sovrashniki boshji, sa svoje soerbizhe vsel; vi ste prestavljeni v' kraljestvo ljubesniga sinu boshjiga Jesusa Kristusa. Ali hozhite she vezhi saštavo svoje sprave s' Bogam? Ta gnada je neisrezhenno velika; te ne smete nikoli posabiti, pravi s. Krisostom, nikdar naj vam ne pride is misel; neprenehama jo premishlujte, de boste s' njo hvaleshnost in ljubesen do Boga v' sebi budili, in ohranili. Nehvaleshneferza! Ne-

spametne dušhe! pravi s. Krisostom, kaj mi boste odgovorile? Bog vas vabi, de bi nar imenitnišhi krono na glavi nosili, ino de bi se kraljestva njegoviga sina polastili, vi pa njegovo ponudbo she s' veliko mrasloto poslušhate; njegova ponudba vas nizh ne omezhi, in vi ostanete v' svoji neumnosti, kakor zhlovek, kateri ne vé, kaj bi storil. Ne bilo bi prevezh, ko bi lih na poti, kateri proti tem kraljestvu pelje, vsak dan tavshent smertnih nevarnost prestali. Koliko si zhlovek persadeva, de bi na tem svetu v' kraljestvu kako slushbo dobil! Lejte! Bog vam pa she vezhi imenitnost ponuja, kakor so vse posvetne slushbe, on vas shelji na kraljevi sedesh svojiga sina posaditi. Se bote li marter bali, ako to resnizo prav premislite? Se bote li pred smertjo tresli, ktera vas bo v' tisto kraljestvo prestavila? Bodite tedaj Bogu hvaleshni, de vam je v' nebesih tako zhas ino toliko veselje perpravil; is hvaleshnosti si na vso mozh persadevajte, de bote smiraj dobre dela delali, ino se s' dobrimi delmi tiste neskonzhne zhasi v' nebesih deleshne storili.

b) Vedna stanovitnost v' dobrim.

Deflih je opravizheni zhlovek od sves greha reshen, deflih je s' gnado opravi- zhenja sastavo vezhniga shivljenja dobil, vender she ni krone vezhniga veselja do- segel, on she ni k' svojimu zilju ino kon- zu prishel, temuzh je she na poti proti svelizhanju, je she v' vojskovanji, ino go- tovo ne bo krone premaganja dobil, zhe se zlo do konza vojske stanovitno ne vojsku- je. Kaj je Israelzam pomagalo, de so is Egipta shli, de so v' pushavi nebeshkoma- no jedli, in is skale pili, de jih je oblak po pushavi vodil? sej vender niso prishli v' obljubljeni deshelo, ampak so sunaj dveh vsi po pushavi pomerli, kateri so is Egipte prishli. Ino kaj bi vam pomagalo, prelubi opravizheni kristjani! de ste is flushnosti greha resheni, de ste angelski kruh jedli, de ste s' zhisto luzhjo gnade boshje rasvitleni, ko bi pa po opravizhe- nji spet poprejshe grehe ponovljali? Vi ste sizer ref v' veliki nevarnosti, ker ima- te veliko sovrashnikov svojiga svelizhanja, f' kterimi se morete vojskovati. Okrog

val je veliko perloshnost h' grehu; svet
 val sapeljuje; pohujshlivi sgledi val sa la-
 boj potegujejo; imate she marfikake fla-
 bohti nad saboj; vsi ti sovrashniki val mo-
 rejo l' svetim straham napolniti, de bi se
 med takimi sovrashniki ne potopili, ino de
 bi shaza gnade boshje ne sgubili, soseb-
 no ker ga she v' parstnih posodah nosite,
 ktere se rade rasbijejo. Hudizh, nash
 dushni sovrashnik se ni prestrashil, ako
 lih ste ga she enkrat premagali. On po-
 sebnopravizhene kristjane salasuje, ino
 nozh in dan semtertje leta, kakor rjovezh
 lev, ino ishe, koga bi posherl. On si na
 vso mozh in s' vimi svijazhami pomaga,
 de bi spet v' tisto hisho prishel, is ktere
 je isgnan. Nad temi sovrashniki se more
 flehern zhlovek prestrashiti, zhe si je lih
 v' tem shivljenji odpuštenja svojih grehov
 she tako slo svest; bati se more savoljo
 svojiga svelizhanja, sato ko bi kmalo spet
 v' poprejshne grehe sabredel. Kaj mu je
 v' takim strahu storiti? Na vso mozh se
 more truditi, de bi veszhal svojiga shivlje-
 nja v' dobrim stanoviten ostal. Stanovit-
 nost v' dobrim, pravi s. Bernard, nam o-
 hrani na he saflushenje, ino nam nasho
 krono sagotovi. In lih te dve lastnosti sta-

novitnosti, nam rasodeneti njeno veliko zeno.

Srežhin je, kdor je v' stanu posvezhijozhe gnade boshje! Vse mu nebesa flushi, karkoli v' tem stanu dobriga stori. Kosarz mrasle vode, ktero v' imenu Jesufa Kristusa kakimu reveshu da; milostiva beseda, f' ktero shalošniga tolashi, kratka molitviza ho v' nebessih povernjena in poplazzhana. Satorej smem rezhi, de si pravizhni vsako minuto vezhno zhasht flushi. Sakaj? Posluzhajte me. Sej nas na'ha sveta vera uzhi, de bo Bog pravizhne po njih saflushenji polonal, ino de se bo zhasht, ktero bodo v' nebessih ushivali, po tistih gnadah ino dobrih delih merila, ktere bodo ob zhasu svoje smerti imeli. Jesuf namrezh pravi: V' hishi mojiga ozheta je veliko stanovanj. Jan. 14, 2. To je, plazzhilo svetnikov bo v' nebessih po njih saflushenji vezhi ali pa manjsi. To gnado saflushenja pa samorete vsako minuto s' dobrimi delmi poobilshati, dokler ste v' stanu posvezhijozhe gnade boshje. Pravizhni! kaj ko bi pazh sposnali, kakshno salogo saflushenja imate, ker ste v' stanu gnade boshje! Kako mozhno bi se trudili to salogo s' vedno stanovitnostjo v' dobrim

ohraniti, ino pomnoshiti! Vi ste enaki drevesam, ktere ob vodi rastejo ino ob svojim zhasu sad rode, ktere svoje perje ino svojo lepoto smiraj ohranijo. Vse kar bote storili, vam bo k'pridu. (Psalm. 1, 3.) Vi ste enaki mladiki, ktera smiraj grosdje rodi, dokler je s' terto sklenjena. (Jan. 15, 4.) Dokler ste s' Jesusam Kristusam sklenjeni, kateri je prava vinska terta, bote na dobrih delih, bote od zhednosti do zhednosti rasli, ino na sadnje bodo vsi vashi dnevi polni pred Bogam. (Psalm. 72, 10.) Zhe bi bili pa tako nefrezhni, de bi se s' greham od te boshje vinske terte lozhili, bi pa drujiga ne bili kakor suha ino nerodovitna mladika; vse vashe dobre dela, ktere bi po padzu storili, bi bile pred Bogam mertve dela, ktere bi nobeniga saflushenja sa nebesa ne imele, sato ker bi ne isvirale is gnade boshje, ktera je studenz shivljenja, ino bres ktere drujiga nisimo kakor buzhezh svonez. (I. Kor. 13, 1.) Ino kako bi se vam godilo, ko bi v' grehih umerli? Ravno tako, kakor suhi od terte lozheni mladiki. Suho mladiko, ktera je od terte lozhena, v' oginj vershejo ino foshgejo, ino nizh ne pomislijo, de je nekdej veliko dobriga sadu rodila. Rav-

no tako bi se s' vami sgodilo, ko bi v' gre-
hih umerli. Še zlo vashe dobre dela,
ktere ste v' stanu posvezhijozhe gnade bo-
shje storili, bi vam nizh ne pomagale, ino
bi vas od gnufobe vezhne smerti ne reshi-
le. Kakor Gospod - Bog vse krivize gres-
nika posabi, kteri resnizhno pokoro stori;
ravno tako tudi posabi vse zhednosti pra-
vizhniga, kteri se s' greham od njega lo-
zhi. (Ezeh. 18, 24.) Kaka shkoda! kaka
nesrezha je sa pravizhniga, kteri spet smert-
ni greh stori! Ali ste sastopili? ino zhe ste
me dobro sastopili, se ne bote li bali; kaj
taziga skusiti? ali vas ta strah ne bo per-
ganjal Bogu vedno svesto flushiti?

Ino pa res, kdo bo svelizhan? Tisti,
pravi Jesus Kristus, bo svelizhan, kteri bo
do konza v' dobrim stanoviten. Mat. 24,
13. Dobro sazheti, she tedaj ni dovolj
k' svelizhanju, ampak je treba dobro do-
konzhati; ni dosti nektere dni, tedne, le-
ta ali pa vezhi del shivljenja kershanfko
shiveti, ampak vam je treba zlo do smer-
ti svestim biti, de krono neumerjozhnosti
sflushite. Smert vas more s' oroshjam
v' rokah dobiti, sizer vam vashe vojskova-
nje nizh ne bo pomagalo. V' ograji jih
veliko tezhe, pravi s. Pavel, pa le edin

slavo dobi, (tišči namrežh, kteri na ravnost ino naj hitrejshi proti zilju tezhe.) Tako tedaj tezite, pravi s. Pavel na dalej, de jo tudi vi doseshete. I. Kor. 9, 24. Ko bi nekoliko zhasa hitro tekli, ko bi bili vse sadershike is pota svelizhanja serzhno strebili, zhe pa na tej poti obstojte, ino zhe do konza ne tezhete, krone pravizhnosti ne bote dosegli. Sastojn ste se s' svojimi hudimi strastmi nekoliko zhasa bojevali; sapstojn ste prevsetnost s' ponishnostjo, lakomnost s' radodelnostjo, jeso s' krotkostjo ino poterpeshlivostjo premagovali; sastojn ste svoje posheljivo meso s' kershanfko ojistrostjo v' bersdah derskali. Te zhednosti so fizer same na sebi velike zene vredne, to de bres stanovitnosti v' dobrim ne bodo nikoli obdarovane. Vedna stanovitnost v' dobrim jih more kronati. Kdor bo do konza stanoviten, bo svelizhan. Zhe ste lih v' zhednostih she delezh prishli, varite se, de na poti ne opefhate ino ne obstojite. Nobeden, pravi Jesus, kteri s' svojo roko sa drevo prime, in se nasaj osira, in perpravljen sa boshje kraljestvo. Luk. 9, 62. Ker ste is Sodome prishli, se nizh vezh nasaj ne osirajte, pravi s. Hieronim, de se vas kuga ne prime. Zhe bi

bili tako slabi, de bi se nasaj osirali, ali pa she zlo nasaj v' mesto fhli, bi ne vidili s' ognjem spod neba poshganiga mesta in v' pepel spremenjenih hifh, temuzh vi bi vidili duhovno hifho svojiga svelizhanja, ktero ste f' tako fkerbjo ino mujo sidali, poderto ino rasdjano; bi vidili, de so vse vashe dela nerodovitne, de je vasha molituv, vashe vbogajme dajanje, vashe saflushenje bres plazhila. Kaka shalost bi vas per tem strasnim pogledu obfhla! De bote to shalost loshej sposnali, si mislite kupza, kateri se je dolgo zhasa po morji vosil, ino na njem veliko nevarnost frezhno prestal, kterimu se pa lih per kraji, kader she misli na suho stopiti, nar teshi ino nar drashi barka rasbiye. Taka ino she tavshenkrat vezhi nefrezha bi vas sadela, ko bi nekaj zhasa po poti svelizhanja hodili, ko bi na shumezhim morji sedajniga shivljenja velikim nevarnostim odfhli, potler bi pa barko svojiga svelizhanja nad enim klezhetam, to je, nad eno fkushnjavo, kateri bi se dali premagati, spet rasbili. Tazhas, kader bi bili od fkushnjave premagani, bi ob ves saklad saflushenja ino ob vse sadoblene zhednosti prifhli, ino zhe bi vas smert v' takim

nesfrezhnim stanu is tega sveta poklizala, bi sgubili vezhno krono, ktera vam je v' nebesih perpravljena. V' peklu je veliko takih pogubljenih, kateri bi bili sizer veliki svetniki, ko bi bili svoje shivljenje tako dobro dokonzhali, kakor so svoje opravi-zhenje sazheli. To resnizo sveti evangeli f' strashnim isgledam nesvestiga Judesha Ishkarjota poterdi. Judesh, kteriga je Je-sus Kristus svolil, ino med svoje apostelne vsel, je svoje boljshanje ino shivljenje do-bro ino sfrezhno sazhel. On je bil prizha Jesufovih zhudeshev, od kteriga je veliko dobrot prejel. Kako bi bil pazh Judesh sfrezhen, ko bi bil s' gnado svojiga pokliza tako svesto, kakor drugi apostelni, delal! Pa Judesh ni bil svest, ni bil stanoviten v' dobrim, ampak se je dal od lakomnosti premotiti, ino sato je vezhno nesfrezhin. Pavel pa, kateri je sizer pred svojim spre-obernenjem kristjane preganjal, je bil po svojim spreobernenji in opravizhenji v' do-brim zlo do smerti stanoviten, sato je pa tudi dosegel krono pravize. Gotova je te-daj, de le vedna stanovitnost v' dobrim pravizhnim krone deli. Kteri tedaj mejni, de stoji, naj gleda, de ne pade. I. Kor. 10, 12. Pravizhni! varite se te nesfrezhe,

škerbno varite saklad opravizhenja, de ga vam kdo drugi ne prevsame. Morebit vaš mika, de bi se špet k' špazhenimu švetu, k' posvetnimu veselju ino k' poprejšnim tovaršham vernili; morebit mišlite, de šte še dovolj štorili; morebit šte sami š' šaboš sadovoljni, ino še vidite krono v' nebesih sa-se perpravljeno; morebit se bojite kaziga majhniga vojškovanja preden bote krono došegli, to de dobro pomislite, de ni sadošti dobro sazheti, ampak de je tudi treba dobro dokonzhati. Zhe šte v' dobrim še tako uterjeni, vendar morete zlo do šmerti v' zhednošti rašti. Kdor je pravizhen, naj bo še pravizhnišhi: ino kdor je švet, naj bo še švetejšhi. Škriv. rasodenje. 22, 11. Šadershki štanovitnošti vaš ne smejo prešrašhiti. Špomnite se, de vam poboljšhanje, špreobernenje, opravizhenje, in nar oštrejšhi pokora bres štanovitnošti do konza vašhiga šhivlenja nizh ne pomaga.

Kako pa vam je šhiveti, de bote zlo do šmerti v' dobrim štanovitni?

Perpomozhke štanovitnošti morete v' svoj prid oberšniti. Nekteri smed njih šo šplošhni, nekteri pa šosebni. Šplošhne perpomozhke štanovitnošti v' dobrim nam

f. pismo v' tistih krajih imenuje, kjer pravi, de smo dolshni po sapovedih boshjih shiveti. (Mat. 19, 17.) svoj pokliz ino svolenje s' dobrimi delmi vterdite. II. Pet. 1, 10.) do smerti stanovitni biti, de krono shivljenja doseshemo. (Skriv. ras. 2, 10. Od splošnih perpomozhkov ne bom na dalej govoril, ampak bom le nektore smed posebnih perpomozhkov stanovitnosti v' mišlel vsel:

1) Po svojim opravizhenji se posebno takih perloshnost k' grehu ogibajte, v' kterih ste she kdaj greshili. Is tega bejga bote refnizhnost svojiga spreobernenja sposnali, ino s' njim bote sovrashnika svojiga svelizhenja popolnim premagali. Sbejshi, bosh pa premagal. Sastojn bi sheleli, de bi se vam barka ne rasfula, zhe bi ravno na tiste klezhete shli, nad kterimi se vam je she kdaj rasbila. Sastojn bi sheleli sdra-vi biti v' nesdravim ljuſtu, v' kterim ste bili she velikrat kushni. Ta je vezhna refniza, de kdor nevarnost ljubi, v' nevarnosti pogine. (Sirah. 3, 27. Ko bi se bolnik, kteri je lih is nevarne bolesni uſtal, zlo nizh ne varoval, bi ga predersniga imenovali; vi bi takiga bolnika kregali, ko bi hotel take jedi jesti, savoljo kterih je

popred sbolel, ko bi vse od kraja jedel, kar bi se mu poljubilo, ino ko bi po mraslim ino shkodlivim ljuſtu hodil. Zhe je pa she tak zhlovek predersin, kateri shivljenje ſvojiga teleſa v' nevarnoſt poſtavi, ni li uni ſhe predersniſhi, kateri poſvezhijo-zho gnado boſhjo, ktera je shivljenje duſhe, v' nevarnoſt poſtavi? Teshko nam de na bolnika, kateri urshohov (usrokov) ſvoje bolesni is pota ne trebi; bomo li isgovorjali predersnoſt greſhnika, kateri ſe v' take nevarnoſti poda, v' kterih je ſhe velikrat padel? Preljubi bratje! v' tej rezhnikar ſami ſebe ne golfajte. Enako ſeme, enaki ſad rodi. Zhe ſe tiſtih perloſhnoſt ſkerbno ne ogibate, ktere ſo vam bile ſhe nekdaſ h' ſpodtikleju, bote gotovo ſpet v' popreſhne grehe ſaſhli. Nikar ſe takole ne isgovorjajte: Zhe ſi lih bomo v' popreſhnih perloſhnoſtih greha, zhe ſi lih bomo v' ſtarih druſhnah, v' nekdaſnjih ſnanih hiſhah shiveli, v' kterih ſmo nekdaſ ſvoje nedolſhnoſt sgubili, ſe bomo pa ſdaſ greha bolj varovali, kakor ſmo ſe ga nekdaſ; mi bomo nad ſvojimi pozhutki bolj zhuli, ſe bomo na vſo mozh varovali, de ſe ne bomo dali v' greh ſapeljat. Vi t' tem neſtanovitnim na prejvſetjem ſami ſe-

be motite ino golfate. V' blishni perloshnosti k' grehu shiveti, ino vender ne greshiti, je ravno toliko, kakor v' velikim ognji biti, pa ne goreti; si mezh v' serze safaditi, ino se ne umoriti. Dve rezhi stje potrebne, de bi zhlovek v' blishni perloshnosti ne greshil. Pervizh bi mu mogel Bog prav posebno gnado dati, de bi na taki gladki poti slabiga zhloveka podpirala. Si li smete, ljubi bratje! tako posebno pomozh od Boga lih tazhaf obetati, kader se is prevelike predersnosti ino is prevelikiga saupanja na svojo mozh v' blishno perloshnost podaste? S' tem nasnanje daste, de se ne bojite Boga shaliti, ino lih sato ste posebne gnade boshje nevredni.

Drugizh more zhlovek s' gnado boshjo svesto delati. Smete li rezhi, de bi si posebno gnado boshjo v' taki blishni perloshnosti v' svoj prid oberbili? Tega ne morete rezhi, ker vsakdajna skušnja uzhi, de zlo v' zhednosti dobro uterjene dushe v' blishni perloshnosti greh store. Sakaj? Sato ker blishne rezhi nashe hudo nagnenje veliko loshej unamejo, kakor pa daljne rezhi, kterih ne vidimo, ne slishimo ino ne zhutimo. Kader smo vprizho tazih stvari, ktere so nam bile she kdaj h'

padzu, bersh na vse svoje dobre naprejšetja posabimo. Dokler se oglje she kadi, se zlo rado ino hitro ushge, kader kdo s' ognjem bliso njega pride. Ravno taka je s' nashim hudim nagnenjem; kader je delezh od takih rezhi, ktere ga ushigajo, ga loshej v' bersdah dershimo, kakor pa takrat, kader je bliso njih.

Ako so pa take rezhi bliso naf, se pa poshelenje nesrezhenno unema, zhlovek greh stori, de skoraj ne ve' kdaj. Koliko isgledov od te shalostneresnize bi vam lahko povedal! Sej ste she vzhafih flifhali, de so veliki ino mozhni moshje, Samson, David ino Salomon svojo mozh, modrost ino zhednost sgubili, ker so se predersno v' nevarnost in v' blishno perloshnost podali! Pa mi ni treba daljnih sgledov v' misel jemati, sej ste she tudi vi to shalostno resnizo skufili. Ali nam je ne sprizhajo sgledje sedajnih zhasov? Vprashajte mladenzha, kakaj je spet tiste pregrehe ponovil, ktere je per spovednizi obshaloval? On vam bo odgovoril, de jih je sato ponovil, ker je spet v' tiste drushne ino nevarnosti sahajal, v' kterih je tudi pervizh greshil, fizer pa, ko bi ne bil va-nje sahajal, bi bil pa gnado opravizhenja she

smiraj ohranil. Vprašajte pijanza, sakaj se je po svojim poboljšhanji spet upijanil? On porezhe, de se je sato, ker je spet med pijanze prishel, kateri so ga f' saboj v' pijanost sapeljali. Jest bi ne mogel nikdar nehati, ko bi vam vse isglede pravil, kteri sprizhujejo, de blishna perloshnost nar nedolshnisthi shivljenje spridi, nar terdnejshi naprejevsetja overshe, spreobernenje greschnikov sadushti, in pravizhne ljudi v' greh sapelje. — Pa zhe bi lih zhlovek v' blishni perloshnosti ne storil tistiga greha, h' kterimu je skushan, sej je vender she samo to pregreshno, ko se radovoljno ino predersno v' blishno perloshnost poda, ker mu Bog prepove radovoljno v' tako perloshnost iti, v' kateri je skushan Boga shaliti. Kako si tedaj upanje delate, de bo ste v' blishni perloshnosti per takih sader-shkih, spodtiklejih ino sovrashnikih kershanskke stanovitnosti vender v' gnadi ino prijasnosti boshji, stanovitni ino nepremaklivi ostali?

Ako svelizhanja svoje dushe shelite, sa-nj vsaj toliko skerbite, kolikor skerbite sa sdravje svojiga trupla, ino sa frezho svojih zhalnih opravil. Kako pazh skerbno vse od sebe odvrazhujete, kar bi vteg-

nilo vafhimu telefnumu sdravju, ali pa vafhim zhasnim opravkam shkodovati! Sakaj bi ne imeli lih take fkerbi sa shivljenje ino sdravje svoje dushe? Sakaj bi se vfiga ne snebili ino ne ogibali, kar bi vas vtegnilo vezhno nesfrezhne sfioriti? Ali bi v' fre-di veliziga ognja bres fkerbi ino mirno sfiali? Ino zhe bi bili she v' njem, ali bi ne fkozhili na naglim is njega, sato de bi v' njem ne sgoreli? Gotovo bi bersh is njega planili. Ravno tako hitite is blishne per-loshnosti greha; beshite is nje, kakor is ognja, de ne sgubite gnade boshje, ktera je shivljenje vafhe dushe. Pobegnite is kushniga Babilona (Babelna) kjer bi le sfrupeno fapo poshirali; sapustite tisto hifho, ktera vam je h' padzu, zhe vam lih fhe toliko dobizhka vbeta, in fhe toliko vefelja dela; lozhite se od tiste perfhone, ktera vas sapeljuje, zhe vam je lih fhe tako draga; sapustite tisto flushbo ino tisto igro, ktera vam je h' spodtikleju, zhe vam lih fhe toliko dobizhka dafte; lozhite se od vfih tih ino tazih rezhi. Jefuf pravi: Ako te tvoja roka pohujfha, odreshi jo, tebi je boljshi, de hrom v' shivljenje gresh, kakor de bi dve roki imel, ino fhel v' pek-el nevgafliviga ognja ... Ino ako te tvo-

ja noga pohujšha, odsekaj jo, tebi je boljſhi, de kruljov v' shivljenje greſh, kakor de bi dve nogi imel, in bi bil verſhen v' pekel nevgaſliviga ognja . . . Ino ako te tvoje oko pohujſha, isderi ga, tebi je boljſhi, de s' enim ozheſam v' boshje kraljeſtvo greſh, kakor de bi dva ozheſa imel, in bi bil verſhen v' ognjeni pekel, kjer njih zherva ne bo konez, in oginj ne pogafne. Mark. 9, 42 — 47. To je, zhe ſo vam tiſte rezhi, ktere vam perloſhnoſt h' grehu dajejo, lih tako, kakor vaſhi udje, drage, ljube ino potrebne, ſe jih je vender boljſhi snebiti in ogibati, kakor pa vezhno svelizhanje ſvoje duſhe ſapraviti. Ako hozhite vezhno svelizhanje doſezhi, morete v' gnadi boshji zlo do ſmer-ti ſlanovitni biti; pa ne bote v' njej ſlanovitni, ako ſe bliſhne perloſhnoſti greha, ktere ſe vam je mozh ogibati, ne ogibate.

2) Ako lih ſte Bogu vedno ſlanovitnoſt obljubili, ako lih ſte morebit po poti zhed-noſti ſhe dalezh priſhli, vender na ſvojo laſno mozh zlo nizh ne upajte. Gnado boshjo noſite po gladkih, polsikiſh potih v' parſtenih poſodah (ſ. Pavel. II. Kor. 4, 7.) ktere ſe lohko per vſaki ſtopnji rasbi-jejo, ſatorej ſe ſmiraj bojte, in vedno nad

seboj zhujte. Smašhujte se nad svojimi
dušhnimi sovrashniki, de vam ne bodo
shkodovali; smirej se jih bojte, ker ste
svojo slabost ino njih mozh she pred svo-
jim opravizhenjem skušli. Dobro tedaj
pasite, na vse strani pogledujte, de bote
vidili, od ktere strani se vas bodo vashi
sovrashniki lotili. S'gnado boshjo, ktero
po gladkih potih v' parštenih posodah no-
site, hodite po velikih šerminah in glo-
bozhinah, ste s'sadergami okrog in okrog
prepreshe; one so sa vas she sato toli-
kanj nevarniši, ker jih ne vidite. Zhuj-
te tedaj neprenehama nad seboj, zhujte
nad svojimi pozhutki; oni so tako rekozh,
duri in okna, skosi ktere samore smert v'
vas priti. (Jerem. 9, 21.) Te duri, ino
te okna škerbno in mozhno sapirajte, de
vam kdo drasiga saklada gnade boshje ne
vkrade, kteriga imate v' sebi. Ako bi vi
kak saklad našli, bi ga dobro s- hranili,
bi ga v' nar škrivnejši kot svoje hiše po-
loshili, ino bi okrog njega terdno saperli,
de bi ga vam tatje ne vkradili. Ravno ta-
ko škerbite, de bote gnado boshjo ohra-
nili; varite jo, kakor svoje desno oko, de
jo pred vsim sovrashnikovim salasovanjem
obvarjete. She bolj se bojte domazhih

sovrashnikov, kateri v' vas prebivajo, to je, svojih hudih straš, tih sovrashnikov se sato bolj bojte, ker se vam perlasujejo ino perkupujejo. Sadushujte, ino satirajte te hude straši, ktere bi se vsak zhaš rade soper Gospodovo postavo vsdignile ino spuntale. Sosebno se varite nar vezhi perlisovavke ino hinavke, namrezh lašne ljubeshni, ktera vas bo per tavshent perloshnostih golfala, motila ino sapelovala, ker vas bo uzhila, de ti ino ti pogovori, te ino te dela niso greh sato, ko tudi drugi ljudje ravno tako govore, ino ravno tako delajo. Varite se saref, de ne bote sato slepo vladnizo hodili; ona bi vas gotovo v' vezhno pogubljenje sapeljala. Rajshi se isrozhite kakimu modrimu, previdnimu ino brumnimu duhovnimu pastirju, kateri vas bo kakor angel Rafael po poti svelizhanja vodil. Tako se bote pred svojo lašno slabostjo obvarovali.

3) Vse svoje saupanje v' Boga slavite. Bog, kateri je dobro delo (vashiga opravižhenja, isvolenja ino vezhniga svelizhanja s' svojo sveto gnado) sazhel, ga bo tudi dokonzhal. Filip. 1, 6. Rezitevezhkrat: Gospod Bog! kje bomo pomozhi dobili, de bi tako veliko delo svojiga sveli-

zhanja frezhno dodelali? Per komu drugimu, kakor le samo per tebi vezhni Bog! kteri si vřigamogozhin ino neskonzhno dober, gnada vedne řanovitnořti je gnada zhes vse gnade, ona je nesasflushen dar tvoje neskonzhne milořti, satorej te bomo vsak dan s' gorezho molitujo sa-njo prořili, kakor te je kralj David prořil rekozh: O Gospod, moj Bog! rasřvitli moje ozhi, de kje v' řmerti na sasřim. Psalm. 12, 4. Sam is sebe, s' lařtno mozhjo si svojih sovrashnikov ne upam premagati, ampak jeřt le v' tvojo vřigamogozhno pomozh saupam; jeřt sam is sebe drugiga ne premorem, kakor tebe isdati, ino tebi nesveřt biti; kader mi pa tvoja řveta gnada na pomozh pride, pa vse dobro premorem. Satorej te ponishno prořim, Gospod, moj Bog! sa tvojo řveto gnado, sořebno pa sa gnado vedne kerřhanske řanovitnořti v' dobrim, ktera bo vse druge meni dane gnade kronala ino mene v' vezhno veřelje perpeljala. Pravizhni! tako molite, s' vsako molitujo prořite Boga sa řanovitnořt, sa gnado frezhne ino řvete řmerti. Sa to gnado, ktera vař bo s' vezhnim plazhilam kronala, ne morete nikoli prevezh moliti, nikoli prevezh řtoriti.

4) Pametno, brumno ino zlo do smerti sveto shivite. K' svetimu shivlenju vam je gnada boshja potrebna; ktere vam pa gotovo ne bo mankalo, zhe Boga serzhno, ponishno, stanovitno ino v' imenu Jesufa Kristusa sa-njo profite, ino zhe to svelizhansko vodo is studenza nashiga svelizharja, to je, is svetih sakramentov s' veliko skerbjno ino pridnostjo sajemate. Ravno ti sveti sakramenti, kateri so vam dusho osdravili, vam jo bodo tudi ves zhas vashiga shivlenja sdravo ohranili, zhe jih bote po vrednim prejemali. Zhe je prerok Elija od tistiga zhudniga kruha, kteriga mu je angel pernesel, tako mozh dobil, de je lahko zlo na goro Horeb prishel; kako mozh bote she le visadobili od kruha shivlenja, od kruha mozhnih, kteriga per svetim obhajilu prejmete! Ta angelski, nebeshki kruh vam bo dal tako mozh, de bote lahko zlo na sveti hrib Sijon, v' prebivalshe isvoljenih prishli. Satorej vam smem rezhi, kakor je angel preroku rekel: Vsamite, ino jejte, ker vas she dolga pot zhaka, ker bote she dolgo zhafa hodili. (III. Kralj. 19, 7.) Redite se f' tem nebeshkim kruham, rastite v' dobrih delih ino lepih zhednostih, imejte po isgle-

du pametnih diviz smiraj dosti olja dobrih del perpravljeniga, de pojdete per sheninovim perhodu na vezhno shenitovanje, ino v' vezhno veselje, ktero je Bog svojim isvoljenim perpravil.

M o l i t u v.

Vfigamogozhni vezhni Bog! kako nesrezheno velika je tvoja milost proti vsm ljudem, kateri se is zeliga svojiga serza h' tebi spreobernejo! Po tvojih prerokih si she nekda obljubil, nam nashe grehe odpustiti, na vektomej jih posabiti, zhisto vodo zhes nas isliti, ino nas od vsih nashih madeshev ozhistiti. Te obljube si spolnil, kader si nam dal gnado svete sakramente vredno prejeti. Mi s' velikim sazhudenjem s'ermimo nad zhudeshi, ktere si nek-

daj is ljubesni do Israelskiga ljudstva delal, ker si jih is Egiptovske sushnosti rešhil, od roke angela morije otel, skosi rudezhe morje, v' kterim so Egipzhani, njih sovrashniki potonili, po suhim perpeljal, ino jih po puhavi s' nebeshko mano redil. Ali vender kaj so nek ti velki zhudeshi, zhe jih s' temi zhudeshi perme-rimo, ktere si nad nami storil, kader si nam gnado opravizhenja dodelil! Tesha tvoje jese je sdaj od nas vseta, rešheni smo is hudizheve sushnosti ino oteti od vezhniga ognja. Vsi nashigrehi so v' presveti kervi nebeshkiga jagneta oprani, ino mi sdaj smemo per svetim obhajilu presveto telo Jesusa Kristusa ushivati, ino njegovo presveto kri piti; to nam je v' snam-nje nashe sprave s' taboj. O frezhna ura, v' kteri si ti, nash Bog! v' nebesih vse poterdil, kar so duhovni, tvoji namestniki na semlji v' tvojim imenu ino po tvojim

povelju nad nami storili. Kako frezhni smo bili, kader si naš ti v' zerkuv svojiga preljubiga fina Jesufa Kristusa vsel, ino nam po svojih namestnikih rekel: Saupaj moj sin, saupaj moja hzhi! tvoji grehi so ti odpushteni. Sares! tisti grehi so nam odpushteni, kateri so nam tvojo jeso na glavo nakopali, nebefa saperli, ino vezhno terplenje v' peklu saflushili; tisti grehi so nam odpushteni, kateri so nam tako shalošt, tak strah ino tako trepetanje storili, savoljo kterih smo toliko sdihovali, ino jokali. Tisti grehi so nam sdaj isbrisani, ino so popolnim posableni. Ino v' tem se tvoja neskonzhna milošt, moj Bog! nar bolj rasodeva, de so nam nebefa odper-te, de smo tvoji ljubi otrozi savoljo našhiga sklenenja s' Jesufam Kristufam tvojim preljubim sinam, de smo bratje, soerbi-zhi ino udje Jesufa Kristusa, ino shivi tem-pelni tvojiga svetiga Duha.

Mi fizer savoljo svojih odpushtenih grehov nismo bres vsiga strahu, pa vender premili Gospod! dodeli nam gnado, de nas bo upanje vezhnih dobrot tolashilo, ino nam mozh dajalo po ojsstri ino voski poti pokore ino svelizhanja neprenehama ferzhno hoditi, vse sopernosti, teshave ino nadloge voljno preterpeti, de bomo tebi smiraj svešti. Budi v' nashim ferzu smiraj bolj ino bolj obzhutleje refinizhne grevnige, svelizhavniga strahu, kerfhanfske ponishnosti, hvaleshnosti ino gorezhe ljubesni, sato de se bomo s' saupanjem k' sedeshu tvoje neskonzhne milosti perblishevali. Ondi bomo dobili ferzhnost ino pomozh, de ne bomo nikdar vezh gresihili. Tako bo vse nashe spokornost, ino sa refkerfhanfsko shivljenje zhudeshche tvoje dobrote vedno osnаноvalo; tvoje neskonzhne dobrote namrezh, ktera

naš je is smerti v' shivljenje, is tame gre-
ha v' prezhudno luzh tvoje svete gnade
poklizala ino prestavila. Sa to gnado,
moj Bog! te profimo po Jesusu Kristusu
tvojimu sinu in Gospodu našim. Amen.

K a s á l o.

	Stran.
§. 1. Kaj je opravizhenje gréfhnika? . . .	3
§. 2. Kdo je sazhétnik in isvir grefhnikoviga opravizhenja? . . .	11
§. 3. Bog ponavadnim gréfhnike le szhafa- ma, le od stopnje do stopnje k' opravi- vizhenju vódi	32
§. 4. Sakaj Bog gréfhnike ponavadnim le po stopnjah k' opravizhenju vódi? . . .	51
§. 5. Stopnje, po ktérh Bog gréfhnike po- navadnim k' opravizhenju vódi . . .	59

§. 6. Spreobernenje in opravizhenje svétiga Augufhtina	143
§. 7. Sad opravizhenja	161
§. 8. Lastnosti gnade opravizhenja	181
§. 9. Dolshnosti opravizhenih fpokórnikov	218

